

Átfogó értékelés

Budapest IV. kerület Újpest

2021. évi

gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységéről

Budapest, 2022. április

Tartalom

Bevezető	3
1. Demográfiai adatok	5
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátási formák alakulása a 2021. évben	9
Gyermekét egyedül nevelő szülő támogatása	11
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	11
Rendkívüli települési támogatás	14
Beiskolázási támogatás	15
Gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás	15
Újpesti Babaköszöntő Program	16
Újpest Oltástámogatási Rendszere.....	16
Kapcsolattartás a gyermekvédelmi szervezetekkel	17
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások	19
Család- és Gyermekjóléti Központ	19
„Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona	55
4. Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztály beszámolója	72
5. A BRFK IV. kerületi Rendőrkapitányság beszámolója	74
6. Pedagógiai Szakszolgálat beszámolója	77
7. Az Újpesti Egészségügyi Nonprofit Kft. Védőnői Szolgálat beszámolója	78
8. A kerületi általános- és középiskolák gyermekvédelmi adatai	105

Bevezető

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31. napjáig átfogó értékelést készít, amelyet a képviselő-testület jóváhagyását követően a gyámhivatalnak megküld.

Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. melléklete tartalmazza:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
- 4-5. (hatályon kívül)
6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciós elképzelések).

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkori és a fiatalkori bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

Jelen beszámolót az Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Család- és Gyermekjóléti Központja állította össze az Újpest SZI által működtetett intézmények 2021. évi tapasztalatai, illetve a jelzőrendszer tagjainak beszámolója alapján.

1. Demográfiai adatok

Népességi adatok: A KSH a beszámoló készítésekor még nem publikálta a 2021-es népességi adatokat, így a tavalyi adatokról és az előtte lévő évek tendenciáiról tudunk csak beszámolni.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Születés	1043	934	953	920	935	987	930	887	1693	756	830	
Házasságkötés	445	537	460	502	525	545	558	501	472	550	455	
Halálozás	1343	1308	1153	1125	1020	1532	1488	1041	801	822	1154	

A lakónépesség megoszlása 2020-ban

	Lakónépesség		
Férfi	Nő	Együtt	
44689	52692	97381	

Korcsoportos bontás 2020-ban

Korcsoport	Férfi	Nő	Együtt
0-3 éves	1604	1551	3155
4-6 éves	1257	1287	2544
7-14 éves	3688	3494	7182
15-16 éves	870	839	1709
17-18 éves	810	768	1578
19-24 éves	2487	2548	5035
25-45 éves	15700	16715	32415
46-64 éves	11075	13314	24389
65 év felett	7198	12176	19374
Összesen	44689	52692	97381

Óvodai adatok

Időszak	Óvodai feladatellátási helyek száma (db)	Óvodai férőhelyek száma (2) (fő)	Óvodába beírt gyermekek száma (fő)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma (integráltan oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek nélkül) (fő)	Óvodapedagógusok száma (2) (fő)	Óvodai gyermekcsoportok száma a gyógypedagógiai nevelésben (db)	Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (fő)
2015.	31	4151	3522		346		1
2016.	31	4137	3398		353		2
2017.	31	4107	3388		349		2
2018.	32	4132	3373	5	336	1	2
2019.	32	4059	3303	8	337	1	2
2020.	31	4169	3131	8	341	1	22

Általános iskolai adatok

Időszak	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (db)	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek nélkül) (fő)	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaonthonos tanulókkal együtt) (fő)	Kollégiumban lakó általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	Általános iskolai főállású pedagógusok száma (2) (fő)	Nemzetiségi oktatásban tanulók száma a nappali oktatásban az általános iskolában (fő)	Általános iskolában tanuló 1-4. évfolyamosok száma a nappali oktatásban (fő)	Általános iskolában tanuló 5-8. évfolyamosok száma a nappali oktatásban (fő)	Általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (db)	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (fő)	Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)
2015.	19	7402	140	4600	9	696	30	4190	3212	15	895	58
2016.	19	7537	158	4417	7	707	57	4180	3357	17	841	137
2017.	18	7429	157	4369	6	708	70	3957	3472	18	890	217
2018.	18	7435	136	4200	8	724	97	3824	3611	18	888	119
2019.	18	7369	124	4000	5	715	127	3694	3675	17	883	177
2020.	18	7296	119	3970	2	738	136	3684	3612	16	965	110

Gimnáziumi adatok

Időszak	Gimnáziumi tanulók száma a nappali oktatásban (a hat- és nyolcévfolyamos gimnáziumok adataival együtt) (fő)	Eredményes érettségi vizsgát tett tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	Sikeres szakmai vizsgát tett tanulók száma (fő)	Hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	Kollégiumban lakó gimnáziumi tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	Más településről bejáró gimnáziumi tanulók száma a nappali oktatásban (fő)
2015.	2476	745	223	64		
2016.	2633	812	221	57	35	656
2017.	2719	732	435	48	44	935
2018.	2866	771	291	16	50	1035
2019.	2938	808	285	7	42	1049
2020.	3059	841	209	4	43	1044

Szakiskolai adatok

Mutatók	2020. év
Szakiskolai és készségfejlesztő iskolai feladatellátási helyek száma (db)	1
Szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	21
Hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	
Szakiskolai és készségfejlesztő iskolai főállású pedagógusok száma (fő)	3
Szakiskolában sikeres szakmai vizsgát tett tanulók száma (fő)	
Köznevelési szakgimnáziumi feladatellátási helyek száma (db)	1
Köznevelési szakgimnáziumi tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	21
Hátrányos helyzetű köznevelési szakgimnáziumi tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	1
Nemzetiségi oktatásban tanulók száma a nappali oktatásban a köznevelési szakgimnáziumban (fő)	
Köznevelési szakgimnáziumi főállású pedagógusok száma (fő)	46
Technikumi feladatellátási helyek száma (db)	4
Technikumi tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	2056
Hátrányos helyzetű technikumi tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	
Nemzetiségi oktatásban tanulók száma a nappali oktatásban a technikumban (fő)	
Technikumi tanulók száma a nem nappali oktatásban (fő)	298
Technikumi főállású pedagógusok, oktatók száma (fő)	140
Szakképző iskolai feladatellátási helyek száma (db)	2
Szakképző iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	
Hátrányos helyzetű szakképző iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	
Szakképző iskolai tanulók száma a nem nappali oktatásban (fő)	126
Szakképző iskolai főállású pedagógusok, oktatók száma (fő)	

Munkanélküliségi adatok

Időszak	Munkanélküliségi adatok																											
	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	Nyilvántartott álláskeresők száma, férfi (fő)	Nyilvántartott álláskeresők száma, nő (fő)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma, férfi (fő)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma, nő (fő)	Általános iskola 8 osztályánál kevesebb végzettséggel	Általános iskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők	Szakképzés végzettségű nyilvántartott álláskeresők száma	Szakközépiskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők száma	Szakközépiskolai, technikai, gimnáziumi végzettségű	Főiskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	Egyetemi végzettségű nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	Fizikai foglalkozású nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	Szellemi foglalkozású nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (fő)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma, férfi (fő)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma, nő (fő)	A 21-25 éves nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	A 0-18 éves nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	A 19-20 éves nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	Egy éven túl nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	Egy éven túl nyilvántartott álláskeresők száma, férfi (fő)	Egy éven túl nyilvántartott álláskeresők száma, nő (fő)	Közfoglalkoztatottak száma (fő)			
2015.	1867	824	1043	1033	451	582	32	421	396	72	708	132	106	1178	689	104	59	45	141	4	32	615	287	328				
2016.	1603	650	953	856	325	531	27	334	324	57	604	147	110	920	683	69	34	35	103	5	20	575	216	359				
2017.	1390	569	821	730	287	443	23	300	262	43	536	122	104	826	564	69	32	37	91	6	15	506	204	302	181			
2018.	1125	447	678	516	209	307	16	206	184	33	459	125	102	606	519	39	13	26	66	6	9	345	139	206	103			
2019.	1085	447	638	408	165	243	12	192	165	44	436	121	113	545	540	29	13	16	63	6	15	264	104	160	85			
2020.	2055	870	1185	970	371	599	23	357	325	80	872	186	210	1111	944	57	24	33	156	3	24	374	135	239	80			

Munkanélküli ellátással kapcsolatos adatok

Időszak	Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközzel támogatottak száma (fő)	Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (fő)
2015.		334	915	458
2016.		420	856	412
2017.		272	741	328
2018.		183	621	205
2019.		213	568	137
2020.		1749	702	239

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátási formák alakulása a 2021. évben

A 2015. január 1. napjával módosított szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban Szt.) legkésőbb 2015. február 28. napjáig jogalkotási kötelezettséget rótt az önkormányzatokra. A módosítás értelmében a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait önkormányzati rendeletben kellett szabályozni, emiatt Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata képviselő-testületének a korábban hatályos szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 43/2013. (XII. 2.) önkormányzati rendeletének felülvizsgálata vált szükségessé. Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata képviselő-testületének szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 10/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: ÖR.) hatályba lépésére 2015. február 27-én került sor, mely azóta több alkalommal módosításra került. A módosítások során – a jövedelmek emelkedését követve – korrigálásra kerültek az egyes ellátási formák jogosultsági feltételei, valamint a jogalkalmazás során felmerülő nehézségek.

A hazai jogszabályváltozások során a szociális ellátásokra vonatkozó módosító rendelkezések jelentősen átalakították és új formába helyezték a szociális segélyezési rendszert. A jövedelempótló ellátásokat kizárólag a kormányhivatalok nyújthatják, míg az önkormányzatoknál az úgynevezett jövedelemkiegészítő, rendkívüli élethelyzet áthidalására fordítható támogatások maradtak.

Az elmúlt években a minimálbér és a garantált bérminimum összege emelésének köszönhetően a nyugellátások összege is emelkedett. A szociális ellátások jogosultságának alapját képező nyugdíjminimum összege nem változott. Ennek eredményeként a korábbi támogatotti kör tovább szűkült.

2019. év elején a képviselő-testület módosította az ÖR.-t, mely módosítás során bevezették a helyi jövedelemalap fogalmát, felszámolva a jogosultsági feltételek korábban nyugdíjminimumhoz való kötöttségét.

A 2019. évben bevezetett gyermeket egyedül nevelő szülő támogatása továbbra is elérhető támogatási forma maradt. A támogatás megalkotása óta eltelt időszakban a támogatás

szabályaiban változás nem következett be. A 2020 tavaszán bekövetkezett COVID-19 járvány okozta kihívások szükségessé tették, hogy az ÖR. minimálisan ugyan, de módosításra kerüljön. Az ÖR. vizsgálatakor megállapításra került, hogy a munkájukat elveszítő személyek támogatására – ugyan nem jövedelempótló támogatásként – alkalmas a hatályos rendelet, de vélelmezhető volt, hogy lesz olyan az ellátórendszerbe újonnan bekerülő személy, akinél a jogszabály alapján figyelembe vehető jövedelmek számításánál a bekerülési küszöb az egy főre jutó jövedelemhez képest alacsonyabb, így támogatása jelen szabályozás alapján nem lenne megvalósítható. Az ÖR. módosításakor a családon belüli magasabb jövedelemmel rendelkező személyek számára nyitottuk meg a támogatás igénybevételének lehetőségét.

A gyermekes családok támogatására a 2020. év utolsó negyedében bevezetésre került az Újpesti Oltástámogatási Rendszer, mely keretében két államilag nem támogatott védőoltás utólagos, részbeni (bizonyos feltételek fennállása esetén teljes) finanszírozása kérelmezhető. A bevezetés óta eltelt időszakot vizsgálva megállapítható, hogy a támogatási forma után érdeklődők száma folyamatosan nő, és hogy a támogatást igénybe vevők köre a modern elektronikus utat választja a támogatás igényléséhez. A 2021. évben ez a támogatási forma is módosításra került, a kérelem benyújtásának határidejét terjesztette ki a képviselő-testület.

Az ÖR. szerinti szociális támogatási formáink az alábbiak:

- a) pénzbeli szociális ellátások:
 - aa) lakhatási támogatás,
 - ab) gondozási támogatás,
 - ac) hátralékkezelési támogatás,
 - ad) rendkívüli települési támogatás,
 - ae) gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás,
 - af) beiskolázási támogatás,
 - ag) gyermeket egyedül nevelő szülő támogatása,
 - ah) az Újpest Oltástámogatási Rendszeréről szóló önkormányzati rendelet alapján nyújtott támogatás,
 - ai) rendkívüli év végi támogatás;
- b) természetben nyújtott szociális ellátások:
 - ba) köztemetés,

- bb) fogyatékos személyek díjhátralék-kiegyenlítő támogatása,
- bc) gyógyszerutalvány,
- bd) lakbértámogatás.

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások szociális rászorultsági alapon, a kérelmezők jövedelmi és vagyoni helyzete alapján kerül megállapításra, ugyanakkor a rendkívüli élethelyzet azonnali megoldására is biztosítunk lehetőséget.

A gyermeket nevelő családok számára az alábbi ellátások érhetőek el az Önkormányzat Polgármesteri Hivatala Szociális Főosztály Szociális Osztályán:

Gyermekét egyedül nevelő szülő támogatása

A gyermekét egyedül nevelő szülők támogatása 2019-ben került bevezetésre. Az ÖR. módosítás célja a gyermekneveléssel kapcsolatos költségek csökkentése volt. A kérelem benyújtására az ÖR. jogvesztő határidőt állapít meg, mely szerint tárgyév június 1. napja, valamint szeptember hónap 15. napja között lehet igényelni a támogatást. A támogatás mértéke gyermekenként 10 000 Ft. A jogalkotó feltételként szabta meg továbbá a minimum három hónapja fennálló újpesti bejelentett lakóhelyet, valamint a 16. életévet betöltött, de 19. életévéig be nem töltött gyermek nappali oktatási munkarend szerinti tanulmányait. 2021. évben 187 családnak, 278 gyermekét tudtuk támogatni, 2 780 000 Ft összeggel. Az elutasított kérelmek száma 6 darab volt. Elutasítási fő okként kijelenthető, hogy a kérelmező nem rendelkezett újpesti lakóhellyel, valamint a kérelmező szülő nem rendelkezett saját jogán rendszeres jövedelemmel, és a kormányhivatal foglalkoztatási osztálya sem tartotta nyilván regisztrált álláskeresőként.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult egyes kedvezmények igénybevételére. A jogosultság feltételeit nem a helyi önkormányzat szabja meg, ezen jogosultság megállapítását az önkormányzati rendeletnél magasabb szintű jogszabályban rögzítik.

2021. évben a feltételeket rögzítő jogszabályban a bekerülési feltételeket nem módosították, így a jelenleg is a nyugdíjminimumhoz kötött jogosultsági szint nagyon alacsony. A vírushelyzetre való reagálásként veszélyhelyzeti kormányrendeletben került szabályozásra, hogy a veszélyhelyzet alatt lejáráó jogosultságok (ideértve a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását megállapító határozat hatályát is) időtartama kitolódik. A hatályos szabályozás értelmében 2020. november 4. napján fennálló jogosultsággal érintett megállapított és a jogszabály erejénél fogva meghosszabbított érvényességű rendszeres gyermekvédelmi kedvezmények a veszélyhelyzet megszűnésének hónapját követő második hónap utolsó napjáig (információink szerint 2022. július 31-ig) hosszabbodnak meg. Hatályos rendelkezések alapján a lejáráó érvényességű határozattal rendelkező támogatottakat levélben értesíteni lesz szükséges arról, hogy a kedvezményük érvényessége lejár, és ahhoz, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményükhöz kapcsolódó kedvezményekkel továbbra is rendelkezzenek új kérelem benyújtása szükséges.

2021. évben 213 család, ezen belül 343 gyermekét vettük nyilvántartásba, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek. A nyilvántartásba vett családok közül 155 családban él olyan gyermek, ahol a jogszabályi meghatározás alapján hátrányos helyzet is megállapítható, továbbá 30 olyan család van, ahol a halmozottan hátrányos helyzet is megállapítható volt. A hátrányos helyzetű családokban a szülő alacsony iskolázottsága miatt 239 gyermek, a szülő alacsony foglalkoztatottsága miatt 19 gyermek, míg elégtelen lakáskörülmények miatt 4 gyermek él. A halmozottan hátrányos helyzetű családokban szülő alacsony iskolázottsága, valamint alacsony foglalkoztatása miatt 40 gyermek, alacsony foglalkoztatottság és alacsony lakáskörülmény miatt 2 gyermek él.

Kérelem elutasítására 18 esetben került sor. Az elutasítás indokaként kijelenthető, hogy az esetek 99 százalékában az egy főre jutó jövedelem jogszabályban meghatározott mértékének túllépése miatt nem lehetett megállapítani a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt.

A vizsgált évben továbbra is a jogszabályi kereteknek megfelelően augusztus hónap első napján, valamint november hónap első napján érvényes rendszeres gyermekvédelmi kedvezményrel rendelkezők részére pénzbeli támogatást biztosítottunk. Megemlítendő, hogy a veszélyhelyzettel kapcsolatos jogszabályok miatt egy olyan speciális állapot állt fenn, hogy a 2020. november 4 és 2020. december 5 között lejáráó rendszeres gyermekvédelmi kedvezmények után a pénzbeli támogatás összegét az igénylések során meg kellett igényelni, de ténylegesen kifizetni csak az átmeneti rendelkezések alapján 2021. december közepén lehetett.

A támogatás összege megegyezett a korábban Erzsébet-utalvány formájában nyújtott Gyermekvédelmi Erzsébet-utalvány összegével. Azon jogosultak részére, akik rendelkeztek hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzet megállapításával, a támogatás emelt összege 6500 Ft, egyéb jogosultak esetén 6 000 Ft.

A két ütemben, valamint a pótigénylések során 6 276 500 Ft összegben juttatunk támogatást a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel rendelkezők részére.

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 2016. január 1-jei módosításával természetbeni ellátásként meghatározták a szünidei gyermekétkeztetést is. Ezzel összefüggésben a 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 13/B. §-a kötelezettséget állapított meg a települési önkormányzatok jegyzői részére, miszerint május 15-ig, illetve szeptember 15-ig nyilatkozatot kell küldeni a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek arról, hogy az iskolai szünetek idejére igénylik-e az étkezést.

A 2020-as évben is két alkalommal mértük föl a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek körében a szünidei étkezési igényeket. Az étkezést idén is, a korábbi évekhez hasonlóan, csekély mértékben kérelmezték. Tekintettel az igények csekély voltára ügyeletes intézmény kijelölésével biztosítottuk az egyszeri meleg ételhez jutást oly módon, hogy konyha üzemeltetése helyett előre csomagolt ételeket vehettek át a kedvezményre jogosultak a bölcsődés korú gyermekektől egészen a középiskolás korú gyermekekig.

A korábbi évek tapasztalatai alapján azon családok értesítését, akik igényelték az étkezést, a részükre nyújtandó részletes tájékoztatást az étkezést bonyolító Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Gazdasági Intézménye végezte. Ebből kifolyólag közvetlen kapcsolat tudott kialakulni az étkezést megrendelő szerv, valamint az étkezésre jogosult szülő, törvényes képviselő között.

2021-ben kötelezően biztosított szünidei gyermekétkeztetésben 40 hátrányos helyzetű gyermek részesült. Nem kötelezően biztosított szünidei étkezésben tárgyév folyamán 166 rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel rendelkező gyermek részesült, valamint a szünidő folyamán további 4496 gyermek étkezett, akik nem részesültek gyermekvédelmi kedvezményben sem. Így elmondható, hogy 4702 gyermek részére volt biztosítva az oktatási, nevelési szünetekben az étkezés.

Rendkívüli települési támogatás

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 45. §-a alapján:

„(1) A képviselő-testület az e törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján - pénzbeli vagy természetbeni formában - települési támogatást nyújt. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen

a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,

b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,

c) a gyógyszerkiadások viseléséhez,

d) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

(4) Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.”

Az Önkormányzat a rendkívüli élethelyzetbe került, illetve tartós létfenntartási gondokkal küzdők részére a 2021-es évben 97 174 920 Ft összegben folyósított támogatást 1 370 személy részére, összesen 4 282 alkalommal. A támogatás iránti kérelmek száma a 2020-as évhez képest minimális csökkenést mutat. A COVID-19 járvány első hulláma során tapasztalt emelkedés, mely az ellátó rendszerbe új ügyfélként jelentkezők számát eredményezte, fordult át csökkenésbe, mivel vélelmezhetően az ügyfelek egy huzamosabb idő után vissza tudtak térni a munkaerő piacra.

Az elutasított rendkívüli települési támogatási kérelmek számát vizsgálva megállapítható, hogy az előző évhez viszonyítva csökkent az elutasítások száma. Mindösszesen 79 személy 84 kérelme került elutasításra. Az elutasítások jellemző okai az álláskeresési regisztráció hiánya, az egy főre jutó jövedelemhatár túllépése, illetve az egy hónapon belül benyújtott ismételt kérelmek voltak.

Beiskolázási támogatás

A beiskolázási támogatás 2021. évben az ÖR. rendelkezései alapján kérelemre induló eljárás keretében volt kérelmezhető. A támogatás megállapítása iránti kérelmet nyújthatott be augusztus 1. és szeptember 30. között az a szülő, aki a beiskolázás költségeit nem, vagy nehézségek árán tudja előteremteni, és ahol az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg

- a) 2 fős család esetében a 102 600 Ft-ot,
- b) 3 vagy ennél több fős család esetében az 85 500 Ft-ot.

A veszélyhelyzet alatti különleges jogrendben a Képviselő-testület jogkörében eljárva a Polgármester döntött arról, hogy 2021. évben is beiskolázási támogatásban részesülnek az ÖR.-ben meghatározott szabályoknak megfelelő személyek. Ez a döntés 2021. április hónapban megtörtént, amely alapján az előző évhez hasonlóan, idén is gyermekenként 10 000 Ft volt a támogatás mértéke.

Az Önkormányzat a 2021-es évben 227 család 328 gyermekét támogatta fejenként 10 000 Ft-os beiskolázási támogatással, összesen 3 280 000 Ft értékben. Tavalyi évben 18 kérelmet utasítottunk el. Az elutasítási okok között főként a magasabb jövedelem, valamint az álláskereső regisztráció hiánya szerepelt.

Gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás

Az ÖR. értelmében a kérelmező szülő gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban részesül azon gyermeke után

- a) aki születésétől a kérelem benyújtásának időpontjáig újpesti lakóhellyel rendelkezik,
- b) akinek legalább az egyik szülője Újpest közigazgatási területén lakóingatlan tulajdonjogával rendelkezik, vagy a gyermek születését megelőzően egy éve folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik, és életvitelszerűen itt is él, és
- c) akinek a családjában az egy főre eső havi nettó jövedelem nem haladja meg a helyi jövedelemalap háromszorosát.

A gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás összege gyermekenként egyszeri 30 000 Ft. 2021. évben 21 család, ezen belül 28 gyermek részesült összesen 840 000 Ft összegben gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban. Elutasításra 2 alkalommal került sor.

Újpesti Babaköszöntő Program

A program azon újpesti lakóhellyel rendelkező gyermekek neveléséhez kíván hozzájárulni, akik

- a) 2012. január 1. napján vagy azt követően születtek, és
- b) legalább az egyik szülőjük a gyermek születését megelőzően három hónapja folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt is él.

A támogatás formája egyszeri 15 000 Ft értékű babacsomag, amely jelenleg több méretben újpest logóval ellátott bodykat, egy kistakarót, oltási naptárral ellátott hűtőmágnest, egy 3 hónapos időtartamra szóló Képmás magazin előfizetést, valamint egy csomag pelenkát tartalmaz.

2021-ben 518 család, 522 gyermeke részesült ajándécsomagban, melyek értéke 7 830 000 Ft volt.

Újpest Oltástámogatási Rendszere

A Képviselő-testület 2020. november első napján bevezette a meningococcus B baktérium által okozott agyhártyagyulladás, valamint a rotavírus elleni védőoltásra vonatkozó önkormányzati támogatást. A jogosultság meghatározásánál feltételként szerepel, hogy az érintett gyermek 2020. január 1-je után született, valamint a kérelem benyújtásának időpontjában Újpesten lakcímmel rendelkezik, és életvitelszerűen ott is tartózkodik. A támogatás további feltétele, hogy a gyermek legalább egyik szülője a gyermek születését megelőzően legalább három hónapja újpesti lakcímmel rendelkezzen, és életvitelszerűen Újpesten éljen.

A támogatásként nyújtott összeg úgy került meghatározásra, hogy a meningococcus B baktérium okozta fertőző agyhártyagyulladás és a rotavírus elleni védőoltás esetén a védőoltások eltérő árát különböző mértékben utófinanszírozza úgy, hogy a védőoltás orvosilag ajánlott összes dózisának (meningococcus B baktérium okozta fertőző agyhártyagyulladás 3 dózis, rotavírus elleni védőoltás esetén 2 dózis) beadását követően kerül megállapításra.

Rögzítésre került továbbá, hogy az újpesti, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családok részére - szintén utófinanszírozás keretén belül - megtérítésre kerül a védőoltások teljes oltás-sorozatára vonatkozó árának megfelelő összeg.

A vonatkozó rendelet módosításra került a tekintetben, hogy a fertőző agyhártyagyulladás elleni oltássorozat esetében a kétféle orvosi protokoll lefedésre kerüljön. Így már a gyermek 24 hónapos koráig teljesíthető az oltássorozat.

Újpest Oltástámogatási Rendszerében 2021. év folyamán 278 család 298 alkalommal részesült összesen 4 305 220 Ft támogatásban.

A támogatásformáról elmondható, hogy ez a fajta támogatás az, amelyet a legnagyobb számban kérelmeznek elektronikus úton, és a kérelmezők jelentős hányada banki folyószámlára kéri a támogatás összegét. Ezen feltételek mellett ez az a támogatás, mely az ügyfél és a hivatal között semmiféle – még áttételes személyes kontaktust – sem valósít meg, ezáltal az elektronikus közigazgatás által biztosított csatornákat a kérelmező teljes egészében kiaknázza.

Kapcsolattartás a gyermekvédelmi szervezetekkel

A Szociális Osztály feladata nem elsősorban a gyermekek védelme és ellátása, hanem a hozzá fordulók esetében az élethelyzetek, problémák feltérképezése, és azok ismeretében olyan támogatások nyújtása az ügyfelek részére, melyek hathatós segítségként tudnak megjeleni mindennapjaik során.

A hátralékkezelési támogatás terén rendszeres a kapcsolattartás a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársaival, mivel a támogatás megállapításának feltétele az adósságkezelő munkatársak hivatalos véleménye, valamint a hátralékkezelés során meglévő tanácsadáson való részvétel.

Családvédelmi koordinációs feladatok keretében a jegyző nevében családvédelmi koordinációért felelős szervként eljárva, kizárólag olyan tájékoztató, koordinációs feladatokat látunk el, mely során a bántalmazót, valamint a bántalmazottat is tájékoztatjuk az esetleges lehetőségeiről, valamint azokról a lehetőségekről, melyhez adott élethelyzetükben fordulhatnak. Információt adunk az ideiglenes megelőző távoltartásról, valamint a megelőző távoltartásról, és arról, hogy amennyiben ezen távoltartó határozatot megszegik, milyen jogkövetkezmények várhatóak. Sajnálatos módon a családon belüli erőszakkal érintett családokban sok esetben él kikorú személy is. Abban az esetben, amikor a családon belüli

erőszaknál a családban kiskorú személy található, jelzéssel élünk a Család- és Gyermekjóléti Központ felé, kérve hogy vizsgálják meg, a gyermek veszélyeztetett-e.

Szorosabb kapcsolat áll fenn a szünidei étkeztetés biztosítása révén is, melynek során jelzési kötelezettségünk van a Család- és Gyermekjóléti Központ felé abban az esetben, ha a gyermek előzetes bejelentés nélkül nem veszi igénybe a megrendelt étkezést. Ezen jelzés még nem működik automatikusan, a szünidei időszak végén értesülünk arról, hogy ki nem élt az igényelt lehetőséggel. Nyilvánvalóan hosszabb időbe telik mire minden, a szünidei étkeztetésben résztvevő szerv elsajátítja a helyes gyakorlatot, addig kölcsönös türelemmel és nagy odafigyeléssel segítjük egymás munkáját. A Szociális Osztály az Adósságkezelő Csoporttal való együttműködés mellett a Védőnői Szolgálattal is folytat egyeztetéseket a Babaköszöntő Program koordinálása kapcsán felmerülő nehézségekről és azok megoldásának módjairól.

A 2015-ben elfogadott Szociális Szolgáltatástervezési Koncepcióban az Önkormányzat feladatul tűzte ki, hogy a szociális szféra szereplői (Család- és Gyermekjóléti Központ, Budapest Főváros Kormányhivatala IV. kerületi Hivatalának Gyámügyi Osztálya, Lakásügyi Osztály, Szociális Osztály, Gondozási Központ, bölcsődék, védőnők, UV Zrt.) rendszeres találkozók keretében vitassák meg az aktuális problémákat, valamint egy-egy rászoruló részére kíséreljenek meg többoldalú segítséget nyújtani.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

Család- és Gyermekjóléti Központ

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény a sportról szóló 2004. évi I. törvény, valamint egyes kapcsolódó jogszabályok 2015. január 1-től előírják, hogy a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató keretében hozható létre.

A gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése irányába tett következő lépés annak előírása volt, hogy a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással integráltan működhet: család- és gyermekjóléti szolgálat vagy család- és gyermekjóléti központ keretében.

Ennek alapján, az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény 2016. január 1-jétől hatályba lépő módosító rendelkezéseinek értelmében, a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásainak hatékonyabb elosztásával, kötelező önkormányzati feladatként jött létre.

A Család- és Gyermekjóléti Központ Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye tagintézményeként önálló szervezeti egységként működik, amelyen belül önálló szakmai egységet képeznek a család- és gyermekjóléti szolgáltatás feladatait ellátó *alapellátási munkacsoport*, valamint a család- és gyermekjóléti központ feladatait ellátó *gyermekvédelmi és speciális szolgáltatásokat ellátó munkacsoport*.

Az ellátás a IV. kerületi állandó lakcímmel, tartózkodási hellyel rendelkező, a kerületben életvitelszerűen tartózkodó szolgáltatást igénybe vevők összességére terjed ki.

Az ellátást igénybe vehetik:

Anyagi/megélhetési és lakhatási problémákkal; foglalkoztatási nehézségekkel küzdő; díjhátralékkal rendelkező; szociális, életvezetési vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló; gyermeknevelési nehézségekkel (a gyermek beilleszkedési, teljesítmény-, magatartási és pszichés zavarával; tankötelezettség mulasztásával) küzdő, személyek, családok; a családi konfliktus és/vagy családon belüli erőszak áldozataivá vált gyermekek, személyek; azok a gyermekek, akiknek a testi, érzelmi,

értelmi és erkölcsi egészsége, fejlődése, jóléte családon belül veszélyeztetve van; a családi rendszeren belüli konfliktusok rendezésében segítségre szoruló személyek, valamint a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák.

Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenységére, munkájára elsődlegesen az alábbi jogszabályok az irányadóak:

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról;
- 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól;
- 1/2000. (I.7.) SzCsM rend. a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- valamint a 2011. évi CXII. törvényben az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról.

Tárgyi feltételek:

Az intézmény rendelkezik ügyfélfogadó helyiséggel, hivatalos helyiségekkel, nemek szerint elkülönített mellékhelyiségekkel. Rendelkezik továbbá a működéshez szükséges tárgyi eszközökkel, és telekommunikációs infrastruktúrával, melyek fejlesztése folyamatos.

Az Intézmény helyiségei az alábbiak:

- 1 ügyfélfogadó helyiség a várakozó ügyfelek számára
- 11 munkaszoba (Ezekben van elhelyezve a jelenlegi 38 kolléga, valamint a megbízással alkalmazott munkatársak. Ezen helyiségek méretét és kialakítását tekintve az Intézmény a teljes engedélyezett létszám, azaz a 68 fő befogadására nem alkalmas.)
- 1 konyha

- 3 interjúszoba az ügyfelek fogadására, ebből 1 szobát az adósságkezelői munkacsoport használ, 1 helyiséget pedig folyamatosan használunk esetkonferenciák megszervezésére, így 1 olyan helyiségünk van melyben a családsegítő és esetmenedzser kollégák folyamatosan tudnak ügyfeleket fogadni. (Ez az ügyfélforgalmat tekintve igen szűkös lehetőségeket teremt. Az ügyfeleknek gyakran 1 órát meghaladóan kell várakozniuk.)
- 1 csoportszoba (melyet felváltva használunk fejlesztőpedagógiai tanácsadás, kapcsolattartási ügyelet, esetkonferencia tartása, álláskeresési tanácsadás céljából, valamint heti egy alkalommal a kerület fiatalkorúak pártfogó felügyelője fogadja benne pártfogoltjait). Ez a helyiség egyéb szolgáltatások (csoportok, klubok, prevenciók tevékenységek stb.) befogadására már csak szűkösen alkalmas.

A Család- és Gyermekjóléti Központ feladatai

A Család- és Gyermekjóléti Központ a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében szolgáltatási, szervezési és gondozási feladatot lát el.

Az 1993. évi III. törvény értelmében a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családsegítő szolgáltatás célja, hogy az egyén, valamint a család működésébe javulást érjen el, hogy az egyén saját erejéből legyen képes az élet kihívásainak megfelelni és problémáit önállóan megoldani. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. a törvény alapelveként fogalmazza meg a gyermekek családban történő nevelését, ennek elősegítését, vagy a családba történő visszahelyezést.

A Család- és Gyermekjóléti Központ által biztosított gyermekjóléti alapellátás, szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi egészségének, fejlődésének, jólétének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését, valamint a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatását, a jelzőrendszer működtetését.

Az alapszolgáltatás, és a hatósági intézkedésekhez, tevékenységekhez kapcsolódó feladatok folyamatos biztosítása mellett a központ speciális szolgáltatások (utcai és lakótelepi szociális munka, kórházi szociális munka, kapcsolattartási ügyelet, készenléti szolgálat, jogi, fejlesztőpedagógiai és pszichológiai tanácsadás, családkonzultáció és/vagy családterápia, mediáció, szociális diagnózis felvétele) megszervezésével látja el a törvényben előírt feladatait.

A jogszabály által meghatározott, kötelezően ellátandó feladatok

Preventív tevékenységi körében figyelemmel kíséri a lakosság szociális és mentálhigiénés helyzetét, feltárja a problémák okait és jelzi azokat az illetékes hatóság vagy szolgáltatást nyújtó szerv felé. A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtet, továbbá elősegíti a jegyző, továbbá a szociális-, egészségügyi intézmények, a rendvédelmi szervek, a gyermekjóléti szolgálat, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálatok, a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek részvételét a megelőzésben.

Az életvezetési képesség megőrzésében, illetve a jelentkező problémák megszüntetése érdekében:

- szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást nyújt,
- tájékoztatást ad az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzbeli, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatások formáiról, az ellátáshoz való hozzájutás módjáról,
- családgondozással elősegíti a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldását,
- közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos foglalkozásokat, programokat szervez,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek, és családtagjaik részére tanácsadást nyújt,
- a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, segítő szolgáltatásokat nyújt.

Általános segítő szolgáltatás körébe tartozó egyéb feladatok:

- elősegíti és ösztönzi a humán jellegű civil kezdeményezéseket,
- kezdeményezi Újpest Önkormányzatánál az önkormányzat kötelező feladatának nem minősülő ellátás, szolgáltatás helyben történő megszervezését, valamint új szociális ellátások bevezetését,
- szociális, gyermekvédelmi és egyéb információs adatokat gyűjt az ellátást igénybe vevő megfelelő tájékoztatása érdekében,
- programokat szervez a kerületben élő lakosság számára.
- az ellátotti jogokról, a gyermeki jogokról, valamint a szociális alapon igénybe vehető és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése.
-

Szervezési feladatok:

- a család- és gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben, azaz a gyermekekkel kapcsolatban lévő intézmények, emberek információs hálózatának kialakítása,
- esetkonferencia szervezése és tartása a jogszabályban meghatározott intézmények közreműködésével,
- helyi kulturális, szabadidős programokat szervező intézményekkel, civil szervezetekkel való együttműködés,

Gondozási feladatok:

- a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- szociális segítő szolgáltatás, családgondozás,
- szociális diagnózis felvétele,

- hatósági tevékenységhez kapcsolódó gondozási feladatok ellátása,
- információnyújtás, tanácsadás, segítő beszélgetés,
- felkérésre környezettanulmány készítése,
- hivatalos ügyek intézésében segítségnyújtás,
- közvetítés más szolgáltató felé.

Speciális szolgáltatások:

A családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése.

Ezen belül:

- Pszichológiai tanácsadás
- Családkonzultáció/családterápia
- Mediáció
- Resztoratív – helyreállító vagy jóvátételi eljárás
- Fejlesztőpedagógiai tanácsadás
- Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység
- Jogi tanácsadás
- Hátralékkezelési tanácsadás
- Munkavállalási tanácsadás
- Utcai- és lakótelepi szociális munka
- Kórházi – egészségügyi szociális munka,
- Kapcsolattartási ügyelet helyszín biztosításával,
- Készenléti szolgálat biztosítása
- Szociális diagnózis felvétele
- Addiktológiai konzultációs tanácsadás
- Klubfoglalkozások

A Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenységei

1. Egyéni esetkezelés célja, hogy a kliens a felmerülő probléma megoldása érdekében együttműködjön a központ családsegítőjével/esetmenedzserével és a közös munka eredményeképpen képessé váljon érdekeinek képviselőjére, konfliktusainak kezelésére, életének pozitív irányba való előmozdítására.
2. Szociális csoportmunka, mely során hasonló érdeklődésű vagy közös problémákkal küzdő egyének kis létszámban rendszeresen összegyűlnek, és szakember vezetésével olyan tevékenységet folytatnak, mely segíti őket közös céljaik megvalósításában, problémáik megoldásában.
3. Közösségi szociális munka az a folyamat, amelyben a helyi közösség bátorítást és ösztönzést kap, hogy erejét felbecsülje és összefogjon annak érdekében, hogy kielégítse a közösség egészségügyi, jóléti és szabadidős szükségleteit.

A család- és gyermekjóléti szolgáltatással kapcsolatos általános feladatok, melyeket az alapellátási munkacsoport lát el

- *Általános szolgáltatások egyéni esetkezelés során:* életvezetési tanácsadás, a szociális ellátásokhoz való hozzájutás megszervezése, krízisintervenció
- *Csoportos, közösségi fejlesztő tevékenységek szervezése*
- *A csoport családsegítői az alábbi feladatokat látják el:* szociális és gyermekvédelmi esetkezelés egyénekekkel, családokkal; ellátásban nem részesülő munkanélküliek, és irányítás esetén a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő aktívkorúak elhelyezkedését akadályozó külső és belső körülmények feltárása, azok megszüntetésére illetve enyhítésére, valamint a sikeres elhelyezkedésre irányuló segítségi formák nyújtása; foglalkoztatási problémákat jelző kliensek támogatása egyéni és csoportos formában.
- *Preventív tevékenység a területben*
- *Hátralékkézelés és Hálózat Alapítvánnyal való kapcsolattartás, ügyintézés*

A Család- és Gyermekjóléti Központ gyermekvédelmi alapellátással kapcsolatos feladatai, melyeket az alapellátási munkacsoport lát el

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése érdekében végzett feladatok

- A szülő, a válsághelyzetben lévő várandós anya, illetve a gyermek teljes körű *tájékoztatása* a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról, a támogatásokhoz való hozzájárásról.
- Családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés és káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadáshoz való hozzájárás megszervezése.
- *A válsághelyzetben lévő várandós anya* támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, szükség esetén biztonságos elhelyezésének, lakhatási körülményeinek elősegítése. (A család- és gyermekjóléti központ és az illetékes védőnő haladéktalanul tájékoztatják egymást, ha a várandós anya válsághelyzetben van.)
- Az átmenetileg lakhatási és családi problémával küzdő kliensek *hozzásegítése az átmeneti gondozást, egyéb elhelyezést* biztosító ellátásokhoz - együttműködve az elhelyezést nyújtó intézmények családgondozóival - az elhelyezést kiváltó okok megszüntetéséhez.
- A családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítésére, a rossz szociális helyzetben lévő szülők gyermekeinek hátrányos helyzetének kompenzálására az intézményen belül, illetve esetenként külső helyszíneken rendszeres és időszaki szabadidős programok szervezése, továbbá annak kezdeményezése, hogy a közoktatási intézmények, az ifjúsággal foglalkozó szociális és kulturális intézmények, társadalmi szervezetek minél szélesebb területeken nyújtsanak ilyen jellegű programokat a gyermekek részére.
- Amennyiben olyan nevelési probléma van a családon belül, mely a gyermek iskolai életbe való integrációját nehezíti, valamint a szülő, illetve a törvényes képviselő *magántanulói jogviszonyt* kezdeményez, ebben az esetben az iskola megkeresésére kerül sor.
- *Hivatalos ügyek intézése* történhet külső és belső munkakapcsolat alapján. A tevékenység tartalmazza.

A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében végzett feladatok

A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer szervezése, összehangolása és működtetése a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőzés rendszerébe.

A tevékenységek összehangolására, folyamatos működtetésre, együttműködésre alkalmas adó lehetőségek:

- éves gyermekvédelmi tanácskozás (mely ez év elején megrendezésre került)
- esetmegbeszélések és esetkonferenciák (az idei évben hetente több alkalommal)
- jelzőrendszeri szakmaközi tanácskozások (évente legalább 6 alkalommal)

A veszélyeztettség megszüntetése érdekében végzett feladatok

Elsődlegesen korrektív feladatot látnak el a Központ családsegítő munkatársai szociális segítő tevékenység/családgondozás keretében. A családgondozási munka feladatai: a családok összetartó erejének megőrzése, támogatása és az átmenetileg sérült vagy hiányzó családi funkciók helyreállításának elősegítése. A családok gondozása, segítése a családsegítők részéről tervezett, komplex tevékenység, melynek egyik legfontosabb módszere a segítő beszélgetés.

A családsegítők feladatai a veszélyeztettség megszüntetésére irányulóan:

- Családgondozás a családban jelentkező diszharmóniák, zavarok ellensúlyozására.
- Családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen válás, gyermekelhelyezés és kapcsolattartás esetében.
- Amennyiben a gyermek veszélyeztettségét a gyermek, illetve szülőjének vagy más hozzátartozójának egészségi állapota vagy fogyatékossága okozza, a szükséges egészségügyi vagy gyógypedagógia ellátás, beavatkozás kezdeményezése.
- Amennyiben a kialakult veszélyeztettség az önkéntesen igénybe vehető gyermekjóléti alapellátások útján nem szüntethető meg, a családsegítő kezdeményezi esetenként az útján a gyermek védelembe vételét, vagy más gyermekvédelmi hatósági eljárás megindítását.

A Család- és Gyermekjóléti Központ gyermekvédelmi hatósági intézkedésekhez, tevékenységekhez kapcsolódó feladatok, melyeket a gyermekvédelmi és speciális szolgáltatásokat ellátó munkacsoport lát el

A veszélyeztettség megszüntetése érdekében végzett feladatok

- Amennyiben a kialakult veszélyeztettség az önkéntesen igénybe vehető gyermekjóléti alapellátások útján nem szüntethető meg, a családsegítő kezdeményezésére az *esetmenedzser tesz javaslatot a védelembe vételi eljárásra* - mely hatósági intézkedéssel a gyámhatóság kötelezi a családot a veszélyeztető tényező megszüntetésére, valamint az esetmenedzserrel való együttműködésre. A javaslat elkészítését – mely tartalmazza a kirendelendő esetmenedzser személyét is – megelőzően esetkonferenciát kezdeményezünk az érintett szakemberek bevonásával.
- A védelembe vételi határozat jogerőre emelkedését követően 15 napon belül az *esetmenedzser a család bevonásával* elkészíti a gondozási-nevelési tervet, mely tartalmazza az együttműködési kötelezettség feltételeit, elemeit.
- Eredményes védelembe vétel esetén az *esetmenedzser* javaslatot tesz a védelembe vétel megszüntetésére.
- Amennyiben a védelembe vétel nem vezet eredményre vagy a gyermek azonnali elhelyezése válik indokolttá, akkor az esetmenedzser javaslatot készít a gyermek *családjából történő kiemelésére*, leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására.

A családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében az esetmenedzser által végzendő feladatok

- A családgondozás biztosítása – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézmény családgondozójával együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához a gyámhivatal által elfogadott egyéni elhelyezési terv alapján. Ennek keretében az esetmenedzser felkeresi a gyermeket a gondozási helyén, rendszeres kapcsolatot tart a családgondozóval, véleményezi az eltávozások lehetőségét.

- A szülő és gyermek kapcsolatának harmonizálása, folyamatos kapcsolattartásuk segítése, ennek keretében tájékoztatja a szülőt a kapcsolattartás fontosságáról, felhívja figyelmét a mulasztás következményeire.
- A szülők nevelési, gondozási és háztartásszervezési ismeretekkel való ellátása, külső szakember bevonásával pl.: pszichológus, védőnő stb.
- A gyermek családban történő neveléséhez, kapcsolattartáshoz szükséges szociális és egyéb ellátásokhoz való hozzájutás, valamint ügyeik intézéséhez segítségnyújtás.
- Szükség esetén segítségnyújtás az önálló életvitel kialakításához – továbbtanulás, munkavállalás elősegítése.
- Tanácsadás a munkahelyi, partnerkapcsolati és esetleges konfliktushelyzetek megoldásához pl.: jogász, pszichológus, terapeuta bevonásával.

A Család- és Gyermekjóléti Központ működését jellemző legfontosabb szám adatok alapellátás keretében ellátottak esetében

Alapellátás keretében ellátottak statisztikai adatai az értékelt időszak végén

(2021. december 31.) / nem halmozott adat

Ellátottak száma	2016. (fő)	2017. (fő)	2018. (fő)	2019. (fő)	2020. (fő)	2021. (fő)
Ellátott személyek száma összesen	2285	2331	2316	2428	2491	2608
Ellátott családok száma összesen	1250	1226	1062	1089	1158	1183

Igénybevétel módja	Nem, életkor	0–2	3–5	6–13	14–17	18–24	25–34	35–49	50–61	62 éves és idősebb	Összesen (fő)	Családok száma
		éves										
Együttműködési megállapodás alapján	Férfi	74	74	310	145	39	60	185	61	25	973	
	Nő	45	68	255	122	63	185	383	107	75	1303	
	Összesen	119	142	565	267	102	245	568	168	100	2276	1097
Nem együttműködési megállapodás alapján (egyszeri tanácsadás)	Férfi	2	1	6	9	7	11	53	24	7	120	
	Nő	1	3	11	8	6	33	87	31	32	212	
	Összesen	3	4	17	17	13	44	140	55	39	332	35
Összesen		122	146	582	284	115	289	708	223	139	2608	1183

A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő személyek száma gazdasági aktivitás szerint az értékelt időszak végén (2021. december 31.)

Gazdasági aktivitás	2016. (fő)	2017. (fő)	2018. (fő)	2019. (fő)	2020. (fő)	2021. (fő)
Foglalkoztatott	471	695	926	931	627	621
Munkanélküli	228	269	139	149	338	354
Inaktív	242	470	434	410	451	340
Ebből nyugdíjas	17	186	111	101	102	92
Ebből 15 éves vagy idősebb tanuló	225	284	232	309	334	136
Eltartott 0-14 éves korú gyermek	506	656	641	730	896	961
Összesen	1447	2090	2140	2220	2312	2276

A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő személyek száma legmagasabb iskolai végzettség szerint az értékelt időszak végén (2021. december 31.)

Legmagasabb iskolai végzettség	2016. (fő)	2017. (fő)	2018. (fő)	2019. (fő)	2020. (fő)	2021. (fő)
Általános iskola nyolc osztálynál kevesebb	598	659	568	825	1031	1028
Általános iskola nyolc osztálya	257	354	516	491	401	874
Befejezett szakmunkásképző	145	380	350	295	291	187
Befejezett szakközépiskola	138	239	224	217	141	78
Befejezett gimnázium	126	180	207	155	180	36
Érettségire épülő befejezett OKJ iskola	97	103	93	64	116	47
Felsőfokú iskola	86	175	182	173	152	26
Összesen	1447	2090	2140	2220	2312	2276

A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő családok száma a család összetétele, szerkezete szerint az értékelt időszak végén (2021. december 31.)

Család összetétele	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Egyedül élő	55	157	135	135	149	133
Házastársi/élettársi kapcsolatban együtt élők gyermek nélkül	64	105	72	60	88	97
Házastársi/élettársi kapcsolatban együtt élők 1-2 gyermekkel	101	229	260	340	360	356
Házastársi/élettársi kapcsolatban együtt élők 3 vagy több gyermekkel	122	105	101	56	121	89
Egy szülő 1-2 gyermekkel	116	336	301	368	298	347
Egy szülő 3 vagy több gyermekkel	73	72	35	33	73	42
Egyéb	20	70	35	11	0	33
Összesen	551	1074	939	1003	1080	1097

A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő családok száma a problémák halmozott száma szerint az értékelt időszak végén (2021. december 31.)

Probléma típusa	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Életviteli	453	437	616	607	702	198
Családi - kapcsolati konfliktus	350	267	501	521	545	221
Családon belüli bántalmazás	231	166	83	71	65	64
Elhanyagolás	261	112	134	181	192	208
Ebből oktatási-nevelési elhanyagolás	132	40	36	92	84	65
Gyermeknevelési	433	335	391	366	412	191
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	113	126	73	127	119	120
Magatartászavar, teljesítményzavar	117	137	176	164	138	126
Fogyatékoság	18	27	24	8	28	77
Lelki-mentális, pszichiátriai betegség	269	177	228	239	276	81
Szenvedélybetegség	32	25	71	12	53	89
Egészségi probléma, egészségkárosodás	164	101	50	27	28	8
Foglalkoztatással kapcsolatos	166	150	46	65	224	130
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	708	645	523	409	489	410
Ügyintézésrel kapcsolatos	394	204	221	269	312	119
Információkéréssel kapcsolatos	751	414	171	176	251	299
Összesen	4428	3298	3308	3334	3834	2362

Szakmai tevékenységek adatai (alkalom) az értékelt időszak végén alapellátott személyek esetében (2021. december 31.) halmazott adat

Szakmai tevékenységek	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Információnyújtás	2192	2189	3698	2952	3147	3067
Segítő beszélgetés	1917	1921	3868	4377	4917	5917
Tanácsadás	1749	2059	1867	1871	2649	1453
Ügyintézéshez segítségnyújtás	1479	1399	1081	957	1011	567
Konfliktuskezelés	244	231	217	188	217	341
Kríziskezelés	135	122	72	57	93	193
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez	248	286	246	145	150	569
Közvetítés intézményen belül (Jogi, pszichológiai, fejlesztőpedagógiai, stb.)	1687	1342	1195	2627	3414	2963
Közvetítés átmeneti gondozásba	11	29	30	15	29	16
Szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása	42	24	36	12	11	
Szociális válsághelyzetben lévő kiskorú várandós anya gondozása	31	5	6	2	3	17
Esetkonferencia	27	48	61	37	30	34
Esetmegbeszélés, esetkonzultáció	151	152	561	575	382	221
Környezettanulmány elkészítésben való közreműködés	191	321	529	414	398	83
Szociális segítő tevékenység saját ügykörben	2814	2090	3687	2220	1969	2150
Családlátogatás	1812	2974	7294	5280	3196	2674
Adományközvetítés	8	10	54	39	611	643
Összesen	14744	15202	24502	21768	22227	21936

Átmeneti gondozásban részesülő gyermekek és családjaik száma (2021. december 31.)

Megnevezés	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Érintett gyermek	45	89	62	47	51	67
Ebből védelemben vett	10	15	4	0	8	13
Érintett családok	19	34	37	28	31	42

Hatósági ügyben nem érintett bántalmazott és elhanyagolt kiskorúak (2021. december 31.)

Megnevezés	Bántalmazott gyermek 2016. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2016. év/fő	Bántalmazott gyermek 2017. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2017. év/fő	Bántalmazott gyermek 2018. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2018. év/fő	Bántalmazott gyermek 2019. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2019. év/fő	Bántalmazott gyermek 2020. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2020. év/fő	Bántalmazott gyermek 2021. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2021. év/fő
Családon belül	119	250	102	107	75	69	36	38	89	165	78	81
Családon kívül	11		9		19		11		10		11	
Összesen	130	250	111	107	94	69	47	38	99	165	89	81

A Család- és Gyermejjóléti Központ működését jellemző legfontosabb számadatok hatósági eljárás keretében ellátottak esetében

Igénybevétel módja	2016. (fő)	2017. (fő)	2018. (fő)	2019. (fő)	2020. (fő)	2021. (fő)
Egyszeri alkalommal	103	0	0	0	0	0
Rendszeresen Jogerős hatósági intézkedésben érintett, esetenedzseri tevékenységet igénybe vevők	840	705	791	686	646	652
Összesen	943	705	791	686	646	652

**Új együttműködési megállapodás alapján szociális segítő tevékenységben érintett kiskorúak (0–17 évesek) száma a kapcsolatfelvétel módja szerint (2021. december 31.)
(Nem halmozott adat)**

Sor-szám	Kapcsolatfelvétel módja	Gyermekek száma	Ebből (a-ból): azon gyermekek száma, akikre vonatkozóan a 235/1997 Korm. Rendeletben meghatározott "Gyermekeink védelmében" c. adatlap (GYSZ lapok) kitöltésre került (veszélyeztetettség okán)
		a	b
01	Önkéntes (szülő kezdeményezte)	139	88
02	Önkéntes (gyermek kezdeményezte)	17	14
03	Szülővel közösen	61	60
04	Más család- és gyermekjóléti szolgálat vagy központ által kezdeményezett, ide átirányított	149	92
05	Jelzőrendszer által kezdeményezett	336	235
06	A gyámhatóság által kezdeményezett	26	19
99	Összesen	728	508

Hatósági ügyben érintett bántalmazott és elhanyagolt kiskorúak száma

(2021. december 31.)

Megnevezés	Bántalmazott gyermek 2016.	Elhanyagolt gyermek 2016.	Bántalmazott gyermek 2017.	Elhanyagolt gyermek 2017.	Bántalmazott gyermek 2018.	Elhanyagolt gyermek 2018.	Bántalmazott gyermek 2019.	Elhanyagolt gyermek 2019.	Bántalmazott gyermek 2020.	Elhanyagolt gyermek 2020.	Bántalmazott gyermek 2021.	Elhanyagolt gyermek 2021.
	Családon belül	24	24	43	50	55	88	56	174	69	155	78
Családon kívül	3		10		6		3		0		11	
Összesen	27	24	53	50	61	88	59	174	69	155	89	81

Veszélyeztetett kiskorúak (0-17 évesek) adatai (2021. december 31.)

Okok		Az érintett gyermekek száma a veszélyeztetettség fő oka szerint	Ebből (a-ból): jogerős hatósági intézkedésben érintett gyermekek száma	A veszélyeztetettség okainak halmozott száma (fő okkal együtt)	
		a	b	c	
Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma		924	115		
Környezeti főcsoport összesen		742	41	997	
ebből	nevelési probléma	121	4	197	
	szülők, család életvitele	32	8	57	
	családi konfliktus	260	10	327	
	szülő(k) betegsége	17	3	21	
	gyermek családon belüli bántalmazása	fizikai	9	2	9
		lelki	64		68
		szexuális	5	2	8
	gyermek elhanyagolása	fizikai	15	1	18
		lelki	66	1	66
	egyéb személyek, rokonok általi veszélyeztetés		10	1	10
	iskolai kirekesztés, erőszak		11	1	22
	kortárs csoport negatív hatása		16	2	22
	elégtelen lakáskörülmények		51	2	66
	kilakoltatás veszélye		41	4	50
munkanélküliség		24		56	
Magatartási főcsoport összesen		100	70	257	
ebből	gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	32	32	104	
	drogfogyasztás	4	4	48	
	alkoholfogyasztás	3	3	9	
	játékszenvedély				
	csavargás	12		12	
	tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és egyéb)	29	29	50	
	egyéb	20	2	34	
Egészségi főcsoport összesen		50	4	94	
ebből	tartós betegség	10	3	13	
	fogyatékoság	2		3	
	magatartás- vagy tanulási zavar	38	1	78	
Anyagi főcsoport összesen		32		54	
A nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak közül a központ felé továbbított esetek száma		35			
ebből	hatósági intézkedés kezdeményezése miatt	35			
	központ által nyújtott speciális szolgáltatások miatt	10			
A nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak közül súlyos veszélyeztetettség miatt közvetlenül hatósági intézkedésre javasolt esetek (a központ értesítése mellett) száma		4	3		

Az észlelő- és jelzőrendszer által küldött jelzések száma (Halmazott adat)

Megnevezés	2017	2018	2019	2020	2021
Egészségügyi szolgáltató	62	56	59	77	29
Ebből (01-ből): védőnői jelzés	31	29	21	41	9
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók	119	79	125	107	82
Ebből (03-ból): család- és gyermekjóléti szolgálat	29	34	57	39	38
Ebből (03-ból): család- és gyermekjóléti központ	8	23	31	68	44
Kisgyermek napközbeni ellátását nyújtók	4	4	6	3	13
Átmeneti gondozást biztosítók	20	32	48	71	35
Menekülteket befogadó állomás, menekültek átmeneti szállása	0	0	1	0	0
Köznevelési intézmény	333	324	311	199	154
Rendőrség	177	139	102	84	106
Ügyészség, bíróság	3	11	5	13	18
Pártfogó felügyelői szolgálat	5	0	0	0	1
Egyesület, alapítvány, egyházi jogi személy	34	5	2	7	3
Áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezet	0	0	3	4	1
Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat	0	0	2	1	24
Állampolgár, gyermek és felnőtt érdekeit képviselő társadalmi szervezet	50	65	68	83	56
Önkormányzat, jegyző	10	74	0	36	27
Járási hivatal gyámhivatala	214	194	199	212	n.a.
Munkaügyi hatóság	0	2	0	0	0
Katasztrófavédelem	0	0	0	0	0
Közüzemi szolgáltatók	0	0	45	49	n.a.
Gyermekjogi/ellátottjogi képviselő / betegjogi képviselő	0	0	0	1	153
Hivatásos gondnok	0	0	0	0	3
Javítóintézet	1	0	0	0	1

Gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal	110	12	0	3	n.a.
Állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv	4	0	0	0	0
Összesen	1146	997	977	950	706
A jelzésekkel érintett személyek száma (nem halmozott adat)	857	997	977	1012	706

Hátralékkezelő csoport tevékenysége

Intézményünkben speciális szolgáltatásként, közel húsz éve, önálló munkacsoportként működik az Adósságkezelő Munkacsoport. Feladatunk a IV. kerületben élő, háztartási díjtartozással küzdő, vagy az eladósodás szélére került családok és egyének segítése, gondozása, lakhatásuk megőrzése, illetve a kilakoltatás, a lakásvesztés, valamint a hajléktalanság megelőzése. 2021. évben 307 fő részesült hátralékkezelési tanácsadásban, 161 fő pedig álláskereső, pályaválasztási tanácsadásban.

Tevékenységi köreink:

Tanácsadás

A hozzánk forduló kliensek itt kaphatnak tájékoztatást a tartozások rendezésének lehetőségeiről, a rendelkezésre álló és igényelhető támogatási formákról, külső forrásokról.

Nyilvántartjuk, és közvetítjük azokat az információkat, amelyek a főváros IV. kerületében élő lakosokat megilletik (szemét-, távhő-, gáz-, víz- csatornadíj, áram- és közös költség-, lakbér-támogatások). Ugyancsak folyamatos tájékoztatást adunk a kerületben elérhető helyi támogatási lehetőségekről (települési támogatások, segélyezési formák). Folyamatos napi élő kapcsolatot tartunk fenn azokkal a közüzemi szolgáltatókkal, akikkel ügyfeleink kapcsolatba kerülnek: Főtáv Zrt., Díjhátralék Kezelő Zrt., Díjbeszedő Faktorház Zrt., Díjbeszedő Zrt., Újpesti Vagyonkezelő Zrt., Fővárosi Gázművek Zrt., ELMŰ Nyrt.

Hátralékkezelés

A háztartási adósságokat felhalmozó, velünk önként együttműködő családokkal közösen feltérképezzük anyagi helyzetüket, felkutatjuk a rendelkezésre álló anyagi erőforrásokat (ha vannak ilyenek), szükség szerint átstrukturáljuk kiadásait, megállapítjuk a kliens törlesztési kapacitását.

A megállapítottak alapján adósságrendezési terv, együttműködési megállapodás készül, és a lehetséges rendelkezésre álló külső erőforrások (önkormányzati, alapítványi támogatások) bevonásával, ennek alapján kezdődik el az adósságkezelés folyamata.

Az adósságrendezés időtartama alatt az ügyfelekkel folyamatos kapcsolatot tartunk, a visszafizetés folyamatát nyomon követjük (befizetési csekkek figyelemmel kísérése, esetleges átütemezések).

Az ezen időtartam alatt felmerülő problémák megoldásában egyéni segítséget nyújtunk, szükség esetén közvetítünk a részletfizetések átütemezésében.

A Hálózat Alapítvánnyal kapcsolatos tevékenységeink, feladataink

A rezsihátralékok rendezését 1996 óta folyamatosan segítjük a **Hálózat a Budapesti Díjhátralékosokért Alapítványhoz** benyújtott pályázatokkal.

Az Alapítvány többféle segítséget kínál a tartozások rendezéséhez: hátralékkiegyenlítő támogatás útján 30-80% támogatás szerezhető meg távhő-, víz-, csatorna-, szemétdíj-hátralékok visszafizetéséhez. A támogatás feltétele, hogy a hátralék fennmaradó részét az ügyfeleknek egy összegben, vagy részletfizetési megállapodás szerint rendezniük kell.

Jelenleg az említett támogatási kérelmek minden fajtáját kizárólag a helyi (kerületi) önkormányzat Család- és Gyermejkölési Központján keresztül lehet benyújtani, melyhez az intézmény családsegítőjének írásos javaslata szükséges. Ezt a munkát is a csoportunk végzi a IV. kerületben.

Az alapítványi támogatásokkal kapcsolatos munkánk része az is, hogy a kedvezően elbírált kérelmekhez kapcsolódó kötelezően előírt önrész részletbefizetéseit minden ügyfelünknel folyamatosan nyomon követjük, az igazolásokat az Alapítvány számára eljuttatjuk, ill. folyamatosan közvetítünk, információcserét nyújtunk ügyfeleink, és az Alapítvány között az adósságok törlesztésének ideje alatt.

Ennek köszönhetően a támogatások átutalásáról pontos, naprakész tájékoztatást tudunk nyújtani a hozzánk fordulóknak.

Hátralékkezelési támogatás

A IV. kerületi Önkormányzat hátralékkezelési szolgáltatásához, jelenleg a helyi rendelet szerint kizárólag Intézményünk munkatársának javaslatával, és az általunk készített környezettanulmány benyújtásával lehet igénybe venni.

Az adósságkezelők feladata ezzel kapcsolatosan: környezettanulmány készítése az ügyfél lakásán, az adós törlesztési képességének megállapítása, adósságkezelési terv elkészítése, javaslattétel a Szociális Osztály számára a támogatás igénybevételéhez.

Kedvező elbírálás esetén az ügyféllel kötött együttműködési megállapodás alapján a hátralékkezelési folyamat nyomon követése, havi aktuális számlák befizetésének ellenőrzése, az ismételt eladósodás megakadályozása.

Az együttműködési megállapodástól való eltérés esetén tájékoztatjuk a Szociális Osztályt, amely dönt a támogatás további folyósításáról vagy visszavonásáról.

Álláskeresési tanácsadás

Az intézményünkhöz forduló ügyfeleink körében igen magas a munkanélküliek aránya.

A munkanélküliség következményeként számos probléma merülhet fel (anyagi, mentális, szociális, lakhatási, stb.) A jelenség nemcsak Újpest sajátossága, más fővárosi kerületekben is akkut gondot jelent az állásnélküliség.

Szolgálatunknál ezt a problémakört az „ÁLLÁST-MOST” néven működő szolgáltatás kezeli.

A szolgáltatás elindítása a Zuglói Család- és Gyermejkölési Központ kezdeményezésére, az ő irányításukkal összefogva Budapest szinte összes kerületeinek Család- és Gyermejkölési Központjaival jött létre. Ez a közös program, melynek célja a munkanélküliség csökkentése, munkalehetőségek felkutatása, közvetítése, illetve a munkaadók és a munkavállalók közti kapcsolatok kiépítése, elmélyítése.

Ez a koordinált munka egy együttműködési megállapodásban rögzített feltételrendszer szerint működik, melyet az új szolgáltatás elindításával egy időben intézményünknek is meg kell kötnie.

A kliensekkel végzett álláskeresési tanácsadás, egyéni tanácsadás keretein belül zajlik.

A következő lehetőségeket kínáljuk:

- Álláslisták böngészése,
- Zuglói folyamatosan frissülő központi álláslista,
- Munkaügyi Kirendeltség folyamatosan frissülő álláslistája, Budapest számos kerületéből
- Az általunk talált, vagy munkáltatóktól nekünk közvetlenül felkínált álláslehetőségek
- Internetes keresés
- Telefonálási lehetőség biztosítása
- Fax és e-mail küldés, nyomtatás
- Fénykép készítése önéletrajzhoz
- Önéletrajz és motivációs levél sablonok
- Az elhelyezkedéshez szükséges hivatalos iratok másolása, digitalizálása

Feladatok az egyéni közvetítő tevékenység során:

- Egyéni interjú keretében az ügyfél szükségleteinek, képességeinek, motivációinak feltárása, lehetőségeinek és kompetenciáinak felmérése képességeinek függvényében
- Az összegyűjtött iratok alapján állaspályázat elkészítése (önéletrajz, motivációs levél)
- Állásinterjúra való felkészítés (megjelenés, kommunikáció, metakommunikáció)
- Az álláskeresés időtartama alatt folyamatos egyéni mentorálást (pályatanácsadás, életpálya tanácsadás, pályakorrekció, átképzéseken való részvétel), az elhelyezkedést követően pedig utánkövetést biztosítunk, annak érdekében, hogy a hosszú távú munkavállalást elősegítsük.

Civil szervezetekkel történő együttműködés

Civil- és egyházi szervezetekkel kötendő együttműködési megállapodások alapján (Nyugodt Szív Alapítvány, Katolikus Karitás, Baptista Szeretetszolgálat, Máltai Szeretetszolgálat, TündérPakk Közhasznú Alapítvány).

Tárgyi feltételek, munkakörülmények

Az adósságkezelő csoport által használt munkaszobában 6 éve nem volt tisztasági festés. A nyílászárók elöregedtek, nem nyithatók megfelelően, nincs megfelelő szellőzés. Bár az épület nagy részében megvalósult a klimatizálás. Az általunk használt 3 munkaszoba azonban ebből a fejlesztésből kimaradt. Ez különösen a nyári hónapokban okoz problémát a dolgozóknak és az ügyfeleknek is, mert elviselhetetlen meleg van.

Nincs megfelelő takarítás, az intézményben lévő bútorok, textíliák (függöny, szőnyeg) nincsenek tisztán tartva. Rendezetlen, elhanyagolt munkakörnyezetben dolgozunk. Évek óta magunk tisztítjuk az ablakot, mossuk a függönyöket.

Az irodák berendezései elavultak, többségükben 20 év feletti, nincs megfelelő ülőhely sem a dolgozóknak, sem az ügyfeleknek.

A számítógépes ellátottság sem számban, sem minőségben nem megfelelő. A napi munkavégzéshez elengedhetetlenül szükséges nyomtatási és másolási feladatok folyamatos akadályba ütköznek, alkatrészellátás, karbantartás, toner hiány miatt.

Az intézmény külső megjelenése hagy kívánnivalót maga után. A látogatót rendezetlen, gazos, elhanyagolt előkert, rozsdás kerítés, sóder kupac fogadja.

Az intézmény nem akadálymentesített, kerekesszékekkel nem megközelíthető.

A Hátrálékkezelési szolgáltatás járvány helyzet alatt felmerült problémái

A járványhelyzet miatt a munkánk főként a telefonos kapcsolattartásra korlátozódott, a személyes ügyfélfogadás szigorú járványügyi feltételek mellett valósulhatott meg.

Ugyancsak jelentős nehézséget okozott az, hogy az év folyamán a közüzemi szolgáltatók ügyfélszolgálati korlátozott módon vagy egyáltalán nem voltak elérhetőek, ez sok esetben lehetlenné tette a kérelmek benyújtását. A várakozási és ügyintézési idő jelentősen megnőtt.

Ennek következménye az volt, hogy a rendeletben megadott 15 napos benyújtási határidőt nem minden esetben sikerült betartani, ami kérelem elbírálását hátráltatta.

Statisztikai adatok az utcai és lakótelepi szociális munkában

Az utcai és lakótelepi szociális munkások 2021. évben **1272** gyermekkel (nem halmozott adat) kerültek kapcsolatba.

Ebből klubfoglalkozások keretében 86 alkalommal 431 fővel. Kéthetente hétfőnként „utcáztak” a kollégák. Ilyenkor az utcán csellengő gyerekeket igyekeznek felkutatni, s számukra értelmes szabadidő eltöltési alternatívát felajánlani.

Szervezett, szabadidős program klubon kívül 42 alkalommal voltak, melyeken összesen **85 gyermek** vett részt. **Az utcai szociális munka során elért gyermekek száma 78 alkalommal 324 fő.**

Napi szinten igény szerint gyermekek korrepetálását, online oktatásban való részvételét is ellátták **48 alkalommal** (összesen **91 fő**).

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység

Család és Gyermejkölési Központunk óvodai és iskolai szociális segítő munkacsoportja 15 fő státusszal rendelkezik. Újpest közigazgatási területén 26 iskola és 27 óvoda működik. A köznevelési intézményekkel sikerült a bizalmi viszonyon alapuló együttműködő munkát kiépíteni. A pedagógusok felismerték az intézményben a segítő szakemberek jelenlétének fontosságát, mind a prevenció, a krízisintervenció és a felmerülő napi problémák tekintetében is. Már a tanév első heteit megelőző nyárvégi felkészülő időszakban az óvodai és iskolai szociális segítők felvették a kapcsolatot az egyes intézményekkel. A kollégák rész vettek a tanévnyitó értekezleteken, valamint kialakítottuk az oktatási-nevelési intézményekben a heti munkarendet, illetve ügyeleti időt is, amikor elérhetik a kollégákat a gyermekek, a szakemberek és a szülők is. Elkészítették s szolgáltatási palettájukat, amelyekből a pedagógusok, a probléma sajátosságainak alapján választani tudtak. A jelzőrendszer hatékony együttműködésének köszönhetően a veszélyeztetettség észlelése, jelzése jelentősen javult. Feltérképezték a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekek létszámát, a problémák jellegét, amely segítségével átfogó képet tudtak kialakítani a kerületben megjelenő kiskorúak veszélyeztető tényezőivel kapcsolatban.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység az iskolákban

Iskolán belül végzett tevékenységek:

- Fogadóóra időpontja, illetve telefonos, intézményi elérhetőségek, intézményben történő jelenlét jól látható helyen való kifüggesztése az érintettek számára.
- Az iskola tanáraival, segítő szakemberekkel, osztályfőnökkel, iskolai védőnővel való személyes kapcsolatfelvétel, a veszélyeztetett gyermekek számának, meglévő problémák milyenségének a feltérképezése, egy átfogó kép kialakítása.
- Mentálhigiéniai teamek megalakítása az érintett szakemberek bevonásával (védőnő, pszichológus, fejlesztőpedagógus).
- Azonnali teendők, illetve hosszú távú célok meghatározása.
- Veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, beilleszkedési és magatartási problémával küzdő gyermekekkel való kapcsolatfelvétel, bizalmi viszony kialakítása személyes beszélgetés.
- Óralátogatások keretén belül történő megfigyelése az érintett gyermekeknek, osztályközösségeknek.
- A veszélyeztetett gyermekek szüleivel való kapcsolatfelvétel (telefonon, levélben, de leginkább személyes konzultáció keretén belül segítő beszélgetés az iskolában).
- A szülőkkel történő találkozás során a gyermek egészséges testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődésével kapcsolatos veszélyeztető tényezők jelzése, és a felmerült probléma megoldásában megfelelő segítség nyújtása, tájékoztatás az érintett társintézményekről, ahová a szülő segítségért fordulhat. Továbbiakban folyamatos konzultáció, nyomon követés.
- Az iskola keretein belül dolgozó segítőkész szakemberekkel való konzultáció, illetve közös esetkezelés (pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus).
- Testületi értekezleten való részvétel, fogadóóra (szülőhöz igazodva).
- Az iskola közösségi programjain, szülői értekezletein, nevelési értekezletein való részvétel.

Írásos jelzések nyomon követése:

- *Család-és Gyermekjóléti Központ felé:* minden olyan esetben, amikor úgy ítélik meg, hogy a gyermek egészséges testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődése veszélybe került, és saját hatáskörben kompetencia határaikon belül ezen nem tudnak változtatni, valamint a szülő az adott probléma megoldásában nem együttműködő.
- Valamint a törvény által előírt jelzési kötelezettség esetében.
-

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység az óvodákban

Óvodán belül végzett tevékenységek:

- Fogadóóra időpontja, illetve telefonos, intézményi elérhetőségek, intézményben történő jelenlét jól látható helyen történő kifüggesztése az érintettek számára megtörtént.
- Az óvodapedagógusokkal, segítő szakemberekkel való személyes kapcsolatfelvétel, a veszélyeztetett gyermekek számának, meglévő problémák milyenségének a feltérképezése, egy átfogó kép kialakítása.
- Mentálhigiéniai teamek megalakítása az érintett szakemberek bevonásával (védőnő, pszichológus, fejlesztőpedagógus).
- Azonnali teendők, illetve hosszú távú célok meghatározása.
- Veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, beilleszkedési és magatartási problémával küzdő gyermekekkel való kapcsolatfelvétel, bizalmi viszony kialakítása személyes beszélgetés.
- Csoportlátogatás keretén belül történő megfigyelése az érintett gyermekeknek, csoportközösségeknek.
- A veszélyeztetett gyermekek szüleivel való kapcsolatfelvétel (telefonon, levélben, de leginkább személyes konzultáció keretén belül segítő beszélgetés az óvodában).

- A szülőkkel történő találkozás során a gyermek egészséges testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődésével kapcsolatos veszélyeztető tényezők jelzése, és a felmerült probléma megoldásában megfelelő segítség nyújtása, tájékoztatás az érintett társintézményekről, ahová a szülő segítségért fordulhat. Továbbiakban folyamatos konzultáció, nyomon követés.
- Az óvoda keretein belül dolgozó segítők szakemberekkel való konzultáció, illetve közös esetkezelés (gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus).
- Szülőcsoportok létrehozása – tematikusan felépített témákra fűzve- (igény szerint).
- Testületi értekezleten való részvétel, fogadóóra (szülőhöz igazodva).
- Óvoda közösségi programjain, szülői értekezletein, fogadóóráin, való részvétel.

Írásos jelzések nyomon követése:

- *Család-és Gyermekjóléti Központ felé:* minden olyan esetben, amikor úgy ítélik meg, hogy a gyermek egészséges testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődése veszélybe került, és saját hatáskörben kompetencia határaikon belül ezen nem tudnak változtatni, valamint a szülő az adott probléma megoldásában nem együttműködő.
- Valamint a törvény által előírt jelzési kötelezettség esetében.

Iskolán és óvodán kívül végzett gyermekvédelmi tevékenység:

Társintézményekkel (Pedagógiai Szakszolgálat, Újpest Önkormányzatának Szociális Irodája, Budapest Főváros Kormányhivatala IV. kerületi Hivatala Gyámügyi és Igazságügyi Osztállyal) való kapcsolattartás telefonon, levélben, vagy személyes konzultáció formájában.

- *Család-és Gyermekjóléti Központ:* családsegítőivel, esetmenedzsereivel, utcai szociálismunkásaival történő személyes konzultáció, esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon való részvétel.
- *Kerületi Pedagógiai Szakszolgálat:* pszichológusaival, gyógypedagógusaival, történő személyes, illetve telefonos konzultáció.

- *Budapest Főváros Kormányhivatala IV. kerületi Hivatala Gyámügyi Osztályával való szakmai együttműködés:* védelembe vételi, felülvizsgálati tárgyalásokon való részvétel
- *Szociális Ügyosztály:* Ügyintézővel való telefonos kapcsolattartás.
- *Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona:* otthonlátogatás, családsegítőkkal és esetmenedzserekkel való esetmegbeszélés
- *Szakmai előadás szervezése pedagógusok számára*

Csoportfoglalkozások:

- **Prevenációs foglalkozások:** elfogadás, empátia, érzékenyítő foglalkozások, közösség formálás. Felső tagozaton drog – alkohol - dohányzás prevenció, bűnmegelőzés és pályaorientáció témakörökben osztályfőnöki órák szervezése szakemberek bevonásával (védőnő, rendőrség DADA program, gyermekvédelmi felelős).
- **Netezz biztonságosan - Safer Internet Program** közvetítése, megszervezése oktatási intézmények tanulói számára osztályfőnöki óra keretén belül. Célja – az Európai Unió által közvetített értékrenddel összhangban – az internet és az online-technológiák használatának biztonságosabbá tétele, különösen a gyermekek számára, és a jogellenes, valamint káros tartalmak elleni küzdelem hatékonyságának biztosítása.

A megfogalmazott célok a következő eszközökkel valósíthatóak meg:

- Forródrótok (hotline) az illegális és káros tartalmak elleni küzdelemért, segélyvonal (helpline), e-mailes és chat-konzultáció gyerekeknek és fiataloknak, akik káros, veszélyes tartalmakkal vagy zaklatással találkoztak az interneten.
- Tudatosság növelése a felhasználók körében.
- Kéretlen és káros tartalmak elleni küzdelem (szűrőrendszerekkel, információcserével, gyermekvédelmi intézkedésekkel, szorosabb rendőrségi/bűnüldözői együttműködéssel).

- Biztonságosabb környezet népszerűsítése (hangsúly az önszabályozáson).

- ***K.I.A.B.Á.L. Bűn-, áldozattá válás megelőzési és drog prevenció társasjáték***oktatási intézmények tanulói számára óvodai és iskolai szociális segítők által.

A társasjáték négy témát ölel fel: bűnügy, drog, áldozattá válás és iskola/szabadidő.

- A bűnügyi kérdések főbb témái: rongálás, lopás, garázdaság, testi sértés.
- Az áldozattá válás kérdések főbb témái: áldozattá válás elkerülésének módjai, helyes viselkedési módok, teendő áldozattá válás esetén.
- Az iskola/szabadidő kérdések főbb témái: iskolai hiányzások, magántanulóság, segítő szervezetek munkái, gyermekvédelem, hasznos szabadidő eltöltés.
- A drog kérdések főbb témái: drogfogyasztás veszélyei, legális drogok káros hatásai, hogyan ismerjük fel a drogfogyasztót, illetve a segítség különböző formái.

Az egészségfejlesztést szem előtt tartva nem csak az illegális, hanem a legális drogokról (gyógyszer, cigaretta, alkohol), illetve a helyes táplálkozásról és a rendszeres testmozgás élettani és pszichés előnyeiről is beszélgetünk a gyermekekkel, fiatalokkal a társasjáték során.

- ***Amnesty International*** prevenció foglalkozásának delegálása az intézményekbe az iskolai konfliktusok megoldása, a vitakultúra fejlesztése és az iskolai agresszió csökkentése érdekében.
- Kerületben működő Drog Stop egyesület felkeresése (folyamatban)
- Továbbképzéseken, konferenciákon való részvétel.

A Család- és Gyermekjóléti Központ partnerkapcsolatai

A Család- és Gyermekjóléti Központ rendszeres kapcsolatot tart fenn az Újpesten, valamint más kerületekben működő egészségügyi szolgáltatást nyújtókkal, így különösen a védőnői szolgálattal, a házi orvosokkal, a házi gyermekorvosokkal, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatókkal, a családok és gyermekek átmeneti otthonaival, így különösen az SOS Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthonával és az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthonával, a köznevelési intézményekkel, így különösen a nevelési-oktatási intézményekkel, a nevelési tanácsadóval; hatósági intézményekkel, a gyámhatósággal, a kerületi Önkormányzat Szociális és Lakás Osztályával, a rendőrséggel, az ügyészséggel, a bírósággal, a pártfogó felügyelői szolgálattal.

A Család- és Gyermekjóléti Központ alkalmi kapcsolatot tart fenn a munkaügyi hatósággal; az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetekkel, a társadalmi és civil szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

Észlelő – és jelzőrendszeri tagok írásos beszámolóiból levont következtetések

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 39.§ (3) bekezdése, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint a személyek szakmai feladatairól és működésük feltételéről szóló 15/1998. (IV.30) NM rendelet 9.§ (1) bekezdés k) pontja, valamint (4) bekezdése értelmében a gyermek veszélyeztetettségét, illetve a család, a személy krízishelyzetét észlelő rendszer (továbbiakban: jelzőrendszer) működtetése körében a család – és gyermekjóléti szolgálat az éves szakmai tanácskozást követően minden év március 31-ig éves jelzőrendszeri intézkedési tervet készít. Ez tartalmazza a jelzőrendszeri tagok írásos beszámolójának tanulságait, az előző évből megvalósult elemeket, az évi célkitűzéseket, és a célok elérése és a jelzőrendszeri működés hatékonyságának javítása érdekében tervezett lépéseket.

A család – és gyermekvédelemmel kapcsolatos felmerülő problémák rávilágítása érdekében, valamint az észlelő – és jelzőrendszer működésének tapasztalatairól Intézményünk **2022.**

február 11-i határidővel kérte meg az értékeléseket, melyek a megadott szempontsor alapján íródtak.

A beszámolók a következő Intézményekből érkeztek meg:

- Bölcsődék Intézményeiből összesítve,
- Óvodák Intézményeiből összesítve,
- Kerületi Rendőrkapitányságtól,
- Önkormányzat Szociális Osztályáról,
- Fiatalkorú Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelő Osztályáról,
- Védőnői Szolgálatról összesítve,
- Észak – Budapesti Tankerületi Központ által fenntartott Általános Iskolák, és egyéb fenntartású Általános Iskolák (13) közül 7 Általános Iskolától,
- Középiskolák közül (12) 4 Középiskola,
- Kerületi Pedagógiai Szakszolgálatról,
- SOS Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthonából,
- Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonából is megérkeztek

A beszámolók alapján elmondható, hogy a COVID-19 vírus okozta világitárvány még mindig jelen van, és nehezíti meg az Intézmények, családok, gyermekek életét. Bár a korlátozó intézkedések – fertőtlenítés, szellőztetés, maszkhasználat – lehetőséget engedtek a mindennapi élet normalizálásához, a nyugalom nem lett 100%-kos. Több intézmény azon félelmeit vetítette górcső alá, melyek a gyermekek mentális egészségét jelzik. Szomorkás, búskomor hangulat, társaskapcsolatok nemléte, vagy leépülése, szorongás, agresszív viselkedés, egyre több fizikai és verbális bántalmazások, melyek említésre kerültek a beszámolókbán. Az online oktatás okozta károk lassan kezdenek kirajzolódni.

Az írásos beszámolók alapján elmondható, hogy az észlelő – és jelzőrendszer tagjai közötti együttműködés jó, kétirányú és kölcsönös. Érzékelhető, hogy egyre több eltérő szakma alternatívaként tekint az együttműködésben rejlő erőre. Több szakma együttes erővel hathatósabb segítséget tud nyújtani a krízisben lévő családoknak, gyerekeknek.

Az óvodai – iskolai szociális segítők megjelenése az intézményekben már elfogadott, és szinte egyöntetű véleményként íródott le pozitív, segítséget nyújtó jelenlétük. Néhány iskola írta azon véleményét, hogy a fluktuáció miatt nehézkes a segítő szakemberrel dolgoznia.

Azon intézmények, akik már részt vettek esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon, nagyon hasznosnak találták, és igénylik is a közeljövőben ezen platformok megrendezését.

Ami nehézségként merült fel a Család- és Gyermejjóléti Központ működésével kapcsán, az a visszajelzések hiánya. Szeretnének tudni arról, hogy a jelzésük után milyen intézkedések történtek a családok, gyermekek életében. Valamint arról is, hogy a gyermek meg tudja e kapni a számára fontos lehetőségeket, szolgáltatásokat.

A pedagógiai vélemény bekérésénél több óvoda és iskola beszámolójában megjelent az információk hiánya. Több támpontot szeretnének kérni annak érdekében, hogy a szakvélemény megfelelően tudja előre vinni az ügy menetét.

A járványhelyzet okozta korlátozások sokszor akadályt képeztek a szakmaközi megbeszélések megrendezésére. A közeljövőben, arra való tekintettel, hogy az események ne maradjanak el, vagy csak minimális létszámmal működjön, az online térben kérik az intézmények a megvalósítását.

A Család- és Gyermejjóléti Központ által fogadott jelzések:

Megnevezés	2018	2019	2020	2021
Egészségügyi szolgáltató	56	59	77	59
Ebből (01-ből): védőnői jelzés	29	21	41	33
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók	79	125	107	102
Ebből (03-ból): család- és gyermejjóléti szolgálat	34	57	39	45
Ebből (03-ból): család- és gyermejjóléti központ	23	31	68	57
Kisgyermek napközbeni ellátását nyújtók	4	6	3	3
Átmeneti gondozást biztosítók	32	48	71	69

Menekülteket befogadó állomás, menekültek átmeneti szállása	0	1	0	0
Köznevelési intézmény	324	311	199	190
Rendőrség	139	102	84	84
Ügyészség, bíróság	11	5	13	19
Pártfogó felügyelői szolgálat	0	0	0	1
Egyesület, alapítvány, egyházi jogi személy	5	2	7	5
Áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezet	0	3	4	3
Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat	0	2	1	0
Állampolgár, gyermek és felnőtt érdekeit képviselő társadalmi szervezet	65	68	83	79
Önkormányzat, jegyző	74	0	36	42
Járási hivatal gyámhivatala	194	199	212	208
Munkaügyi hatóság	2	0	0	
Katasztrófavédelem	0	0	0	
Közüzemi szolgáltatók	0	45	49	41
Gyermekjogi/ellátottjogi képviselő / betegjogi képviselő	0	0	1	0
Hivatásos gondnok	0	0	0	0
Javítóintézet	0	0	0	0
Gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal	12	0	3	2
Állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv	0	0	0	0
Összesen (01; 03; 6-25 sorok összege)	997	977	950	915
A jelzésekkel érintett személyek száma (nem halmozott adat)	997	977	1012	1018

A 2020-as évhez viszonyítva a 2021. évben a jelzések számában csökkenés vehető észre.

Ennek oka talán a szakemberekben felmerülő dilemma. Ha egy intézményen belül megtesznek mindent akár egy bántalmazás kapcsán is, és mégis folytatódik, az eszköztelenség, a félelem attól, hogy mi fog történni, sok kérdést vet fel a szakemberekben. Meddig szól az én kompetenciám? Mikor szóljak a szülőknek? Mikor kell jelezni? Ez vajon bántalmazás, vagy inkább csak egy apró csíny? Ha jelzek, mi fog történni? Stb..

A jelzések számaiban látni lehet, hogy a köznevelési intézményekből érkezett szinte a legtöbb jelzés. A 190 jelzésből csak az általános iskolák 68 esetben jeleztek igazolatlan hiányzások kapcsán. A középiskolákkal együtt véve, a köznevelési intézményektől érkezett összes jelzésnek majdnem a felét az igazolatlan mulasztások okán küldik meg. Tehát még mindig a legnagyobb problémát a hiányzások okozzák. A másik kimagasló szám a digitális oktatásból való kimaradás. Hogy ez eszköztelenséget jelent, vagy inkább ürügyet az oktatásból való kimaradásra, nem egyértelmű. Azt első és a második hullám alatt az iskolák igyekeztek megoldani azoknak a gyerekeknek a digitális oktatásban való részvételét, akiknek nem volt otthon erre alkalmas eszközük. Ugyanebben az időszakban adományok útján tudott biztosítani a területben élő rászoruló gyermekeknek számítógépet, laptopot a Család – és Gyermejköltségi Központ is. Illetve Intézményünk Rózsa utcai klubhelyiségében az online oktatásra alkalmas számítógép használatát is fel tudta (és még mindig tudja) ajánlani azoknak a gyerekeknek, akiknek nem volt lehetőségük erre.

A bántalmazás okán érkezett jelzéseket felbontva a következőképpen alakul:

- önsértő tevékenység kapcsán 5 jelzés érkezett,
- bullying okán 5,
- szexuális abúzus okán 3,
- érzelmi bántalmazás 6

A koronavírus elleni védekezés okán hozott kormányrendeleti intézkedések, melyek a családok bezártságát eredményezte, a családokon belül is generált feszültséget. Bár a rendőrségi jelzések száma nem csökkent, tartalmukat tekintve az esetek 50 százalékában családon belüli erőszakkal összefüggő értesítéseket kaptunk.

Az nehéz anyagi körülmények, lakhatási problémák, elhanyagolás, fizikai és érzelmi bántalmazás, szülők közti konfliktus, családon belüli erőszak, gyermekek veszélyeztetettségét észlelő jelzések érkeztek Intézményünk felé.

A gyermekkorúak sérelmére elkövetett családon belüli bántalmazások száma, mely magában foglalja a fizikai, lelki és szexuális bántalmazást, 2020-ban elérte a 168 főt, míg 2021-ben meghaladta a 219 főt.

A gyermekekkel szembeni elhanyagolási esetek számában csökkenés volt tapasztalható. **Az elhanyagolt gyermekek száma 2020-ban elérte a 320 főt ez a szám 2021-re 237 csökkent.**

A foglalkoztatási problémákkal küzdő ügyfelek száma a 2020-as évben 128 fő vette igénybe a szolgáltatást 266 alkalommal. 2021-ben 161 fő vette igénybe 409 alkalommal. Ebből az következett, hogy a családok a munkahely elvesztése következtében nem tudták fizetni lakásuk rezsiköltségeit, így díjhátralékok halmozódtak fel. Mindezen probléma jól nyomon követhető a hátralékkezelési munkacsoport adataiban. 2020. évben 202 fő vette igénybe a szolgáltatást 1969 alkalommal, 2021-ben 307 fő vette igénybe 1541 alkalommal. Így az ügyfelek száma, a 2020-as évhez viszonyítva a 2021. évben **151,98%-os emelkedést mutat. Sajnos ezek a problémák együttesen idéztek elő komoly lakhatási nehézségeket ügyfeleink esetében.**

Adományszervezés, adományfogadás

Mindig is jellemző volt az adományozó kedv főleg az ünnepek idején. Ilyenkor sok szervezet, magánadományozó keresi meg intézményünket ingyenes programok lehetőségeivel, valamint karácsonyi ajándékok megvásárlásával. A világjárvány csak az ingyenes programokban való részvételt akadályozta meg, viszont minden másban növelte az adományozó kedvet. Így kapott több mint 200 gyermek mikulás csomagot és karácsonyi ajándékot a Tündérpakk Közhasznú Alapítványtól. Ők egész évben segítik az újpesti családokat. Több mint 50 család jutott különböző háztartási gépekhez, bútorhoz. Volt olyan időskorú hölgy, akinek 2 nap alatt tudták berendezni az üres lakását, és volt olyan idős házaspár, akinek fatüzelésű kályhát vettek újonnan. A Cseriti Pont újpesti adományboltjába minden hónapban delegálhat intézményünk 1 családot, akik 30 ezer forint értékben vásárolhatnak. A Fundamenta Alapítvány 200 gyermek számára mikuláscsomagot, valamint 200 gyermek részére karácsonyi ajándékot juttatott, az idősebb korosztály az ünnepekre tartós élelmiszerhez jutott általuk. Végül, de nem utolsó sorban, újpest önkormányzat ajándékgyárától is 208 gyermek részesülhetett meglepetésben.

„Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona

Működés és szakmai munka

<u>Az intézmény megnevezése:</u>	„Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona
<u>Az intézmény fenntartója:</u>	Budapest Főváros IV. Ker. Újpest Önkormányzata
<u>Az intézmény üzemeltetője:</u>	Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye
<u>Az intézmény gazdálkodási szerve:</u>	Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat Gazdasági Intézménye
<u>Ellátási kötelezettséggel ellátott terület:</u>	Budapest Főváros IV. Kerület Újpest közigazgatási területe
<u>Szerződés keretében ellátott terület:</u>	Budapest Főváros XV., XVI. kerület és Fót közigazgatási területe
<u>Telephely:</u>	1042 Budapest, Hajnal u. 15.
<u>Engedélyezett férőhelyek száma:</u>	24 fő

Az Intézmény feladata

Az 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény értelmében Újpest Önkormányzata hozta létre olyan 3-18 éves korú gyermekek befogadására, akik ellátása átmenetileg valamilyen ok miatt családon belül nem megoldható, illetve ellátás és felügyelet nélkül maradtak, vagy veszélyeztetett élethelyzetben vannak. Az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona a Család- és Gyermekjóléti Központokkal együttműködve segítséget nyújt a gyermek családba való visszatéréséhez, ennek megvalósulása esetén a gyermek számára legmegfelelőbb megoldás megkeresése.

Az intézmény küldetésének tekinti, hogy a családok megerősítésével segítse a gyermekek vérszerinti családjukba történő mielőbbi visszatérését, hogy gondoskodó családi környezetben nőhessenek fel.

A gyermekotthon egységes szakmai irányítás mellett két, egyenként 12 fős gyermekcsoporttal működik. A gyermekotthonban a szakmai egységvezetői feladatokat 2021. március 16. napjától látom el.

Ellátandó célcsoport, problémák és szükségletek azonosítása

A gyermekek veszélyeztetettségét nehéz egyetlen tényezőre visszavezetni, számos szociális, gazdasági, politikai és környezeti tényező együtteséből születik, összetett problémaként azonosítható.

A hozzánk forduló krízishelyzetben lévő családok esetében legtöbbször nehéz megállapítani a bekerülés fő indokát, gyakran több problémát is hordoznak a szülők és a gyermekek. Néhány évvel ezelőtt jellemzően más problémákkal fordultak segítségért az intézmény felé, például a szülők betegsége, kórházi kezelése miatt, ebben az évben már nem jelentkeztek ilyen típusú problémával. Az elhelyezés indoka főként a családi konfliktusok, elégtelen lakhatási körülmények, szülők életvezetési problémái.

A nehézségekkel való megküzdés tudatosságot, célorientáltságot, kitartást, változtatásra való nyitottságot és rengeteg erőfeszítést igényel a család részéről, azonban a készségek terén hiányosságokat tapasztalunk: alacsony iskolázottság, alulszocializáltság, a szükséges modellek hiánya, kudarckerülő magatartás és támogató kapcsolatok hiánya.

Az ellátás igénybe vételét általában a szülő kezdeményezi, sok esetben a gyermekjóléti szolgálat tanácsára. Az átmeneti gondozás megkezdését követő egy hónapon belül minden gyermek számára elkészítjük a gondozási- nevelési tervet, amelybe bevonjuk a családdal kapcsolatban álló szakembereket is: családsegítőt, esetmenedzsert, gyámhivatalt, pedagógusokat, kezelőorvosokat. Minden esetben részt vesz a tervezés folyamatában a szülő vagy törvényes képviselő, illetve életkorának megfelelő szinten a gyermek is.

A problémák komplex feltárását követően segítjük a szülőt olyan célok megfogalmazásában, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a család újra önállóan tudjon működni. Meghatározzuk az együttműködés alapjait, amelyet egy írásbeli megállapodásban is rögzítünk, a feladatokat kisebb lépésekre bontjuk, és lehetőség szerint napi kapcsolatot tartunk a szülővel, amely során törekszünk a szülői kompetenciák fejlesztésére.

Társadalmi problémák

A segítő beavatkozás megtervezését és végrehajtását különböző külső és belső, objektív és szubjektív tényezők befolyásolják.

Hajléktalanság, elégtelen lakhatási körülmények

A családok egy része elégtelen lakhatási körülmények vagy lakhatás elvesztése, nem lakás céljára szolgáló helyen való élés miatt kéri a gyermek átmeneti otthonban való elhelyezését. A szülők ilyenkor rokonoknál, ismerősöknél vagy hajléktalanellátó intézményekben laknak egy ideig, ahol a gyermekekkel való közös elhelyezés nem lehetséges. Ha a szülő motivált problémájának megoldásában, akkor rövid időn belül törekszik arra, hogy gyermekét a családba visszavigye, lehetőségként jelenik meg a családok átmeneti otthonában történő közös elhelyezés.

Egyes családok, a problémák okozta túlterheltség, kilátástalanság miatt megkönnyebbülnek, hogy a gyermek ellátásával járó terhektől akár ideiglenesen is, de megszabadulhatnak. Hosszú távú terveik általában nincsenek, gyermekükkel ritkábban tartanak kapcsolatot, ígéreteiket általában nem tartják be, ezzel is tovább növelve a gyermekek bizonytalanságát, belső feszültségét, amelyek akár fizikai vagy pszichés tünetként is megjelenhetnek.

Jövedelem

A gyermekek átmeneti otthonában élők családjára az alacsony jövedelem, szegénység jellemző. Ebben az évben az ellátott családok egy főre jutó havi rendszeres jövedelme nem érte el a nyugdíjminimum összegét, ezért térítésmentesen vehették igénybe intézményünk szolgáltatásait. Többségük esetében az egyetlen rendszeres bevételi forrást a gyermekek után járó ellátások képezik.

A szülők munkaerő-piaci pozíciója bizonytalan, ingatag munkaviszony, ezzel összefüggésben bizonytalan élethelyzet és tervezhetetlen jövő jellemzi helyzetüket. A szülők jelentős része alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, szakképzettségük nincs, és korábbi negatív tapasztalataik vagy a szülőktől látott minta alapján nehezen motiválhatóak munkakeresésre, rendszeres munkavégzésre.

A bizonytalan bevételek miatt a családoknak nincs kialakult jövedelem-felhasználási stratégiája, pénzbeosztási zavarok jellemzőek, aminek következtében eladósodnak. Közülemi díjtartozásaikat hitelfelvétellel próbálják megoldani, emiatt kölcsöntartozásuk folyamatosan növekszik.

A szülők által biztosított ellátást a gyermekek átmeneti otthona szükség szerint kiegészíti, például támogatásokhoz való hozzájutás segítségével, adományok szervezésével és közvetítésével, támogató cégek felkutatásával.

A család működésének zavarai

A szülők gyakran kérik gyermekük felvételét az intézménybe a gyermek kezelhetetlen viselkedése miatt: iskolakerülés, iskolai konfliktusok, magatartászavar, beilleszkedési zavar, agresszív, esetleg önsértő viselkedés.

A gondozás megkezdését követő rövid időn belül kirajzolódnak a család összetett működési zavarai, mint a családon belüli kommunikációs zavar, családon belüli játszmák, a szülők párkapcsolati problémái, a családtagok közötti konfliktusok, a gyermek elhanyagolása, anyagi problémákból következő frusztrációk. A gyermek viselkedésében jelentkező zavarokat tünetként értelmezzük, és igyekszünk az ellátásokat úgy megszervezni, hogy a család egészére kiterjedjen. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek kiegészítő terápiás ellátásban is részesüljenek, amelyek intézményen kívül valósulnak meg, általában a Család- és Gyermekjóléti Központok segítő együttműködésével. Gyakran nem könnyű a családokat megnyerni a közös munkára, terápiában való részvételre, hiszen velük „nincsen semmi baj”, nem szerepel az eszköztárunkban megoldási módként.

A gondozási folyamat során kitűnik, hogy a szülők eszköztelenek a gyermeknevelés terén. Sok esetben a szülők energiáit teljesen lekötik az anyagi problémák, a munkavállalás nehézségei, nem marad elég idejük és türelmük a gyermeknevelésre. Gyakran nem megfelelő, szélsőségekre hajló nevelési stílust alkalmaznak, túlzottan megengedőek vagy szigorúak, túlzott büntetést alkalmaznak, gyermekeiket magukra hagyják, nem állítanak fel szabályokat. Az emiatt kialakult viselkedési problémákat, agresszivitást nem tudják kezelni, ezért még inkább eltávolodnak gyermeküktől, őket hibáztatják a családi problémák kialakulásáért.

A gyermekek átmeneti otthonának fontos feladata, hogy észlelve ezeket a problémákat segítse a szülőket a szülői kompetenciájuk fejlesztésében. Rendszeres szülőkonzultációk alkalmával tájékoztatást és tanácsadást nyújtunk a szülőknek a gyermekek életkorából fakadó viselkedési sajátosságairól, javaslatot adunk egyes nevelési helyzetek megoldására. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermeket érintő gondozási tevékenységbe bevonjuk a szülőket, eközben egy másfajta mintát adjunk a gyermek nevelésében, vele való kommunikációban, közös tevékenységekben.

A gyermekek átmeneti otthonába a gyermek maga is kérheti felvételét, ebben az évben két alkalommal kérték gyermekek önállóan, a szülő hozzájárulása nélkül elhelyezésüket. Ezekben az esetekben a gyermekek a szülővel kialakult, kiélezett konfliktushelyzetre és bántalmazásra hivatkoztak. Ezekben az esetekben azonnal értesítettük a szülőt, és a krízisellátás keretén belül rendelkezésünkre álló 3 nap alatt igyekeztünk feltárni a gyermek családból való távozásának okát. Egy alkalommal a gyermek visszatért a szülő háztartásába, másik alkalommal a külön élő szülő fogadta be a gyermeket.

A család működési zavara háttérben állhat a szülő pszichés problémája, személyiségzavara vagy szenvedélybetegsége. Az ilyen problémákkal küzdő szülőkkel való együttműködés nagyon nehéz, mert sajátos nézőpontból látják a problémáikat, betegségtudatuk nincs, alacsony együttműködési szint jellemző rájuk. Viselkedésük gyakran támadó, agresszív, ezért a szakemberek által nehezen megközelíthetőek. A támogató kapcsolatok hiánya jellemző, a szülők magukra maradnak problémáik megoldásában, ami még tovább súlyosbítja a helyzetet. A felvételt a gyermek iskolakerülése, beilleszkedési zavara, agresszív viselkedése indokolja. Ezekben a családokban gyakran a gyermek vállalja a szülői szerepeket, vagy könnyen irányítja a szülőt a saját igényei kielégítése érdekében. Ilyen esetekben szorosán támogató szolgáltatói háttérre van szükség, ami pótolni tudja a hiányzó szülői szerepeket, és megtartja a jól funkcionáló részeket a szülőnél. Ilyen támogatás hiányában az intézmény nem tud hatással lenni a kialakult családi dinamikákra, és ezért nem következik be változás a gyermek helyzetében sem.

A gyermekek átmeneti otthonában ellátott gyermekek élettörténetében a bántalmazás különböző típusaival találkozhatunk: szóbeli, lelki, fizikai és szexuális bántalmazás egyaránt előfordul. A családok nagy részében ma is elterjedt nézet, hogy a fizikai bántalmazás hatásos lehet a gyermek viselkedésének „megjavításában”, a fenyegetést, megalázást, gúnyolást pedig egyáltalán nem tekintik bántalmazásnak, hiszen azok „csak szavak”. A szóbeli és a testi bántalmazás viszonylag könnyebben felismerhető és rövidebb idő alatt fény derül rá, a lelki bántalmazás és a szexuális abúzus akár hosszabb ideig is rejtve maradhat. Az abúzust átélt gyermekek ellátása különösen nagy figyelmet igényel a szakemberek részéről is, ebben az évben egy gyermek esete már feltárt volt bekerülésekor. Az átmeneti otthon feladata ebben az esetben a biztonság nyújtása, további traumatizálódás megelőzése és a trauma feldolgozásának segítése.

A bántalmazást átélt gyermekek esetében nehézséget jelent, ha a bántalmazó a szülő/törvényes képviselő és nem tölti jogerős büntetését a gyermekek átmeneti otthona a bántalmazóval való további kapcsolattartást nem tudja korlátozni, ezáltal a gyermeket a további áldozattá válástól megvédeni.

Vannak esetek, amely során a gyermekek átmeneti otthonában tartózkodás idején válik egyértelművé, hogy a gyermek nem gondozható vissza a családjába, nevelésbe vétele indokolt. Célszerű, ha a gyermek a nevelésbe vételi eljárás időtartama alatt az intézményben marad, így elkerülhető az egyik helyről másikra való vándorlása, kisebb a további traumatizálódás esélye.

Intézményi működés SWOT elemzése

Erősségek:

Az intézmény és a fenntartója közötti kapcsolat kifogástalan, a tárgyi feltételek jók, az elhelyezés körülményei a jogszabályi minimumot felülmúlják. Az év során több cég támogatását is sikerült megnyernünk, segítségével az intézmény tárgyi feltételeit tovább javíthattuk.

A gyermekek átmeneti otthonában együtt dolgozó munkatársak közötti együttműködés jó, az intézményen kívüli szakemberekkel és kapcsolódó külső szervezetekkel kiemelkedően jó.

A munkacsoport tagjaira hosszú távon számíthat az intézmény. A munkatársak számára folyamatos szakmai továbbképzés és csoportos szupervíziós lehetőség a szakdolgozók számára biztosított.

Az intézmény a gyermekek gondozásában és nevelésében jelentős erőforrásokkal rendelkezik. Jelentős segítséget tud biztosítani a gyermekek és családok számára a tanulási hiányosságok felszámolásában, szabadidős programok szervezésében.

Fejlesztendő területek:

A szervezeti egységben 2021. márciusában vezetőváltás történt, ezért meg kellett ismertetnem magam minél szélesebb körben az ellátási kötelezettséggel és szerződés keretében ellátott területi szolgáltatókkal is.

Az utóbbi évben fontossá vált az online térben való megjelenés a gyermekek számára is, ezért informatikai eszközök biztosítására van szükség megfelelő számban, hogy tanulmányaikat folytatni tudják.

A működési környezet felújításának folytatása annak érdekében, hogy otthonos környezetben lakhassanak az ellátott gyermekek. Ebben az évben az első emeleti lakószobák burkolatának cseréje megtörtént, a következő évben kértük a második emeleti szobák pvc cseréjét is, illetve a lakószobák festését.

A munkatársak pszichés túlterheltsége nagy, az elmúlt évek Covid 19 koronavírus járvány miatti intézkedések és gyakori változások, illetve a munkatársak fluktuációja, különös tekintettel a gyakori vezetőváltásra megterheli a szakmai csapatot, növelve a kiégés veszélyét.

Veszélyek:

Az intézmény szolgáltatásait fokozatosan romló pszichés állapotban lévő, speciális szükségletű gyermekek is szeretnék igénybe venni. Ellátásukhoz speciális tudás, képzettségek szükségesek, külső szakemberek bevonására is szükség van.

A szociális területen dolgozók megbecsülése alacsony, alacsony színvonalú a bérezés, magas a pályaelhagyók száma, ezért a munkatársak pótlása, új munkaerő felvétele nehéz. Kevesebb dolgozói létszám esetén több munka hárul a meglévő dolgozókra, ami szintén túlterheltséghez vezet, növeli a kiégés veszélyét.

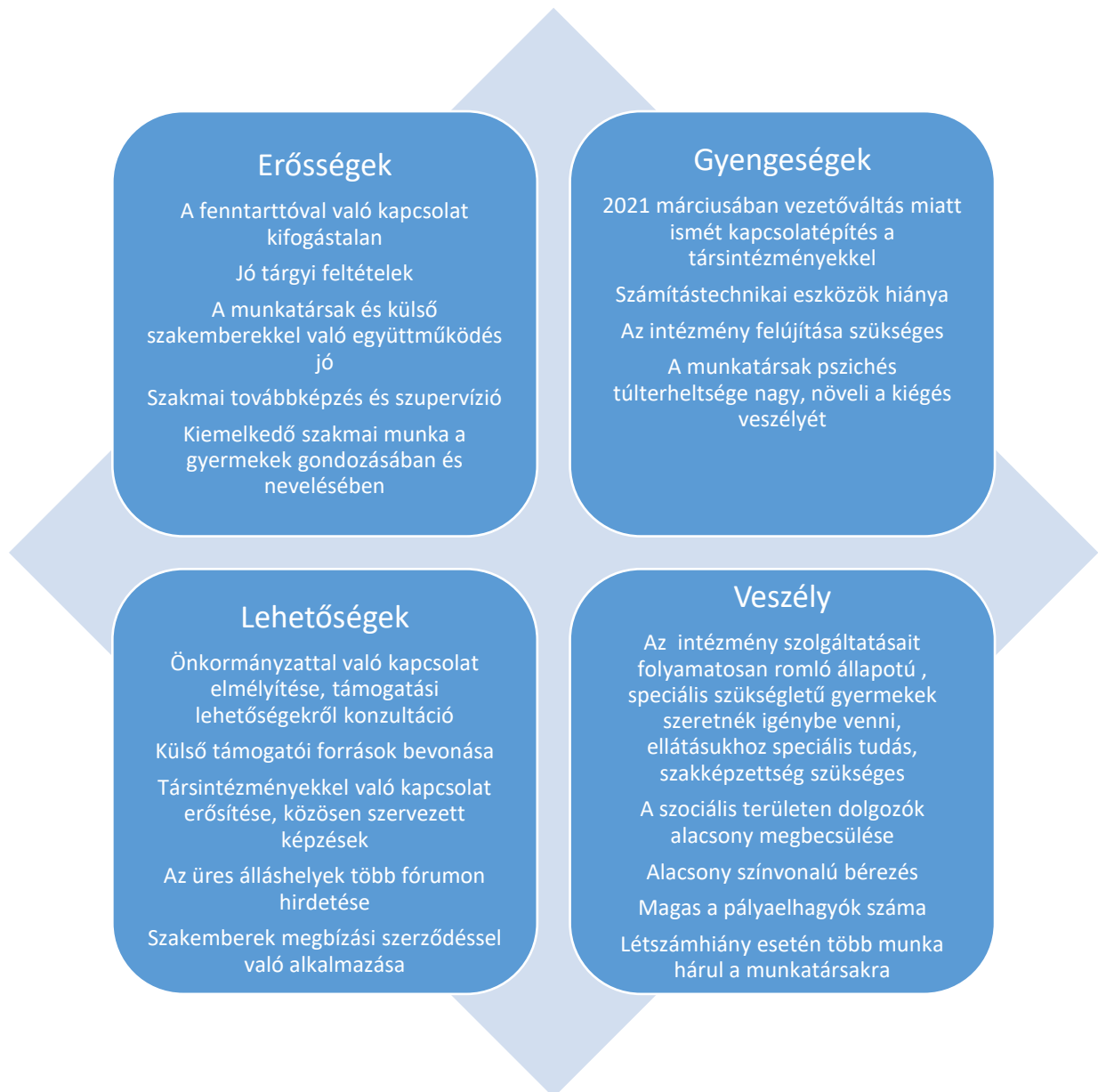
Fejlesztési lehetőségek:

Társintézményekkel való kapcsolat erősítése, közösen szervezett képzések lebonyolítása.

Helyi önkormányzattal való kapcsolat elmélyítése, támogatási lehetőségekről való konzultáció, külső támogatói források bevonása.

Az üres álláshelyek több fórumon való hirdetése, új munkavállalók megbízási szerződéssel való alkalmazása.

Swot analízis

Az intézményen belüli és kívüli együttműködés

A gyermekek átmeneti otthona számos partnerrel dolgozik együtt, intézményen belül, és intézményen kívül is. Ebben az évben törekedtünk a meglévő partneri kapcsolatok erősítésére, új kapcsolatok felkutatására, kialakítására. Az intézményen belüli együttműködés és kapcsolattartás erős, napi szinten megvalósuló.

A fenntartó Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzatával és Gazdasági Intézményével a kapcsolattartás Újpest Önkormányzatának Szociális Intézményén keresztül valósul meg.

Az intézményen belüli együttműködés rendszere:

- Központi Igazgatás
- Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat

Intézményen kívüli együttműködés rendszere:

- Budapesti Rendőr-főkapitányság IV. Kerületi Rendőrkapitánysága
- Nevelési és oktatási intézmények (bölcsődék, óvodák, iskolák)
- Védőnői hálózat, gyermekorvosok, szakorvosok
- Budapest Főváros Kormányhivatala IV., XV. és XVI. Kerületi Gyámhivatala
- XV., XVI. Kerületi és Fóti Család- és Gyermekjóléti Központ
- Nemzeti Népegészségügyi Központ
- Hofherr Konyha
- Adni Jóga Alapítvány

A gyermekek átmeneti otthona működésének alapelvei

A gyermekek átmeneti gondozása érdekében a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról teljes körű ellátás keretében kell gondoskodni.

Az ellátást a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani.

Az **otthon célja**, hogy szervesen illeszkedve a kerület gyermekvédelmi rendszerébe speciális és otthont pótló segítséget nyújtson a gyermekvédelmi alapellátás keretében a gyermek gondozásának időszakos átvállalásával. A gyermekotthon a Család- és Gyermekjóléti Központ családsegítőivel/esetmenedzsereivel együttműködve segítséget nyújt a felmerülő problémák feltárásában és azok megoldásában.

Szolgáltatások szakmai értékelése

A gyermekotthon rendszeres szolgáltatásai

- Szabadidős programokon való részvétel biztosítása. A gyermekek érdeklődési körének és képességeinek megfelelően alkalmanként különböző programok szervezése.
- Heti egy alkalommal kézműves foglalkozáson való részvétel. Az adott évszakra jellemző kreatív tevékenységek folytatása.
- Klubfoglalkozásokon való részvétel. Szabadidejük hasznos eltöltésére különböző lehetőségek kínálása, valamint hely biztosítása ezekhez.
- Szükség esetén fejlesztő pedagógiai tanácsadó szolgáltatáshoz való hozzájutás elősegítése.
- Pszichológiai tanácsadás biztosítása, a szakember tanácsadó segítségére igényt tarthat a gyermek vagy szülője is.
- Az otthon családgondozója által ügyintézési tanácsadás, mentálhigiénés segítségnyújtás a nehéz helyzetben lévő családoknak.
- Szükség esetén az önálló közlekedésre nem képes gyermekek saját gépkocsival történő szállítása az óvodába, oktatási intézménybe.

- Gyermekorvosi ellátás biztosítása: heti vizit, szükség esetén betegellátás, higiénés ellenőrzés, étlap ellenőrzés.
- Védőnői tanácsadás, konzultáció biztosítása.
- Dietetikus tanácsadás.

Értékelés

A gyermekek számára az év során rendszeresen szerveztünk kézműves foglalkozásokat, különös tekintettel a nyári szünidő idejére. Az intézményben két foglalkoztató terem található, amelyek kézműves és mozgásos foglalkozások tartására alkalmas.

Az Adni Jóga Alapítvány felajánlása alapján 2021 szeptemberétől heti egy alkalommal gyermekjóga foglalkozást tart az intézményben ellátottak számára. Az alapítvány tervei szerint a jövő évben a munkatársak számára is felajánlanak kedvezményes részvételi lehetőséget jógaórákon, amely jó lehetőség lehet a kikapcsolódásra, rekreációra.

Fejlesztő pedagógiai foglalkozás az intézményen belül jelenleg nem működik, a gyermekek igényei szerint a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat 4. Kerületi Tagintézményével állunk kapcsolatban a megfelelő ellátás megszervezése érdekében.

Az intézményben rendszeres pszichológiai tanácsadás működik a gyermekek igényeihez igazodva, a szülők számára konzultációs lehetőséget biztosítunk.

A családgondozói státusz évek óta betöltetlen az intézményben, ezért az ebből adódó feladatokat a gyermekvédelmi asszisztensek és nevelők végzik.

A szülőket arra próbáljuk motiválni, hogy gyermekeik életében rendszeresen és tevékenyen vegyenek részt, amelynek fontos része a nevelési, oktatási intézménybe kísérés. Az idén egy alkalommal időszakosan, egy alkalommal rendszeresen volt szükség a munkatársak segítségére a gyerekek iskolába kíséréséhez, amelyben az intézmény autóját is megkaptuk segítségül.

Az intézmény házi orvosával, Dr. Bátorfi Istvánnal rendszeres kapcsolatot tartunk, a gyermekek betegsége esetén azonnali ellátást biztosít, hétvégén és ünnepnapokon is. Az étlap ellenőrzését és tanácsadást az intézmény dietetikusa biztosítja.

A gyermekotthon időszakos szolgáltatásai

- Kerületi és fővárosi rendezvényeken való részvétel.
- A nyári szünidő alatt a gondozott gyermekek táboroztatása, továbbá kirándulások megszervezése.

- Ünnepek, rendezvények tartása (farsangi ünnepség, pünkösd, húsvét, gyermeknap, mikulás, karácsony).
- Egészségügyi prevenciós előadások, egészségnevelés.
- Bűnmegelőzési felvilágosító előadások.
- Életkezdési felkészítő tanfolyam kamaszoknak (háztartásvezetési, főzési alapszemélyzet megszerzése, banki ügyintézés megtanítása, okmányok beszerzésének ügyintézése, stb.)
- Egyéni foglalkozások biztosítása sajátos nevelési igényű gyermekeknek a tanulásban, vagy magatartási problémák leküzdésében.

Értékelés

Az elmúlt évben a rendezvényeken való részvétel a Covid 19 koronavírus járvány miatt korlátozottá vált, a gyerekek nem látogattak rendezvényeket.

A nyári szünidő alatt több táborban is lehetőségük volt részt venni az intézmény ellátottainak:

Az RS9 színház biztosított 2 helyet a nyári színjátszó táborában.

Az Esély Budapest Alapítvány „Egy hét Tatán 2021” nevű táborában biztosított helyet 6 gyermeknek.

Budapest Főváros IV. Kerület Újpest Önkormányzatának pályázatán sikeresen szerepelt intézményünk, ezért lehetőségünk volt nyári tábort szervezni a Velencei Ifjúsági és Gyermektáborban 6 gyermek részére.

A nyári szünidő alatt változatos programokkal igyekeztünk biztosítani a gyermekek hasznos szabadidő eltöltését. Ennek érdekében több intézményt is felkerestünk, és kértük támogatásukat, ezáltal térítésmentesen vehettük igénybe a szolgáltatásaikat:

- Parlament látogatása
- Aquaworld
- Tarzan Park
- Csodák palotája
- Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Sárkányos Gyermekkönyvtára
- Aeropark

- Palatinus Strand
- Orczy kalandpark

Az év során nagyobb ünnepeket a vírushelyzet miatt nem tartottunk, az ellátott gyermekek születésnapját és az ünnepeket szűk körben, családi formában ünnepeltük.

Felvettük a kapcsolatot a Budapesti Rendőr-főkapitányság IV. Kerületi Kapitányságával, és segítségüket kértük prevenciós előadások megtartásában az internet használatának veszélyeiről. A gyerekek sokszor felelőtlenül használják az internetet, a mobiltelefonról könnyen elérhető applikációkon keresztül, ami kiszolgáltatottá teheti őket, nagy az áldozattá válás kockázata.

Az egyéni fejlesztő foglalkozásokat a sajátos nevelési igényű gyermekeknek a tanulásban, magatartási problémáik kezelésében elsősorban a nevelők biztosították.

Covid-19 koronavírus járvány

A 2020-as év a legtöbb szervezetet új kihívások elé állította, a kihirdetett veszélyhelyzet a mai napig fennáll. A korábban kialakított munkamenet követése lehetetlenné vált, új szokásokat, eljárásrendet kellett kialakítani a biztonságos munkavégzés érdekében. Szabályzásra került a takarítás rendje, a látogatók fogadásának rendje és az intézmény második emeletén nem helyeztünk el gyermekeket, hogy lehetőségünk legyen az esetlegesen beteg gyermekek elkülönítésére.

A védőeszközök terén a tavalyi évvel ellentétben már nem volt hiányunk, rendelkezünk elegendő felszereléssel és fertőtlenítőszerrel.

Az intézményben az év első felében továbbra is látogatási és kijárási korlátozás volt érvényben, a szülők a gyermekeikkel az intézmény udvarán és közös helyiségeiben találkoztak, a megfelelő előírások betartása mellett. A munkatársakra és a gyermekekre is nagy teher hárult lelkileg.

Az év első felében az iskolai oktatás online formában valósult meg, amely különösen nagy kihívást jelentett az intézmény számára, mert kevés, rossz állapotú informatikai eszközzel rendelkezünk. A gyermekek egy laptopot tudtak használni, amely sokszor nem volt elég az oktatásban való részvétel gördülékeny biztosításához, ezért az informatikai eszközök fejlesztésére lenne szükség.

Összegzés

Az átmeneti gondozás számára nagy kihívást jelent a sokproblémás gyermekek ellátása, egy magatartási problémás vagy egy mentálisan sérült gyermek gondozása. Ezekben az esetekben szükség lehet külső szakember támogatására, bevonására, és a munkatársak érzékenyítő képzésére. A speciális problémával rendelkező gyermekek kiemelt figyelmet és odafigyelést igényelnek, ezért szükség van a szakemberek létszámának emelésére.

A gyermekek családból való kikerülése, akár átmenetileg is, olyan traumát jelent számukra, amely fiziológiai és pszichés elváltozásokat generál. A traumatizált gyermekekkel folytatott munka ezért a munkatársakra nézve is fokozott pszichés terheléssel jár. Fontosnak tartom, hogy a munkavégzés rendszeres csoportos szupervízió mellett történjen, és lehetőség szerint egyéni tanácsadási lehetőség is a munkatársak rendelkezésére álljon pszichés egészségük megőrzése érdekében.

Az átmeneti gondozás akkor lehet sikeres, ha a gyermek intézménybe kerülését követően a családdal megkezdődik egy intenzív közös munka, amelyben nagy szükség lenne a családgondozó státusz feltöltésére.

Az utóbbi év egyik legnagyobb problémája, hogy a gyermekek súlyos magatartászavara miatt egyre több család fordul segítségért a gyermekek átmeneti otthona felé, azonban a gyermekpszichiátriai ellátást nyújtó intézmények hiányoznak, nagyon nehéz ilyen ellátáshoz jutni.

Tapasztalatom szerint sokszor a gyermekek átmeneti otthonával kapcsolatban álló egyéb szakemberek sincsenek tisztában az intézmény feladatával és szerepével, ezért fontosnak tartom az ellátott gyermekekkel kapcsolatban álló szakemberekkel való folyamatos kommunikációt és a jelzőrendszeri értekezleteken való rendszeres részvételt is, ami hozzájárulhat az ellátás sikereesebbé válásához.

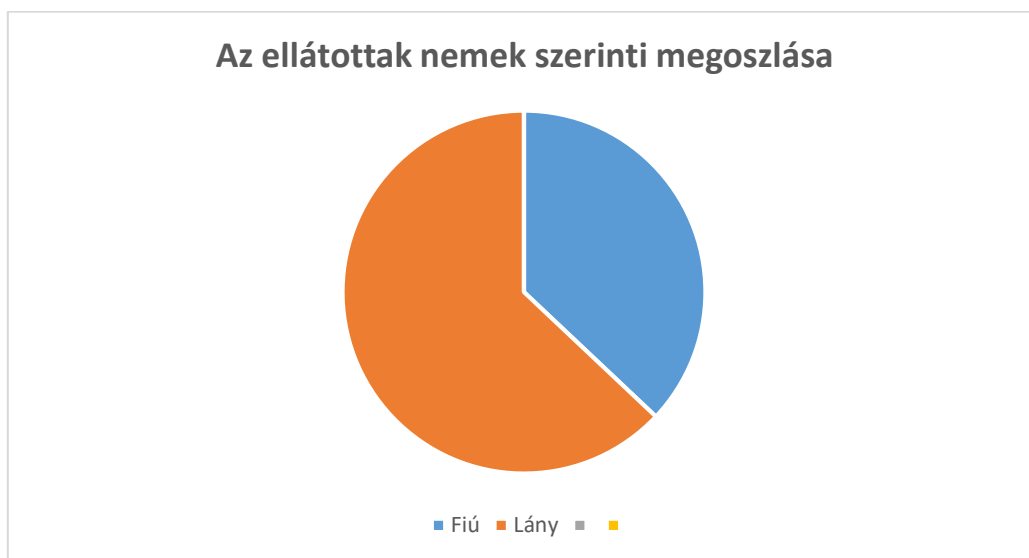
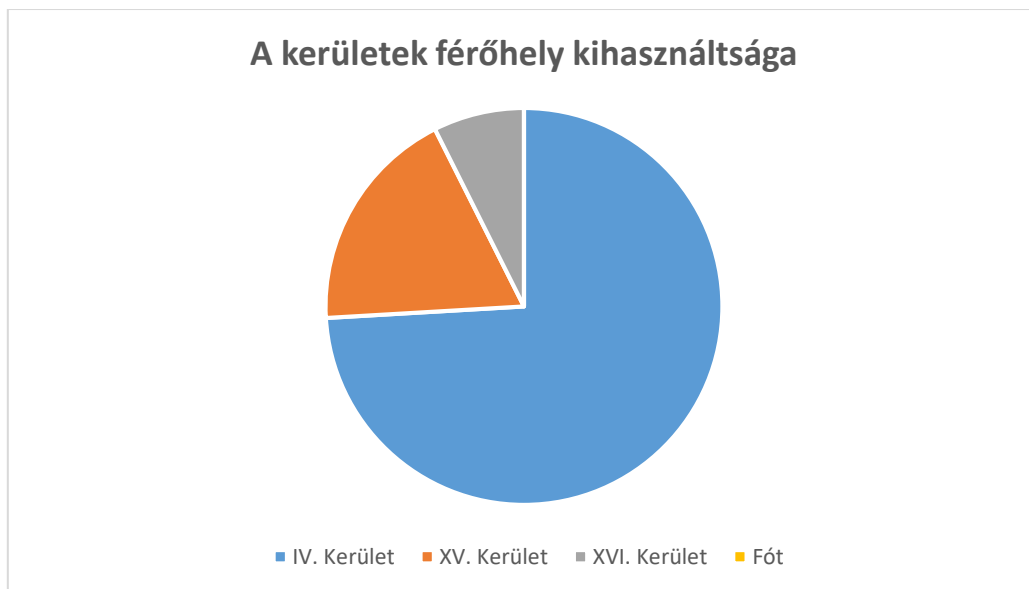
A 2021. évben összesen 27 gyermek részesült átmeneti gondozásba.

- A IV. Kerületből 20 fő vette igénybe az intézmény szolgáltatásait

A 2021. évben az ellátási szerződésekben foglalt férőhelyek kihasználtsága az alábbiak szerint alakult:

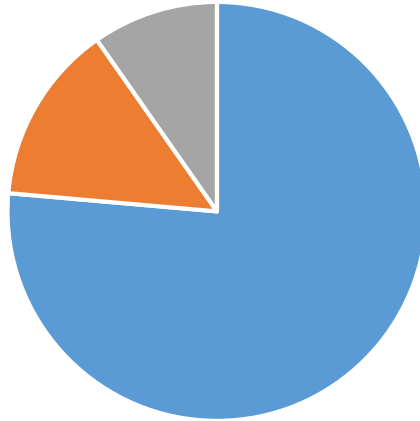
- A XV. kerület 8 férőhely terhére 5 gyermek ellátását kérte

- A XVI. Kerület 2 férőhely terhére 2 gyermek ellátását kérte
- Fót egy férőhely terhére nem kérte egy gyermek átmeneti gondozását sem

Az átmeneti gondozásból kikerültek száma 2021-ben 15 fő volt. Az ellátás megszűnését követően 11 fő családba tért haza, 2 fő az édesanyjával családok átmeneti otthonába költözött és 2 fő gyermekvédelmi szakellátásban került elhelyezésre.

Átmeneti gondozásból kikerültek

■ Szülőkhöz ■ CSÁO ■ Gyermekvédelmi szakellátásba ■

Pszichológiai tanácsadó munka

Az otthonban a pszichológusi munka tanácsadás formájában valósul meg. Főbb feladatok a gyermekek érzelmi életének, személyiségfejlődésének, aktuális életeseményeinek követése, esetleges krízisek kezelése, a nehézségekben való támogatás. A foglalkozások leginkább egyéni ülések formájában zajlik, emellett a csoport megfigyelése is részét képezi a munkának. A csoportok megfigyelése során a gyermek alkalmazkodását, másokhoz való viszonyát, empátiás- és kommunikációs készségeit mérem fel, míg az egyéni ülések alatt a gyermek belső világára kapunk rálátást. Az egyéni ülések 50-55 percesek, általában heti 1 alkalommal, azonban súlyos, vagy sürgős eseteknél azonnali segítségnyújtás valósul meg. Öngyilkos magatartás esetében szülő és mentő hívása, klinikai zavarnál a területileg illetékes Pedagógiai Szakszolgálatba vagy Szakorvosi Rendelőintézetbe továbbítás történik.

A nyári időszak kivételes volt abból a szempontból, hogy a gyerekek számára szinte minden nap programokat szerveztek a nevelők, amelyek lebonyolításában segédkeztek a gyermekfelügyelők. Egy heti programban, a kreatív foglalkozáson én is részt vettem. A csoport dinamikáját, csoportközi viszonyokat és a gyermekek szocializációját tudtam megfigyelni, emellett az alkotás nyújtotta pozitív érzelmi változások is megfigyelhetőek voltak. A kreativitás, az alkotás általi önkifejezés segített azon gyermekeknek, akik verbálisan kevésbé tudják megmutatni magukat, elmondani belső érzéseiket, belső állapotukat.

Az idei évben sok kihívással került szembe a gyermekotthon. Megfigyelhetően rosszabb pszichés állapotban kerültek hozzánk gyermekek, mint akár a tavalyi évben. Súlyosabb sérülésekkel, többszörös traumákkal és mentálisan elhanyagolható családotól jöttek hozzánk, így az itteni szakemberekre hárult a feladat, hogy megbirkózzanak a traumatizált, gyakran sérült gyermekek szélsőséges viselkedésével, érzelmi labilitásuk okozta irritáltságukkal. Képzettség hiányában különösen nehéz volt az újonnan érkezetteket integrálni a csoportba, emellett a szülőkkel való kommunikáció is sok esetben nehezített volt. A gyermekek mentális állapotát tekintve gyakran szükség van szakértői véleményre, vagy pszichoterápiás megsegítésre, amely vagy a szülők hanyagsága miatt, vagy a szakemberhiány miatt nem valósult meg.

Jövőbeli terveim közé sorolnám a pszichológusi szoba felszerelésének bővítését, hogy minden korosztály megtalálja a számára legjobb kommunikációs csatornát az ülések során. Emellett felvilágosító, preventív és pszichoedukatív csoportfoglalkozások tartását céloztuk meg különböző témákban, mint biztonságos internethasználat, bullying-prevenció.

4. Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztály beszámolója

A 2021-es évre még rányomta bélyegét a járványhelyzet. A korábban hagyományos programok bizonyos része megvalósult.

Újpesti nyári napközis tábor

Újpest Önkormányzata évek óta biztosítja az általános iskolás korú gyerekek nyári napközis tábori ellátását. A tábor 2021-ban az UTE-val együtt került megszervezésre, hogy szakszerű napközbeni felügyeletet, ellátást, biztonságot, rengeteg sportolási lehetőséget nyújtson az újpesti gyerekeknek a nyári iskolai szünetre, amikor rengeteg szülőnek jelent problémát gyermekei biztonságos elhelyezése.

Az 2022. évben is tervezi az önkormányzat a napközis tábor megrendezését.

Drogprevenció

2020 februárjában ült össze a Kábítószer Egyeztető Fórum. Rengeteg tervvel, közös célokkal, melyet a pandémia felülírt. Sem az iskolákban, sem egyéb helyszíneken nem tudtuk terveinket megvalósítani. Azonban reménykedünk, hogy mihamarabb tudjuk folytatni a megkezdett munkát. Sajnos azóta nem tudott a KEF ülésezni. Tanév elején a járványhelyzet miatt, később törvényi háttér bizonytalansága miatt az iskolai képzéseket nem tudtuk megtartani, holott az iskolai beszélgetéseket anonim leszokott alapítványi segítőkkel „vándorelőadás” formájában megszerveztük.

A jövőre vonatkozó célok, javaslatok, elképzelések

Továbbra is jövőre vonatkozó cél az egyházi és civil szervezetek szorosabb bevonása a prevenciós tevékenységekbe. Az Újpesti Önkormányzat által támogatott civil szervezetek között vannak kifejezetten a kábítószer és egyéb szenvedélybetegségek témakörében dolgozó és nagy szakmai tapasztalattal rendelkező szervezetek. A Drog-Stop Budapest Egyesület, a Drogprevenciós Alapítvány, a Magyar Bűnüldözők Szakmai Egyesülete, az Újpesti Bűnmegelőzési Polgárőr Egyesület részben már eddig is hasonló tevékenységet fejtett ki Újpest

területén, de az Önkormányzattal való szorosabb együttműködés még várat magára, mind a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, mind egyéb projektek vonatkozásában. Ezen civil szervezetek részt vettek a drogsrtatégia kidolgozásában, de ezek szintén törvényi bizonytalanság miatt (úniós és országos) aktualizálása folyamatban van.

Az Újpesten jelen lévő és Újpest Önkormányzata által támogatott 14 egyházközség a maga tekintetében eddig is végzett karitatív és közösségformáló tevékenységet, de sokat segíthetnek még a prevenció munkában. A Hetednap Adventista Egyház például rendelkezik szakemberekkel, és államilag elismert rehabilitációs intézményekkel is.

A szempontokban felsorolt kérdésekre összefoglaló választ tudunk adni. Tapasztalataink és az óvodavezetőkkel történt beszélgetés alapján a Gyermekjóléti központtal a védőnői hálózattal kifejezetten jó a kapcsolat. Egyedi intézményi problémák esetén a vezetők segítségére sietnek a szakemberek, ha bármilyen kérés, kérdés, gyermek veszélyeztetés merül fel. Gyermekcsoportjának veszélyeztetéséről az intézmények tudnak beszámolni, mivel az önkormányzat napi kapcsolatban nincs gyermekekkel.

5. A BRFK IV. kerületi Rendőrkapitányság beszámolója

Kapcsolattartás

Kapitányságunk a jelzőrendszer valamennyi tagjával jó együttműködést alakított ki. Folyamatosan tartottuk a kapcsolatot Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Család- és Gyermekjóléti Központjával, az Önkormányzat Szociális Irodával, Budapest Főváros Kormányhivatalának IV. kerületi Hivatalának Gyámügyi Osztályával, a Kornis Klára Gyermekotthonnal, a kerület iskoláival valamint az S.O.S. Krízisalapítvánnyal, akik válsághelyzetben lévő családoknak nyújtanak átmeneti segítséget.

A kerületben működő valamennyi iskolával, óvodával is jó az együttműködésünk. Bármilyen jellegű probléma felmerülése kapcsán, azonnal tájékoztattak bennünket, és igyekeztünk közösen megoldani az iskolán/óvodán belül kialakult konfliktusokat.

Családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak kapcsán 2021. évben jellemzően testi sértés, garázdaság és kiskorú veszélyeztetése bűncselekmények miatt indítottunk eljárást.

Az erőszakos jogsértések kiváltó tényezőjeként legnagyobb arányban az állandó alkoholfogyasztás szerepel, de jellemző a válással, gyermekelhelyezéssel összefüggő konfliktusok, vagyoni viták, munkanélküliség, betegség, érzelmi válsághelyzetek és a féltékenység.

A pandémiás időszak tovább erősítette a már meglévő problémák előtérbe kerülését és a kialakulását. A sértetteket tájékoztattuk lehetőségeikről, a segítségkérés formáiról.

Családon belüli erőszakkal összefüggésben folyamatosan továbbítottuk jelzéseinket a gyámhivatal és a gyermekjóléti központok felé. (2021. I évében összesen **106 db**). A jelzések többségét az indokolta, hogy a veszekedésnél, bántalmazásnál jelen volt kiskorú.

Fiatalkori bűnözés - áldozattá válás

2021. évben ismertté vált elkövetők közül gyermekkorú bűnelkövető nem volt, a fiatalkorú bűnelkövetők számában többségében férfi az elkövető.

A gyermek- és fiatalok leginkább családon belüli erőszak, iskolai erőszak, vagy elleni bűncselekmények áldozatává válnak.

A sérelmükre elkövetett deliktumok közül leggyakoribbak a kiskorú veszélyeztetése, tartás elmulasztása, szemérem elleni erőszak, testi sértés, kényszerítés, lopás, zaklatás, zsarolás, rablás, valamint a garázdaság. Tetteiket leginkább egymás sérelmére követik el.

Fiatalkorúak elsősorban vagy elleni bűncselekmény sértettjévé válnak. Áldozattá válásuk legfőbb okai közé sorolhatjuk figyelmetlenségüket, könnyelműségüket, értékeikkel való hivatkozásukat, nem megfelelő vagyontvédelmet, naivitásukat, befolyásolhatóságukat, kiszolgáltatottságukat, védekezésre képtelen állapotukat, továbbá a kortársak negatív befolyásoló hatását. Áldozattá válásuk helyszíne elsősorban a családi környezet, oktatási intézmény, illetve a szórakozóhelyek környéke. Továbbra is magas az intézetben élő gyermekek, főleg szökés során történő, potenciális áldozattá illetve elkövetővé válásának esélye. Ezek a gyerekek gyakran a szeretethiány, a valahová tartozás érzése, valamint a pénzkereset miatt válnak áldozattá, illetve elkövetővé.

A bűnözést előidéző okok komplex jellegűek, a legkülönbözőbb társadalmi folyamatok és egyéni tényezők kölcsönhatása vezethet a kriminális magatartás kialakulásához. Fontos tényező a családi háttér, baráti kör, a rossz szociális körülmények, a csonka családok, az általános értékválság, a devianciára való hajlam.

Prevenció

Bűnmegelőzési céllal visszatérően ellenőriztük a bűnügyileg fertőzött területeket, csoportképző helyeket és rendszeresen szerveztünk bűnmegelőzési és rendészeti akciókat. 2021-ben az oktatási intézményekben folyamatosan tartottak előadóink tájékoztatást - bűnmegelőzés, drog-prevenció, vagyontvédelem, áldozatvédelem és családon belüli erőszak, internet veszélyei és balesetmegelőzés témakörében – diákoknak, szülőknek.

A rendőrség új „A Szer ami megváltoztat” drogprenvenációs programja tekintetében a szemléltető eszközöket felváltotta a frontális előadásmód, a statisztikai adatokat pedig a hatásos, tömör, velős snittek. Ennek tekintetében az említett prezentáció 3 pillére épült, pedagógusok, szülők és a gyermekeknek szóló változat is elkészült.

A BRFK Bűnmegelőzési Osztály által készített tanulóknak szóló „Szer ami megváltoztat” elnevezésű prezentáció a kerület 4 iskolájában került eddig levetítésre. Összesen 12 alkalommal, közel 376 tanulón vett részt az előadáson.

Összességében elmondható, hogy mind az iskolaigazgatók, mind az óvodavezetők visszajelzése alapján végrehajtott a preventív feladataink, mind az előadások, foglalkozások végrehajtása nagy népszerűségnek örvendtek és a Rendőrséggel kialakult kiemelkedően jó kapcsolat 2021. évben is elmondható.

Szakmaközi megbeszélés

Jelzőrendszeri értekezleten több alkalommal is megjelentünk / 2021. február 24., 2021. szeptember 13., valamint november 25.-én.

ÁSZER értekezlet és a Járási Közbiztonság Egyeztető Fórum 2021. évben október 22-én, ülésezett a kerületben.

A helyi médiában (újság, televízió) rendszeresen közzéteszünk aktuális, családokat, fiatalokat érintő témában felhívásokat, közérdekű információkat, bűnmegelőzési célú híreket, adatokat, tájékoztatásokat.

Új program

Célkitűzésként az Újpest Önkormányzatának Szociális Intézményének Család- és Gyermekjóléti Központ óvodai és iskolai szociális segítők munkacsoportjának és a Budapest Rendőr-főkapitányság IV. kerületi Rendőrkapitányság szakembereinek együttműködésével a kerületi oktatási és nevelési intézményekben a „Mondj Nemet!” komplex bűnmegelőzési programból a K.I.A.B.Á.L. társasjáték prevenciós program közös kialakítása megvalósult. Ennek a preventív programnak a célja a bűnmegelőzés az áldozattá válás és a bűnelkövetés elkerülése.

6. Pedagógiai Szakszolgálat beszámolója

A 2021-es évben a pandémiás helyzet miatt a korábbi évekhez képest kevésbé volt intenzív a kapcsolattartás a Szakszolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ között. Részt vettünk az éves értekezleten, amelyre online formában került sor. Személyesen csak egy alkalommal találkoztunk a jelzőrendszeri tagokkal: 2021 őszén.

Az esetkonferenciák – amelyekre meghívást kaptunk – ez évben nem maradtak el: 2 alkalommal vettünk részt ilyenek az év során.

A Központ négy gyermek esetében kért tőlünk tájékoztatást, amelyet határidőre teljesítettünk. Egy család, két gyermek ügyében a Központtól visszajelzést kaptunk a végrehajtott intézkedésről.

Egy alkalommal tettünk jelzést elhanyagolás miatt – legjobb tudomásunk szerint ott is megindult a gyermek gondozása.

A jelzőrendszer többi tagjával a korábbi évekhez hasonlóan alakult a kapcsolatunk. A nevelési- oktatási intézményekben logopédusaink és gyógytestnevelőink közvetlen kapcsolatban állnak az intézménnyel, korai fejlesztő gyógypedagógusaink pedig bölcsődékbe járnak ki.

Szakértői bizottsági ügyekben rendszeresen, legtöbb esetben telefonon, ill. elektronikus levélben történik az információcsere az iskolákkal-óvodákkal.

A 2021-es év folyamán a Gyámhivatal kérésére 5 gyermek esetében végeztünk vizsgálatot.

7. Az Újpesti Egészségügyi Nonprofit Kft. Védőnői Szolgálat beszámolója

A Védőnői Szolgálat célja:

Az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.

Jogsabályi háttér:

Törvények:

- 1992. évi LXXVI. törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról
- 1992. évi LXXIX. törvény a magzati élet védelméről
- [1993. évi LV. törvény a magyar állampolgárságról](#)
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól
- 1997. évi XLVII. törvény az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról
- [2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról](#)
- 2003. évi LXXXIV. törvény az egészségügyi tevékenység végzésének egyes kérdéseiről
- [2006. évi CXXXII. törvény az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről](#)
- [2008. évi XLVIII. törvény a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól](#)
- [2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról](#)
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- [2012. évi. I. törvény a munka törvénykönyvéről](#)
- 2015. évi CXXXIII. törvény az egészségügyi alapellátásról
- 2020. évi C. törvény az egészségügyi szolgálati jogviszonyról

Rendeletek:

- [2/2004. \(XI. 17.\) EüM rendelet az egészségügyi szolgáltatók és működési engedélyük nyilvántartásáról, valamint az egészségügyi szakmai jegyzékről](#)
- [4/2000. \(II. 25.\) EüM rendelet a házi orvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről](#)
- 8/2002. (X.4.) ESZCSM rendelet az anyatej társadalombiztosítási támogatás alapját képező áráról, valamint a támogatás elszámolásának módjáról
- 12/1991. (V. 18.) NM rendelet a tanuló ifjúság üdülésének és táborozásának egészségügyi feltételeiről
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- [16/2019. \(VII. 30.\) EMMI rendelet az egészségügyi szolgáltatók szakmai felügyeletéről](#)
- 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről
- [18/2007. \(IV. 17.\) EüM rendelet az egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személyek alap- és működési nyilvántartásáról, valamint a működési nyilvántartásban nem szereplő személyek tevékenységének engedélyezéséről](#)
- [20/2008. \(V.14.\) EüM rendelet az anyatejet helyettesítő és anyatej-kiegészítő tápszerekről](#)
- 25/2019. (XI. 15.) EMMI rendelet a Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottságról

- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról
- 26/2016. (IX. 8.) EMMI rendelet az emberi erőforrások minisztere által adományozható elismerésekről
- 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről
- 35/2011. (III. 21.) Korm. rendelet az intézeten kívüli szülés szakmai szabályairól, feltételeiről és kizáró okairól
- [43/1999. \(III. 3.\) Korm. rendelet az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól 20.§ 21.§](#)
- [45/2007. \(III. 20.\) Korm. rendelet az egészségügyben dolgozók alap- és működési nyilvántartásának vezetéséről](#)
- 47/1997. (XII. 17.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében járó anyatejellátás feltételeiről
- [47/2004. \(V. 11.\) ESzCsM rendelet az egészségügyi ellátás folyamatos működtetésének egyes szervezési kérdéseiről](#)
- 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet a területi védőnői ellátásról
- 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról
- [60/2003. \(X. 20.\) ESzCsM rendelet az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről](#)
- 62/1997. (XII.21.) NM rendelet az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezelésének egyes kérdéseiről
- 63/2011. (XI. 29.) NEFMI rendelet az egészségügyi szakdolgozók továbbképzésének szabályairól
- 64/2011. (XI. 29.) NEFMI rendelet az orvosok, fogorvosok, gyógyszerészek és az egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképesítéssel rendelkezők folyamatos továbbképzéséről

- [96/2003. \(VII. 15.\) Korm. rendelet az egészségügyi szolgáltatás gyakorlásának általános feltételeiről, valamint a működési engedélyezési eljárásról](#)
- 528/2020. (XI. 28.) Korm. rendelet az egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló 2020. évi C. törvény végrehajtásáról

A Védőnői Szolgálat feladata:

- **Nővédelem** [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V.21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]. A nővédelmi gondozás olyan komplex folyamat, mely a nők biológiai sajátosságait figyelembe véve segíti őket, a fogamzó képesség előtti, a termékenységi ciklusok közötti és a fogamzó képes kor utáni egészségvédelemben és egészségfejlesztésben. A védőnői munka fejlődésével, az egészségfejlesztési koncepció térhódításával az elvégzendő feladatok és felelősségi körök bővültek és bővülnek. Ezért is szükséges tudatosítani a lakosság körében, hogy a védőnői ellátás ma már nem korlátozódik a várandós anya-, és csecsemővédelemre. A nővédelmi gondozás része a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében való részvétel, a népegészségügyi méhnyakrákszűrés végzése.

- **Várandós anyák gondozása** [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]. A várandósgondozás célja, az állapotos nő egészségének megőrzése, a magzat egészséges fejlődésének és egészségesen születésének elősegítése, a veszélyeztetettség és a szövődmények megelőzése, illetve megfelelő időben történő felismerése, valamint a szülésre, a szoptatásra és a csecsemőgondozásra való felkészítés. A várandósgondozás olyan komplex egészségügyi szolgáltatás, amely a szülész-nőgyógyász szakorvos, a házi orvos, a szülésznő, a védőnő és a gyermeket váró nő együttműködésén alapul.

- **Gyermekágyas anyák gondozása** [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]. A védőnő a jogszabályok és a szakma szabályai alapján komplex újszülött és gyermekágyas gondozást végez az alapellátás keretében. A védőnő a gondozási folyamatban kiemelt figyelmet fordít a prevencióra, különösen az új élet fogadása, egészségben

való felnevelése érdekében. Az első látogatás megalapozza a védőnő prevenciós tevékenységét, a további gondozást, valamint a későbbi, optimális gyermekvállalást. A gyermekágyas anya és újszülöttje elválaszthatatlan egységet képez, gondozásuk mindegyikük szempontjainak kölcsönös figyelembevételével kell, hogy történjen.

- **Újszülött és csecsemő gondozása** [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról, valamint 8/2002. (X. 4.) ESZCSM rendelet az anyatej társadalombiztosítási támogatás alapját képező áráról, valamint a támogatás elszámolásának módjáról alapján]. Az élet első évében végzett gondozás megalapozza a csecsemő további egészséges fejlődését és a védőnő családban végzett prevenciós tevékenységét. A védőnői gondozás team munka része, mely során a védőnő igénytől és helyzettől függően együttműködik a háziorvossal, házi-gyermekorvossal a szakellátás egyéb szakembereivel, illetve a szociális alapellátással.

- **1-3 éves korú kisdéd gondozása** [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]. A védőnő munkájának gerincét képezi a kisdéd (1-3 éves) korú gyermekek fejlődésének nyomon követése, hiszen csak annak ismeretében tudnak a szülőknek megfelelő tanácsot adni, illetve csak így tudják felfedezni a normától való eltéréseket.

- **3-6 év közötti gyermekek védőnői ellátása** [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]. Az óvodáskorú gyermekek védőnői ellátása elsősorban családlátogatás, valamint a kötelező szűrővizsgálatok alapján valósul meg. Kiemelt szerepe van a házi orvos (házi gyermekorvos) által a gyermekről ötéves életkorában kiállított külön jogszabály szerinti *Adatlap a fejlődési szint megítéléséhez az iskolai felkészítés elősegítésére* dokumentumnak.

- **védőoltások** [18/1998 (VI. 3.) NM rendelet a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről ellátásról alapján]. A védőnő a nyilvántartásában szereplő, illetve az általa ellátott oktatási intézménybe tanuló gyermekek védőoltásának tervét, a hatályos jogszabályok, a gyermek kezelő orvosának véleményének figyelembe vételével készíti. Az oktatási intézményekben gondoskodik az oltóanyag

rendeléséről, szállításáról, tárolásáról és az iskolai kampányoltás előkészítéséről. A védőoltásokkal kapcsolatos tevékenységét jelentéssel zárja.

- **iskolás, illetve tanköteles gyermekek védőnői ellátása** [26/1997. (IX. 3.) NM. rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról alapján]. A gyermekek, tanulók egészségügyi ellátását az orvos és a védőnő a nevelési-oktatási intézmény vezetőjével egyeztetett rend szerint végzi. A tanulók egészségügyi ellátásán kívüli egyéb iskola-egészségügyi feladatokat (környezet-egészségügy, ételmezés-egészségügy, balesetvédelem, egészségnevelés, pályaválasztási tanácsadás) az iskolaorvos és a védőnő az oktatási intézmény vezetőjével, illetőleg a szakmai szervezetekkel együttműködve végzi. Az iskola-egészségügyi, házi orvosi, házi gyermekorvosi, egyéb szakorvosi, területi védőnői, gyermekjóléti szolgálatok, pedagógiai szakszolgálatok, logopédus, gyógytornász és pszichológus, valamint - népegészségügyi feladatkörükben - a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatalai a gyermekek és tanulók egészségvédelme érdekében együttműködnek és az e feladat ellátásához szükséges adatokról egymást tájékoztatják.

- **védőnői vizsgálatok, szűrővizsgálatok elvégzése** [51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról alapján]. A népegészségügyi célú, célzott szűrővizsgálat az a népegészségügyi tevékenység, amely a lakosság meghatározott korcsoportjaira terjed ki és a személyes meghívás gyakorlatát alkalmazva szakmailag indokolt gyakorisággal történik. Az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok közül az *51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról* alapján a lakóhely szerint illetékes területi védőnő feladatkörébe tartozik az 1. számú melléklet 2. pont *e)-h)* alpontjában, valamint 3. pont *d)-h)* és *j)* alpontjában, továbbá a tanköteles korú, de oktatási intézménybe nem járó 7-16 éves gyermekek esetén az 1. számú melléklet 4. pont *d)-i)* alpontjában foglalt szűrővizsgálatok elvégzése, az iskolai védőnő feladatkörébe tartozik az 1. számú melléklet 4. pont *d)-i)* alpontjában foglalt szűrővizsgálatok elvégzése, az egészségügyi szakmai irányelvek és az országos tisztifőorvos módszertani ajánlásai alapján, míg a tankötelezettség fennállása alatt az

iskola-egészségügyi szolgálat a szűrővizsgálatok elvégzésében az e rendeletben és az iskola-egészségügyi ellátásról szóló külön jogszabályban foglaltak szerint vesz részt.

- **család gondozás** [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]

- **az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel.** A preventív, védőnői ellátás valamennyi területén megjelenik az egészségfejlesztési tevékenység. Fontos, hogy az ellátottak korát, problémáit és egyéni igényeit figyelembe vevő, személyre szabott specifikus tevékenység legyen. A védőnők évtizedek óta kulcsfontosságú szerepet töltenek be a nő-, anya-, csecsemő-, gyermek-, ifjú- és családvédelemben. A társadalmi, gazdasági változások, a lakosság kedvezőtlen egészségi állapotának alakulása újabb és újabb kihívások elé állítják őket. A védőnői gondozásban fokozott hangsúlyt kap többek között az iskoláskorúak (leendő szülők) egészségmagatartásának alakítása, az aktivizálása a saját egészségének fejlesztése érdekében. Az egészségfejlesztés kitartást igénylő, hosszú folyamat, mely bizalomra épülő kapcsolatot igényel, ennek alapfeltétele a személyközpontú tanácsadás, ahol a védőnő egy segítőtárs az egészségvédelmi célok kitűzéséhez és megvalósításához.

A Védőnői Szolgálat bemutatása:

A IV. kerületben a Védőnői Szolgálat az Újpesti Egészségügyi Nonprofit Kft. szervezeti egységeként látja el feladatát.

A Védőnői Szolgálat két, feladataiban eltérő egységre tagolódik, a területi ellátásra, valamint az iskola-egészségügyi ellátásra.

1 Területi ellátás:

Személyi ellátottság:

A Védőnői Szolgálat területi ellátásában harminc területi védőnői státusz engedélyezett. A 2021. december 31-ei állapot alapján, a dolgozók közül huszonnyolc védőnő határozatlan idejű kinevezéssel, egy védőnő a munkavégzéstől tartósan távol - Gyermekgondozási

Díjon - levő dolgozó státuszán határozott idejű munkaszerződéssel végzi preventív gondozási feladatát. Egy gondozási körzetben a munkavégzéstől tartósan távol - Gyermekgondozási Díjon - levő védőnő státuszán nincs foglalkoztatva tartós helyettes - létszámhiány miatt -, így annak a körzetnek a feladatai felosztásra kerültek.

2021. évben az Újpesti Egészségügyi Nonprofit Kft. Védőnői Szolgálat területi ellátásánál állásfejlesztés, átszervezés nem történt.

Helyi jellemzők:

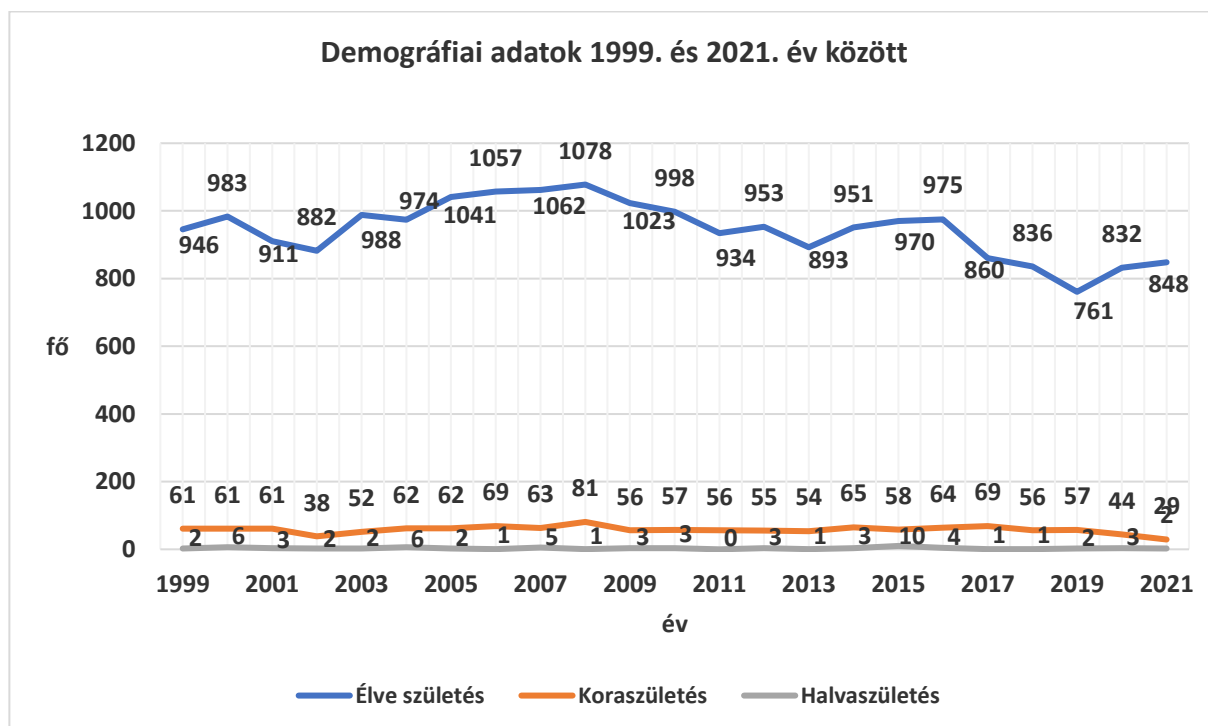
A kerület közigazgatási területén 30 védőnői körzet van kialakítva. A kialakított védőnői körzetek öt egészséges tanácsadó köré vannak csoportosítva.

1. számú táblázat:

Az öt tanácsadóban a védőnői körzetek megoszlása a következő:

Tanácsadó megnevezése	Tanácsadó címe	Telefonszám	Védőnői körzetek száma
Király utcai Tanácsadó	1042 Budapest, Király u. 19.	369-15-41	8 körzet
Erdősor úti Tanácsadó	1044 Budapest, Erdősor út 1.	233-14-14	6 körzet
Pozsonyi utcai Tanácsadó	1045 Budapest, Pozsonyi u. 23.	369-19-18	7 körzet
Galopp utcai Tanácsadó	1048 Budapest, Galopp u. 6.	380-69-84	5 körzet
Hargita utcai Tanácsadó	1048 Budapest, Hargita u. 1.	230-28-06	4 körzet

1. számú grafikon:

2. számú táblázat:

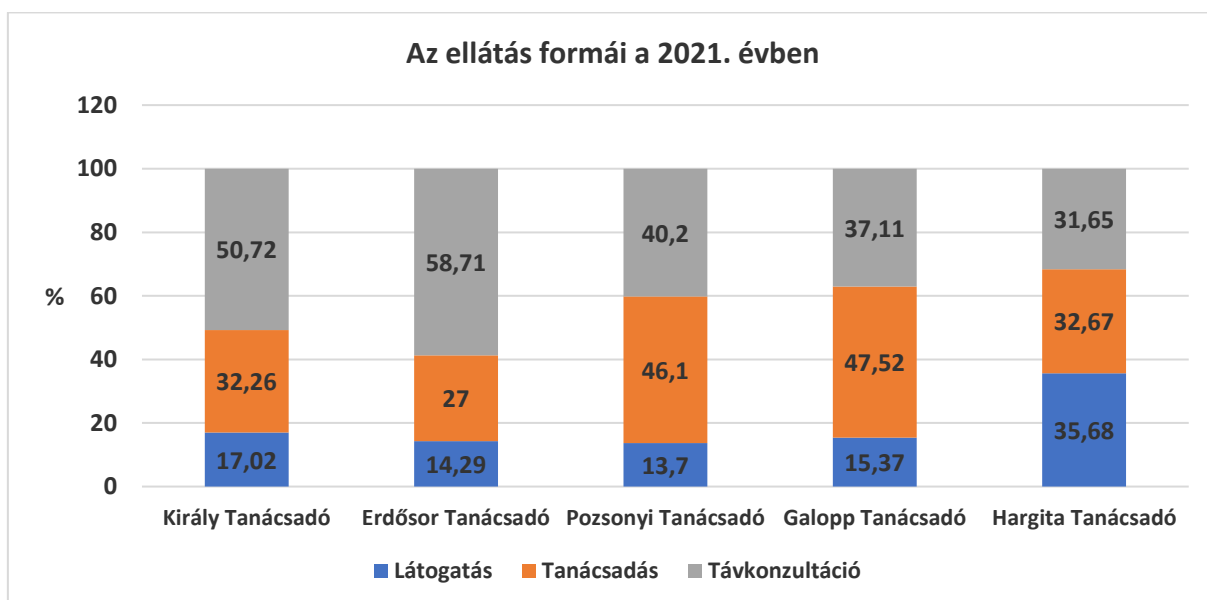
A területi ellátás mutatószámai (2021. december. 31):

Tanácsadó:	Király	Erdősor	Pozsonyi	Galopp	Hargita	Összesen
Látogatott családok száma	1317	782	1097	648	468	4312
Családlátogatási alkalmak száma	2073	914	1233	612	2155	6987
Szaklátogatási alkalmak száma	2739	1496	1418	978	1877	8508
Távkonzultációs alkalom	8163	6157	4551	2529	1870	23270
Gondozott gyermekek száma (fő)	1467	913	1177	814	552	4923
Fokozottan gondozott gyermek (fő)	76	70	43	82	45	316
Gondozott várandósok száma (fő)	455	273	389	202	134	1453
Titkolt terhességek száma (fő)	0	0	0	0	0	0
Család- és Gyermejköltségi Kp. felé jelzett esetek száma (eset)	3	8	0	0	0	11

A védőnők, illetve az általuk gondozott családok között a kapcsolattartás folyamatos. A kapcsolattartás a korábbi években családlátogatás, tanácsadás, illetve a védőnők által szervezett és működtetett klubfoglalkozások keretében valósult meg.

A védőnőknek a Covid-19 pandémia miatt kevesebb lehetőségük volt a személyes találkozással járó családlátogatásra, azonban előzetes időpontegyeztetést követően a védőnői tanácsadáson történő találkozások és a távkonzultáció bevezetése biztosította a gondozás folyamatosságát. A családok elfogadták az új típusú ellátási formát és együttműködtek a védőnőkkel.

2. számú grafikon:

A kerület huszonegy - Védőnői Szolgálat által ellátott - óvodájában 2559 óvodás gyermek ellátása történik, a 2021 / 2022. tanév I. félévétől (2021. október 1. létszámadatok alapján).

Az óvodai preventív gondozási feladatokat az óvodák vezetésével együttműködve látják el a területi védőnők.

3. számú táblázat:**A IV. kerületi óvodák létszámadatai (2021. október 1.):**

	Óvoda	Létszám (fő)
1.	Ambrus Tagóvoda	69
2.	Aradi Tagóvoda	135
3.	Aranyalma Tagóvoda	99
4.	Bőrfestő Óvoda (Óceán Óvoda is)	86+101+102
5.	Csányi Tagóvoda	55
6.	Dalos Ovi	167
7.	Deák Óvoda	129
8.	Homoktövis Óvoda	143
9.	JMK Óvoda	169
	Óvoda	Létszám (fő)
10.	Kertvárosi Tagóvoda	76
11.	KF Tagóvoda	190
12.	Királykerti Tagóvoda	90
13.	Lakkozó Óvoda	113
14.	Liget Tagóvoda	89
15.	Nyár Óvoda	164
16.	Park Óvoda	99
17.	Pozsonyi Tagóvoda	51
18.	Szent János Apostol Katolikus Óvoda	98
19.	Viola Óvoda	120
20.	Virág Óvoda	136
21.	Vörösmarty Tagóvoda	78
	összesen	2559

Oktatás, egészségnevelés, rendezvények:

A Király utcai Tanácsadóban egy, az Erdősor úti Tanácsadóban szintén hat, a Pozsonyi utcai Tanácsadóban négy, a kerületben - a területi védőnői ellátásban - összesen tizenegy védőnő szakos főiskolai hallgató töltötte gyakorlatát.

A Védőnői Szolgálat dolgozói nagy hangsúlyt fordítanak a kerület lakosságának, valamint az általuk gondozottak felvilágosítására, tájékoztatására, az egészségnevelésre. A szülők, illetve a leendő szülők felvilágosítása, támogatása, megerősítése és mentálhigiénés gondozása, a gyermeknevelés során a tanácsadás, a figyelem felhívása a minták, az értékek megfelelő átadására, az egészséges családi háttér, az egészséges személyiségfejlődéshez elengedhetetlen.

A védőnők - a korábbi években - a területi gondozási munkájukon és a kerületi rendezvényeken túl, az Egészséges Tanácsadóknban, a klubfoglalkozások keretein belül is szerveztek és végeztek egészségnevelő munkát.

A 2021. évben a Covid-19 pandémia miatt továbbra is csak korlátozottan nyílt e tevékenységekre lehetőség.

A Király utcai Tanácsadóban Dr. Dabousné Székelyhídi Julianna már huszonkét éve szervezi és vezeti az Újpesti Lisztérzékenyek Klubját. Az elmúlt évben 4 alkalommal, összesen 172 fő vett részt a klubfoglalkozásokon.

Az Erdősor úti Tanácsadóban Babamasszázs tanfolyam és Baba-mama klub szervezése nem történt, viszont védőnő szakos főiskolai hallgatók magas létszámmal vettek részt területi gyakorlaton.

A Pozsonyi utcai Tanácsadóban Szülésre felkészítő tanfolyam személyes jelenléttel (14 alkalom – 94 fő) és online formába is (7 alkalom – 91 fő) történt. A Babamasszázs tanfolyam (4 alkalom – 40 fő) továbbra is személyes jelenléttel működött.

A Galopp utcai Tanácsadóban Baba-mama klub nem volt. Szülésre felkészítést (4 alkalom – 17 fő), illetve Szülésre felkészítő online tanfolyamot (15 alkalom – 113 fő) szerveztek a területi védőnők. A Pető Intézettel együttműködve, megszervezték a védőnők a megkésett mozgásfejlődésű gyermekek felkutatását és a kerületben történő felülvizsgálatát. Ez a tevékenység az egész kerületre kiterjed, és éves ütemterv szerint 2022-ben is folytatódik - előzetes bejelentkezés alapján - a Galopp utcai Tanácsadóban. Az elmúlt évben 11 alkalommal 83 gyermek felülvizsgálata történt meg.

A Hargita utcai Tanácsadóban Szülésre felkészítő tanfolyam (3 alkalom – 27 fő), Baba-mama klub (7 alkalom – 52 fő) és Babamasszázs tanfolyam (18 alkalom – 61 fő) volt.

A tavalyi évben a Covid-19 pandémia miatt ismét nem került megrendezésre az Anyatej Világnapja kerületi rendezvényünk. Azoknak az édesanyáknak, akiket az ünnepség keretében szeretnénk volna köszönteni, a területi védőnőjük Emléklap átadásával köszönte meg az anyatejes táplálás terén elért eredményeiket, sikereiket.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Személyi ellátottság:

A 2020/2021. tanévben, a IV. kerület huszonöt oktatási intézményében, az iskola-egészségügyi feladatokat tizenkettő iskolavédő kezdte el. Még az előző tanév folyamán három iskolavédő - gyermekszülés miatt - tartós távollétre távozott. Két iskolavédő munkakörét új dolgozó felvételével biztosítottuk, a harmadik iskolavédő körzetének ellátását belső helyettesítéssel oldottuk meg.

Valamennyi dolgozó rendelkezik az iskola-egészségügyi munkát szabályozó 26/1997. (IX.3.) NM. rendelet (az iskola-egészségügyi ellátásról) által előírt szakképesítéssel és - két dolgozó kivételével - határozatlan idejű munkaszerződéssel látja el iskolavédőnői feladatait.

Helyi jellemzők:

4. sz. táblázat: Az iskola-egészségügy mutatószámai a 2020/2021. tanévben

Iskola- egészségügyi körzet	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	Összesen:
Létszám (fő)	1009	865	955	1017	946	941	969	980	950	853	962	976	1058	12481

Egészségügyi ok miatt veszélyeztetett (fő)	39	8	34	63	109	270	225	32	73	164	114	277	62	1470
Szociális ok miatt veszélyeztetett (fő)	18	11	18	10	1	3	2	27	0	7	6	12	13	128
Vizsgáltak száma (fő)	467	504	604	195	448	342	425	634	339	730	397	353	587	6025
Szakorvoshoz utaltak száma (fő)	60	67	21	14	86	89	95	367	178	247	72	169	434	1899
Szakorvosi leletet hozott (fő)	10	0	2	2	5	2	89	73	16	76	35	45	41	396
Gondozásba vettek száma (fő)	10	8	21	14	57	89	23	58	2	116	72	17	34	521
Tisztasági szűrésen részt vett (fő)	470	331	0	115	942	97	560	980	498	1348	1736	743	1058	8878
Ambuláns forgalom (megjelenés)	107	46	141	39	91	39	323	82	130	221	287	165	148	1819
Észlelő- és jelzőrendszeri megbeszélésen (alkalom)	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3
Gyógytestnevelésre járó tanulók száma (fő)	15	10	4	13	51	106	23	140	0	101	19	62	77	621

A huszonöt iskola tizenhárom iskola-egészségügyi körzetre van felosztva. Egy iskolavédőnő általában két oktatási intézményben végzi a preventív gondozási feladatait.

Az általános iskolákban, 12 évfolyamos iskolákban és az egyházi általános iskolákban házi gyermekorvos, a középfokú oktatási intézményekben ifjúsági orvosok, foglalkozás-egészségügyi szakorvosok látják el az iskolaorvosi feladatokat.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ Módszertani Levele által kampányoltás keretében oltásra kötelezett tanulók többsége részesült az előírt védőoltásban. A betegség, a műtét vagy az egyéb ok miatt a kampányoltás időpontjában hiányzó, ezért védőoltásban nem részesült tanulók

pótolása folyamatos. Az oktatási intézményekben történő oltások folyamatát a BFKH V. kerületi Népegészségügyi Osztály Közegészségügyi-Járványügyi Felügyelői rendszeresen ellenőrzik.

5. számú táblázat:

Az iskola-egészségügy járványügyi tevékenysége a 2020/2021. tanévben

	Ellátott iskolák száma (db.)	Ellátott tanulók létszáma (fő) (2020.09.30.)	Védőoltások			
			DiPerTe elleni (fő)	MMR elleni (fő)	Hepatitis B. elleni (fő)	HPV elleni oltás (fő)
1. körzet	2*	1009	50	51	38	35
2. körzet	3*	865	38	39	92	87
3. körzet	1	955	0	0	0	0
4. körzet	3	1017	15	15	20	16
5. körzet	2	946	140	140	113	102
6. körzet	2	941	100	100	82	62
7. körzet	2	969	71	71	63	66
8. körzet	2	980	108	108	121	121
9. körzet	2	950	52	51	59	56
10. körzet	1	853	86	86	80	67
11. körzet	2	962	94	93	80	67
12. körzet	2	976	76	76	95	71
13. körzet	2	1058	128	125	132	119
Összesen	25	12481	958	955	975	869

* Az egyik oktatási intézmény osztott

A tisztasági szűrővizsgálatokat a módszertani utasítás szerint, folyamatosan, az oktatási intézmények igényeinek megfelelően végezték az iskolavédőnők. (Vannak olyan iskolák, amelyek nem igénylik, hogy az iskolavédőnő rendszeresen tisztasági szűréseket végezzen.

Ezekben az iskolákban ezt a tanév elején az Iskolavédőnői Munkatervben rögzítik.) A tisztasági vizsgálatok során a vizsgált egységeket, illetve a pediculosis miatt kiszűrt tanulókat egyénileg is tájékoztatják, nagy hangsúlyt helyezve az újrafertőződés megelőzésére.

Egészségnevelés:

Az iskolai egészségnevelési tevékenység az oktatási intézménnyel egyeztetett éves terv alapján történik, amely tanévre készül. Az iskolavédőnők nagy hangsúlyt fektetnek a prevencióra, ennek érdekében igyekeznek színesíteni az egészségnevelési tevékenységüket.

Az elmúlt tanévben is a Covid-19 pandémia miatt az egészségnevelési tervnek szintén csak a töredéke valósulhatott meg. Sajnos, egyre nehezebb a szervezett egészségnevelés megvalósítása, mivel az osztályok karanténkötelezettsége miatt a pedagógusoknak is egyre korlátozottabban áll a rendelkezésükre idő a részükre előírt tananyag átadására. Az oktatási intézmények vezetősége által az iskola-egészségügyi feladatok ellátására biztosított időben az elsődleges a kampányoltások és a szűrővizsgálatok lebonyolítása. Amennyiben további lehetőség is biztosított, az egészségnevelés is megvalósul.

Az egészségnevelés témakörei a következők voltak:

- A mindennapos aktív testmozgás (1 alk./ 20 fő)
- A személyes és a társas kapcsolatok (5 alk./ 45 fő)
- A személyi higiéné (25 alk./ 311 fő)
- Az egészséges környezet (24 alk./ 558 fő)
- Az egészséges táplálkozás (39 alk./ 909 fő)
- Barátság, párkapcsolat, szerelem (15 alk./ 173 fő)
- Káros szenvedélyek és megelőzésük (21 alk./ 373 fő)

Az egészségnevelési témájú foglalkozásokon túl versenyre felkészítés nem történt.

Az oktatási intézmények által szervezett programok közül egy alkalommal Iskolai Egészségnapon vett részt iskolavédőnő.

Két iskolavédőnő mellett összesen négy védőnő szakos főiskolai hallgató töltötte gyakorlatát.

Az oktatási intézményekben a Covid-19 pandémia miatt bevezetésre került digitális tanrend miatt, az iskolavédőnők egyéni tanácsadásai is elmaradtak.

A nyári oktatási szünetben, az iskolavédőnők (9 fő) az **Önkormányzati Napközi Táborban** nyújtottak segítséget, ahol elsősegély-nyújtási, valamint - igény esetén - egészségnevelési feladatokat láttak el.

Összefoglalás, tapasztalatok:

Területi ellátás:

Az elmúlt két év minden ember számára új helyzetet teremtett. A Covid-19 pandémia átrendezte az emberek mindennapjait, több család életét teljesen kizökkentette a korábbi, megszokott kerékvágásból. Az addig biztonságot nyújtó környezetet - amely a fejlődéshez szükséges anyagi, testi, szellemi, érzelmi és erkölcsi feltételeket biztosította, az egyén teherbírását meghaladó káros hatásokat kiszűrte és ellensúlyozta, mintát adott a harmonikus emberi kapcsolatokra és a konfliktusok megoldására - hirtelen megváltoztatta, átalakította a járvány. Azokban a családokban, ahol a pandémia előtti időszakban harmonikus volt az élet, igyekeztek az új életrendjüket úgy kialakítani, hogy gyermekeik minél kevesebbet érezzenek e külvilági hatásokból. A korábban is nehezebb körülmények között élő családok helyzetét, mindennapi életét a járvány tovább nehezítette.

A területi védőnő ellátási körzetében élő családoknak 2017. január 1. óta kötelező együttműködni a védőnővel, a szolgáltatásról nincs lehetőség lemondani. A várandós, illetve a kiskorú gyermek törvényes képviselője a területi védőnővel történő együttműködés kereteit gondozási tervben rögzíti, amit közösen, egyetértésben, egyéni igényeknek megfelelően megfogalmaznak és aláírnak. Az évek alatt a várandós és a kisgyermekes családok életében állandó szereplő volt a területi védőnő, aki időről időre meglátogatta a családot és tanácsaival, támogatásával igyekezett a családokat erősíteni.

A Koragyermekkorai Program szűrővizsgálatainak bevezetése 2017. szeptember 1-től történt. A korábbi kilenc életkorhoz kötött szűrővizsgálatot tizenégy, szükség esetén tizenhat szűrővizsgálat váltotta fel a 7. életév betöltéséig. A 0–18 év közötti szűrővizsgálatok kötelezőek. A szűrővizsgálatra kötelezett kiskorú személy szűrővizsgálaton történő részvételéről a gyermek szülője köteles gondoskodni. Ha kötelezettségének a gyermek szülője nem tesz eleget, a védőnőnek jelzési kötelezettsége van a Család- és Gyermekjóléti Központ felé, illetve az egészségügyi államigazgatási szerv a szűrővizsgálatot határozattal elrendeli. A szűrővizsgálatot elrendelő határozat – közegészségügyi vagy járványügyi okból – fellebbezésre

tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilvánítható. Az egészségügyi államigazgatási szerv a határozatot megküldi a Család- és Gyermekjóléti Központnak, valamint a Gyámhatóságnak.

A családok életrendje a gyermek megszületésével gyökeresen megváltozik. Jelentős változás az anya mindennapjaiban történik, hiszen a napjainak jelentős részét főleg otthonában, szoros napirend szerint gyermeke ellátásával, gondozásával tölti. Ez az életrendbeli változás hosszabb időszak után sokak számára nehézséget okozhat, bezártsággént élhetik meg jelenlegi életüket. Számukra kiemelt szerepe van a védőnő személyének, fontos a védőnő látogatása, a vele történő beszélgetés segíti az új élethelyzet elfogadását.

A járványügyi korlátozások bevezetése a védőnői ellátást is megváltoztatta. A korábbi családlátogatási alkalmak száma csökkent, elmaradtak a megszokott látogatások, az esedékes szűrővizsgálatok mellőzték a személyes találkozásokat. A védőnő már nem a megszokott módon volt a családok mindennapi életének része. Azoknál a családoknál, akik már a pandémia időszaka előtt is rendszeresen kapcsolatban álltak a Védőnői Szolgálattal, a kapcsolatok fenntartása, ápolása, a megváltozott körülmények között történő együttműködés nem okozott problémát. A telefon és a multimédiás eszközök használatával történő kapcsolattartás, „gondozás”, a bevezetését követő apróbb fennakadások után a védőnői ellátás újabb időszakát nyitotta meg.

Természetesen, indokolt esetben személyes ellátás továbbra is megtörtént a járványügyi és higiénés előírások szigorú betartása mellett. Az újszülött csecsemők, az újonnan gondozásba vett várandósok ellátása nem mellőzte a személyes találkozásokat. Ezeken túl, akinek igénye volt a személyes találkozásra, előzetes időpontegyeztetést követően felkereshette a területi védőnőjét a Védőnői Szolgálat épületében.

A területi védőnők részére kezdetben bizonytalanságot okozott a személyes jelenlét nélküli ellátás, hiszen több mint száz éven keresztül ez adta a gondozás alapját. Azonban a családok az új ellátási formában is nyitottak voltak - megerősítve ezzel a szakembereket - így a családlátogatás és a tanácsadáson történő megjelenés mellett a távkonzultáció is a védőnői ellátás része lett.

A járványhelyzetben az elmaradt családlátogatások miatt nehezebb lett felismerni a családok problémáit, hiszen nem nyílt lehetőség az „életükbe történő” betekintésre. Tudjuk, hogy a problémával küzdő család sokáig rejtegeti a gondjait, amelyeket egy szakember apró jelek észlelésével, megfelelő technikával a felszínre emelhet és támogatásával, tanácsaival elindíthatja a családot a problémamegoldás útján. Ha azonban a szakember fizikailag nincs

jelen a család mindennapjaiban, akkor a probléma a felszín alatt maradhat, esetleg tovább mélyülhet, nehezítve, sokszor veszélyeztetve ezzel a család és a családtagok mindennapi életét.

Azokat a családokat, ahol már korábban is jelentkeztek problémák és a gondozásuk a társszakmák szakembereivel együttműködve történt, a járványidőszak alatt is látogatták a védőnők.

A járványidőszak alatt a védőnői ellátásba került lakosokkal a személyes találkozások mellőzése miatt nehezebb volt a bizalmi kapcsolat kialakítása. Ez kezdetben a szakmai munkát, a gondozást is nehezítette.

A kerületben a gyermekek szociális körülményei változóak és igen széles skálán mozognak. Vannak családok, akiknél a napi megélhetés, a gyermekek intézményi étkezésének a befizetése, a számlák összegének kiegyenlítése, a gyermekek ruháztatása, egy-egy egészségügyi probléma korrigálásához szükséges eszköz (pl.: szemüveg, stb.) megvásárlása is problémát okoz. A járvány miatt több családban előfordult, hogy a szülő/szülők munkahelyi foglalkoztatása bizonytalanná vált vagy szünetelt, esetleg megszűnt. Ezekben a családokban a problémamegoldás fókuszában a megélhetési gondok rendezése áll, így esetleg a gyermekek kevesebb figyelemben részesülhetnek. A családok, illetve a benne nevelkedő gyermekek karanténba helyezésének időszakában a szülők részére gyakran problémát okozott a gyermekfelügyelet megoldása. Több családban a szülő betegszabadságot vett igénybe, azonban így a család jövedelme lett alacsonyabb, ami egy újabb megoldandó problémát okozott.

A rászoruló családokat felvilágosítjuk a segítségkérés, támogatás lehetőségeiről, illetve gyermekruhák és gyermekjátékok átadásával a védőnők is segítséget nyújtanak.

A kerületben több család él albérletben, vannak közöttük olyan családok is, akik esetében a főbérlő nem járul hozzá, hogy tartózkodási helyként megjelöljék az ingatlant. Ez a helyzet a család számára több területen, így az igénybe vehető szolgáltatások terén is hátrányt jelenthet. Egyes védőnői körzetekben emelkedik a többgenerációs együttélések száma.

A gyermekek nagyobb csoportját veszélyeztető tényezőket nem észleltünk, azonban a családokban egyre több deviancia ismerhető fel. Sok családban párkapcsolati problémákkal küzdenek a szülők, ugyancsak gyakori az egyszülős családmodell, valamint a párkapcsolati problémákon túl, a munkahelyi problémák is gyengítik a szülők közötti kapcsolatot. A gyermekek a karantén időszakok alatt a kortársaik hiányát nehezen élték meg.

Tapasztalataink szerint, a Védőnői Szolgálat és a Család- és Gyermekejóléti Központ együttműködése egyre hatékonyabb, ami a Központ munkatársainak személyi állandóságával

is összefüggésbe hozható. Az elmúlt évben nem nyílt lehetőség a közös szakmai rendezvények, jelzőrendszeri szakmaközi megbeszélések szervezésére, a szakemberek közötti személyes találkozásokra. Azonban a gondozott családok otthonában történő közös családlátogatás, a rendszeres kommunikáció, az esetgondozás folyamatáról történő rendszeres visszajelzés, a személyes elérhetőség támogatták a közös munka hatékonyságát.

A jelzési kötelezettség teljesítése nem ütközik akadályba, azonban a Család- és Gyermekjóléti Központtól esetenként még hiányzik a védőnő részére történő visszajelzés. Fontosnak tartjuk, hogy egy-egy eset kapcsán valamennyi, az esettel kapcsolatban álló szakember elmondhassa a tapasztalatait és a megoldás irányvonalának kijelölése csak ezek után, együttműködésben történjen meg.

Az elmúlt évben kevésbé rendszeres volt a kapcsolat a területi védőnők és az Újpest SZI Család- és Gyermekjóléti Központ között. Aktív kapcsolattartás csak egy-egy eset kapcsán történt. A területi védőnők több alkalommal tettek jelzést a Központ szakemberei felé. A jelzések oka változatosságot mutatott, rossz szociális helyzetben gyermeket nevelő családok, várandós mentális zavara és deviáns viselkedése, szülők közötti megromlott kapcsolat, az anyának a nevelésben való bizonytalansága, nem megfelelő szülői attitűd, rossz szülő-gyermek kapcsolat, a gyermeknél jelentkező magatartási problémák.

A területi védőnők és a családgondozók, az esetmenedzserek közötti kapcsolatot befolyásolja, hogy milyen gyakori a közös családgondozás. A kerület egyes védőnői körzeteiből gyakrabban történik jelzés, így ott intenzívebb a szakemberek kapcsolata, gördülékenyebb az esetgondozás. Más területről ritkább a jelzés, így ott esetenként formálódik a közös feladatellátás.

Bölcsődei ellátás:

A 49/2004 (V.21.) ESZCSM rendelet (a területi védőnői ellátásról alapján) nem írja elő a védőnők részére, hogy a bölcsődei ellátásban is részt kell vállalniuk. Az elmúlt évben - a járvány miatt - elmaradtak a területi védőnők korábban megszokott bölcsődei látogatásai. Az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézményének képviselőivel eseti volt a kapcsolat.

Óvodai ellátás:

Az óvodai preventív gondozási feladatokat az óvodák vezetésével együttműködve látják el a területi védőnők. Az óvodákban, a jogszabályi háttér megváltozása miatt, a kötelező védőnői

szűrővizsgálatok megszűntek. Egyéb, eseti feladatokat (pl.: tisztasági szűrések, egészségnevelés, stb.), a területi védőnők látják el az óvoda vezetésével, illetve az óvodát ellátó házi gyermekorvossal együttműködve. Az óvodavezetők és óvodapedagógusok rendszeresen jelzik a védőnőknek, ha egy óvodás gyermekkel kapcsolatban felmerül a jelzés szükségessége. Az információáramlás kétirányú még abban az esetben is, ha a problémás gyermek területi védőnője, illetve az óvoda védőnőjének személye nem azonos.

Az óvodai szociális segítő tevékenysége nagymértékben segíti a kapcsolattartást és a problémamegoldást a gyermek szociális környezetének tagjai között (szülők, családtagok, óvodai dolgozók, védőnők, stb.).

Iskola-egészségügyi ellátás:

Az elmúlt tanévben a kerület oktatási intézményeit tizenegy iskolavédőnő látta el. Az iskolák dolgozói és az iskolavédőnők között a kapcsolatrendszer kialakult, az együttműködés megfelelő. A védőnő véleményét elsősorban a tanulóknál jelentkező egészségügyi vonatkozású problémák esetén kéri az iskola.

Az oktatási intézmények az észlelő és jelzőrendszeri megbeszélésekre meghívják a védőnőket, illetve kéri véleményüket, meghallgatják álláspontjukat, javaslataikat.

Az iskolák vezetésével, a tantestülettel, az iskolapszichológussal, a logopédussal, a fejlesztő pedagógussal, a gyógytestnevelővel, valamint az iskolai szociális munkással az eddig kialakult kapcsolat egyre hatékonyabban működik.

Az iskolavédőnők eddigi tapasztalatai szerint az oktatási intézmények gyermekvédelmi felelőseivel történő együttműködés gyorsabb és hatékonyabb problémamegoldást eredményezett. Azokban az iskolákban, ahol az együttműködés hiányzik, ott nehezebben valósítható meg a problémamegoldás és a problémák felhalmozódhatnak, hiszen nincs, aki koordinálja az eseteket és azok megoldási folyamatát.

A Család- és Gyermekjóléti Központ és az iskolavédőnők közötti kapcsolat nem közvetlen, hiszen a tanuló veszélyeztetettségét észlelő iskolavédőnő az oktatási intézmény vezetője felé jelez. Visszajelzés az esetről az iskolavédőnő részére nem mindig történik meg. A jelzési kötelezettség teljesítésének nincs akadálya, azonban a kialakult helyzet súlyosságának megítélése nehézséget okozhat.

Az elmúlt évekre visszatekintve elmondható, hogy a tanulók szociális környezete egyre változatosabb képet mutat. A szociális környezetbe beletartozik a szociális kapcsolatok rendszere, így a társadalmi rétegben elfoglalt hely, a családi és a társas kapcsolatok, valamint a szociális helyzet. Egyre több tanuló csonka családban él, ami szerencsés esetben (és ez a gyakoribb) nem feltétlenül jelent veszélyeztető környezetet az egyén egészséges személyiségfejlődése szempontjából. Több tanuló esetében megfigyelhetőek a rendezetlen családi kapcsolatok is.

A tanulók szociális helyzetének megítélése nehéz, mivel sok esetben az osztályfőnök számára sem ismertek a tanuló családjának életkörülményei. A kerületben élő tanulók esetében a szociális helyzet könnyebben megítélhető, azonban a középiskolás korosztály tanulói közül többen az agglomerációban élnek, így róluk az oktatási intézmény dolgozói sem minden esetben rendelkeznek ilyen jellegű információval.

A szociális ok miatt veszélyeztetettként gondozott tanulók esetében előfordul, hogy az iskolavédőnőt nem tájékoztatják a tanuló életkörülményeiben beállt változásokról. Számára nehézséget okoz a szociális veszélyeztetettség meghatározása. A szociális veszélyeztető tényezők általános iskolás korosztálynál a gyermekek elhanyagolása, elhanyagoltsága, a kevés szülői figyelem, a kevés érzelem, a szülő(k) szenvedélybetegsége, a középiskolás korosztály esetében a dohányzás, az alkohol fogyasztása, a droghasználat, valamint a táplálkozási zavarok. Időről időre megjelenik az önsértő magatartás (falcolás) is. A kortárs csoportok erős befolyással vannak a tanulókra. A digitális tanrend időszakában a tanulók kortársaikkal történő kapcsolattartása is az online térre helyeződött át, így az online tér veszélyei is egyre hangsúlyosabbá váltak (megbélyegzés, kiközösítés, stb.).

Az iskolavédőnők munkáját megnehezítik a magántanulók. Sok esetben, e diákokról kevés az információ, hiányzik a személyes kontaktus, ugyanakkor a jogszabályok által előírt iskola-egészségügyi tevékenység csak nehezen valósítható meg. A magántanulók esetében még az iskolai védőoltások beadása is sokszor nehézségekbe ütközik. Ezt tovább nehezíti, ha a szülő nem együttműködő vagy az adminisztráció hiányos (pl.: hiányzik, hiányos vagy elveszett a tanuló oltási könyve, folyamatos költözése miatt az iskola-egészségügyi dokumentáció hiányzik, nehéz a nyomon követése, stb.). Ilyenkor az iskolavédőnő a tanuló házi gyermekorvosától, illetve a tartózkodási hely szerinti illetékes területi védőnőjétől tud segítséget kérni, továbbá a területileg illetékes BFKH Népegészségügyi Osztályának támogatását kéri.

A szülőkkel történő kapcsolattartás és a kommunikáció egyre nehezebb.

A Covid-19 pandémia miatt a 2020/2021. tanév jelentős részében a tanulók oktatása digitális tanrendben történt. Az iskolavédőnők részére az érintett időszakban a szakmai munka ellátására nem volt lehetőség, így elmaradtak a kötelező szűrővizsgálatok, az egészségnevelési tevékenység és csak a tanév utolsó két hetében - tömbösített formában - történhettek meg a tanév II. félévére előírt kampányoltások.

Az egészségi állapot miatt gondozott tanulók ellenőrzése, az egészségügyi problémákkal élő tanulók kiszűrése, szakorvoshoz történő irányítása elmaradt.

A korábban már szociális környezet miatt gondozásban lévő tanulók után követése, az esetgondozás nem valósulhatott meg.

Javaslatok:

Területi ellátás:

A család akkor válik közösséggé, ha a házastársak, a családtagok képesek egyetértésben élni, közös célokat kitűzni és azok megvalósításáért a nehézségeket együtt leküzdeni. Ehhez több feltétel teljesülése szükséges, az anyának a családi élet gyakorlatában is megvalósuló egyenjogúsága, a családtagok arányos teherviselése, a szülők együttes, összehangolt gyermeknevelése, minden családtag személyének, önállóságának, munkájának kölcsönös megbecsülése, az egymásért vállalt felelősség. A család gazdasági alapjainak a megteremtése ma a legtöbb családban nem egyedül az apa vállaira nehezedik, hanem azt a férj és a feleség együttes keresete biztosítja. A felszínre kerülő külső és belső nehézségeket együttes erőfeszítéssel kell leküzdeni, az érzelmi kapcsolatokat meg kell erősíteni, az igényeket összehangolni, amely sokszor csak nehézségek vállalása árán valósulhat meg. A közös küzdelem megerősíti a családi kapcsolatokat, összetartó erőként hat. A harmonikus légkörű család gazdag érzelmi hatást gyakorol a gyermekekre. A család szeretetteljes légkörében válik a gyermek fogékonyra a külvilágból érkező ingerek, hatások feldolgozására.

A családi életre nevelés kiemelt jelentőségű, amelynek a célja, hogy erkölcsre, harmonikus családi életre, a házastársi és szülői feladatokra, a gyermek örömteli és tudatos nevelésére készítse elő a leendő szülőket. A családokkal kapcsolatban álló szakembereknek időben kell észlelni, ha a gyermek egészséges testi, értelmi, erkölcsi vagy érzelmi fejlődését veszély fenyegeti. A veszélyeztetettség jelei egészségi állapotában, jellemében vagy magatartásában is jelentkezhetnek, ezért az egészségügyi, a szociális és nevelési-oktatási szakterületeknek a

gyermek védelme érdekében együtt kell működni, az esetgondozást közösen kell megvalósítani.

A családokkal kapcsolatban álló szakemberek feladata, hogy tájékoztassák a családokat az őket támogató rendszer elemeiről és a szolgáltatások igénybevételi lehetőségeiről. A felvilágosítás során törekedni kell az emberek szemléletváltására, hogy merjék felvállalni problémáikat és merjenek külső segítséget kérni. A családokkal napi kapcsolatban lévő szakemberek részéről fontos, hogy a családi rendszerben észlelt problémák jelentkezése és észlelése esetén a segítséget önként ajánlják fel a családnak, hiszen a problémával küzdő családok egyik főbb jellemvonása, hogy nem kérnek maguktól külső segítséget, mivel szégyellik problémáikat, egyedinek érzik helyzetüket vagy saját maguk sem ismerik fel a probléma jelenlétét. Ezért a családdal kapcsolatban álló segítőknek támogató rendszerként kell működni, hisz az ilyen családok külső segítség nélkül nem képesek ellátni funkcióikat.

A Védőnői Szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ együttműködését továbbra is támogatni kell. Az eredményes munka elengedhetetlen feltétele a személyes jelenlét, a személyek (védőnő, családgondozó) állandósága és elérhetősége az adott eset megoldásánál, a kétirányú információáramlás (szóban és írásban is), a rendszeres kapcsolattartás, valamint az esetmegbeszélő teamek szervezése.

Továbbra is igényünk, hogy az adott ügy előre menetelével kapcsolatosan, folyamatos visszajelzést kapjunk írott formában is, még abban az esetben is, ha nem a védőnő jelezte az esetet a Család- és Gyermekjóléti Központ felé. Ezáltal teljessé válna a védőnői dokumentáció is adott gondozottal kapcsolatban, továbbá a védőnő is be tudna kapcsolódni a nyomon követés folyamatába.

A két terület szakemberei közötti információáramlást célszerű tovább javítani. A családgondozó és a védőnő közös családlátogatása segíthetné a munkakapcsolat erősítését, valamint a helyzet hasonló észlelését, a család részére pedig a szakemberek közös támogatása általi biztonságot nyújthatná. Az utóbbi időszakban ritkán történtek közös családlátogatások.

A Védőnői Szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ együttműködésnek hatékonyságát tovább kell növelni, hogy a szakmai rendezvények keretein kívül is találkozhassanak a szakemberek. A szervezett rendezvényeken a szakmai ismeretek bővítésére van lehetőség. Az esetkonferenciákon, szakmaközi megbeszéléseken csak az adott esettel kapcsolatban álló szakemberek vannak jelen, a megbeszélés tárgya adott. Több lehetőséget kell biztosítani az

együttműködés során előforduló problémák megbeszélésére, ezáltal tovább növelhető lenne az együttműködés hatékonysága, eredményessége.

A családok részére ingyenes rendezvények, gyermekprogramok keretében ismeretátadásra, szűrővizsgálatokra nyílhatna lehetőség, ahol a családtámogatás további lehetőségeiről is információhoz juthatnának. A pszichológiai, párkapcsolati, jogi témájú tanácsadások segíthetnék a szülői párkapcsolat megerősítését.

Bölcsődei ellátás:

A Védőnői Szolgálat és az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye között az elmúlt években egyre szorosabb lett az együttműködés. A jövőre nézve tervezzük, hogy a Covid-19 pandémia miatt elmaradt személyes találkozásokat, szakmai megbeszéléseket visszaépítjük a mindennapjainkba éppúgy, mint a védőnők bölcsődei látogatásait.

Óvodai ellátás:

A területi védőnők és az általuk ellátott óvodák között a kapcsolattartás folyamatos. Fontos, hogy a megváltozott jogszabályi háttér mellett is fennmaradjon, illetve tovább javuljon a jelenleg működő kapcsolatrendszer.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Az iskolák részéről a hatékony együttműködéshez szükséges nyitottság biztosított. A gyermekvédelmi felelősök állandó iskolai jelenléte segíti a problémák gyors és hatékony megoldását, de az iskolai szociális munkás mindennapi jelenlétével, esetmegbeszélő teamek tartásával tovább segíthetné a gyermekvédelmi esetek hatékonyabb megoldását. Szükség van az oktatási intézményekben a gyermekvédelmi szakemberek szakmai és koordináló munkájára, mivel egyre több a problémával küzdő tanuló, család.

Szeretnénk elérni, hogy a tanuló osztályfőnöke minden esetben jelezze az oktatási intézményt ellátó egészségügyi szakembereknek, ha a tanulóval kapcsolatban valamilyen egészségügyi adat vagy információ áll a rendelkezésére. Pl.: pszichiátriai betegség, stb.

A tanuló egészségvédelme érdekében javaslataink:

- Az iskolák vezetésével, pedagógusaival történő együttműködés erősítése;

- Az iskolapszichológussal, az iskolai gyermekvédelmi felelőssel, iskolai szociális munkással, mentálhigiénés szakemberekkel történő együttműködés;
- A tanulók szüleivel történő személyes találkozás (pl.: szülői értekezletek, fogadóórák alkalmával), kapcsolattartás;
- Együttműködés a hatóságokkal (pl.: BFKH Népegészségügyi Osztály Járványügyi Csoport – oltáshiányok pótlása), valamint az egészségügy más területén dolgozó szakemberekkel (pl.: házi gyermekorvosok, területi védőnők, szakorvosi rendelők, stb.);
- Esetmegbeszélő teamek szervezése a jelzőrendszer tagjaival;
- A tanulók részére a szabadidő helyes eltöltéséhez megfelelő intézmények, programok kialakítása (Ifjúsági Klub, Túra Klub, Önségítő Csoportok, stb.);
- A tanulók részére felvilágosító, személyiségfejlesztő foglalkozások szervezése, rendezése szakemberek együttműködésével;
- Az iskolai egészségnevelésnek nagyobb tér biztosítása: Az iskolavédőnők egészségnevelési tevékenysége az elmúlt tanévben szinte teljes mértékben elmaradt. Az egészségnevelés témaköreit a tanulók életkora, a biológiai és pszichológiai érettsége, a pedagógusok jelzései, észrevételei, kérése alapján válogatják össze az iskolavédőnők (dohányzás, alkohol, drog, barátság, szerelem, szexualitás, pubertáskor, személyi higiéné, daganatos megbetegedések, szűrések fontossága, életmód, egészséges táplálkozás, sport szerepe, szabadidős tevékenységek, stb.). Kiemelt figyelmet kell fordítani a családi és a szülői szerepekre történő felkészítésre, valamint a felelős gyermekvállalásra. Az egészségnevelés hatékonyságát nagyfokban növelné, ha több idő állna az iskolavédőnők rendelkezésére. Így lehetőség nyílna a tanulók problémáinak fokozottabb figyelembevételére, illetve személyre szabottabb lehetne a tájékoztatás.

Kérjük, a Család- és Gyermekjóléti Központot, ha egy gyermek a Család- és Gyermekjóléti Központnál gondozásba kerül, minden esetben tájékoztassák az illetékes védőnőt (területi védőnő, iskolavédőnő). Ilyen módon a védőnő is újabb információt adhat a gondozotról, teljesebb körű lesz az ellátás, valamint ő is csatolni tudja az írásos jelzést a gyermek/tanuló dokumentációjához. Így, a gondozott elköltözése vagy másik oktatási intézménybe kerülése esetén a személyes dokumentum egy teljesebb képet ad a gyermekről/tanulóról. Ez a későbbiek folyamán sok háttér-információt nyújthat az új szakembernek a gondozotról.

A jelzőrendszeri szakmaközi megbeszéléseken a védőnők szívesen vesznek részt. Az elmúlt években ezek elmaradtak. Javasoljuk, hogy a jövőben is nyíljon lehetőség az ilyen rendezvényeken történő részvételre, amennyiben a járványhelyzet a személyes jelenlétet nem teszi lehetővé, online formában valósuljanak meg.

A gyermekek eredményes ellátása és védelme érdekében valamennyi, a gyermekek ellátásában résztvevő intézménynek és szakembernek a feladata egymás munkájának segítése, a hatékony együttműködés.

8. A kerületi általános- és középiskolák gyermekvédelmi adatai

Újpesti Babits Mihály Gimnázium

Gyermekvédelmi adatok	érintett gyermekek száma (fő)
veszélyeztetett gyermekek száma	64
hátrányos helyzetű gyermekek száma	1
halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	0
védelembe vett gyermekek száma	0
intézeti elhelyezett gyermekek száma	0
nagycsaládosok száma	162
étkezési kedvezményben részesülő tanulók száma	107
A veszélyeztetettség okai	érintett gyermekek száma (fő)
Anyagi nehézségek	11
Lakhatási nehézségek	1
Gyermeknevelési problémák	24
Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavar, beilleszkedési nehézség	15
Családi konfliktusok	12
Szülők, család életviteléből fakadó konfliktusok, problémák	2
Szülői elhanyagolás	8
Tankötelezettség mulasztás	0
Családon belüli bántalmazás	0
Szenvedélybetegség	2
Fogyatékoság, speciális nevelési igény (SNI)	4

Újpesti Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola és Gimnázium

Gyermekvédelmi adatok	érintett gyermekek száma (fő)
veszélyeztetett gyermekek száma	11
hátrányos helyzetű gyermekek száma	5
halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	0
védelembe vett gyermekek száma	0
intézeti elhelyezett gyermekek száma	0
nagycsaládosok száma	89
étkezési kedvezményben részesülő tanulók száma	107

A veszélyeztetettség okai	érintett gyermekek száma (fő)
Anyagi nehézségek	-
Lakhatási nehézségek	-
Gyermeknevelési problémák	-
Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavar, beilleszkedési nehézségi	52
Családi konfliktusok	1
Szülők, család életviteléből fakadó konfliktusok, problémák	-
Szülői elhanyagolás	-
Tankötelezettség mulasztás	-
Családon belüli bántalmazás	-
Szenvedélybetegség	-
Fogyatékoság, speciális nevelési igény (SNI)	33

Újpesti Károlyi István Általános Iskola és Gimnázium

A Károlyi István Általános Iskola és Gimnázium a pedagógiai programjában rögzített elvek alapján végzi gyermekvédelmi feladatait. Azzal, hogy *„segítséget biztosít a tanulásban lemaradóknak vagy a konfliktusokkal küszködőknek és törekszik az esélyegyenlőség megteremtésére... képes a családi eredetű szociális hátrányok részbeni enyhítésére éppúgy, mint a tehetségek felismerésére és fejlesztésére”*

Ezt a célt szolgálják intézményünk gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézkedései, az intézményen belüli jelzőrendszer és a kerületi gyermekvédelmi rendszerrel való együttműködés.

Az iskolán belüli jelzőrendszer motorja a Tamasz szakmai csoport, amely az iskolai NOKS munkatársakat tömöríti. Az iskolai védőnő, a három fejlesztőpedagógus, az iskolapszichológus, a gyógytornász, a gyermekvédelmi felelős rendszeresen megbeszélést tart, összehangolja tevékenységét, mindennapi kapcsolatban van az osztályfőnökökkel, szaktanárokkal, vezetőséggel. Az iskola alapítványa a rászoruló tanulóknak segítséget nyújt a kirándulások, táborok, színházlátogatások költségeihez való hozzájárulással, rendkívüli helyzetekben pénzbeli segéllyel.

Az iskola legfontosabb partnere a kerületi gyermekjóléti központ, mellyel rendszeres, szoros a kapcsolatunk. Ez erősödött az iskolai szociális segítő megjelenésével. Egyrészt gazdagodott iskolánk gyermekvédelmi tevékenysége a segítő által tartott konfliktuskezelő és bűnmegelőzési foglalkozásokkal, szakmai tanácsadással, másrészt jóval közvetlenebb lett az információk átadása, gyorsabb lett a reakcióidő a problémás ügyek kezelésében.

A jelzőrendszer egyéb tagjaival gördülékeny volt az együttműködés a személyes találkozások megritkulása ellenére is. A pedagógiai szakszolgálat munkatársai fogadták, vizsgálták, fejlesztették az erre szoruló diákjainkat. A rendőrség az eddig felmerült esetek során alaposan és ugyanakkor tapintatosan járt el. Az iskolai védőnő munkája a mindennapi gyermekvédelmi tevékenység nélkülözhetetlen tényezője.

Az elmúlt tanév is a koronavírus-járvány jegyében telt. A sok megbetegedés, a karantén és a távoktatás szociális és lélektani hatásai felmérhetetlenek egyelőre, de aggasztó jelek érzékelhetők. Ez várhatóan sokáig meghatározza majd a gyermekvédelem egyik fő feladatát.

A jelzőrendszeren belüli együttműködést megfelelőnek tartom. Az egyes ügyekben a tagok keresik egymást, tájékoztatást adnak a változásokról; ha kell, szakmai segítséget nyújtanak. Nehezítette, de nem tette lehetetlenné az együttműködést a veszélyhelyzet miatt bevezetett

bezárkózás, a sokszor csak online térben megvalósuló kapcsolattartás. Az új helyzet megkövetelte a kellő rugalmasságot.

A jelzőrendszeri tagok közötti szorosabb együttműködésére, képzésre is szolgáló szakmaközi megbeszélések hiányoztak az elmúlt évben. Online konferenciákkal, előadásokkal részben pótolni lehetett volna ezeket. A továbbiakban érdemes a távoktatásban már megismert felületeken megtartani az ilyen rendezvényeket. Ennek az iskolánkban megvan a technikai háttere.

Intézményünkben jelenleg 833 diák tanul, 588 általános iskolás és 245 gimnazista.

Iskolánk lakótelepi környezetben működő, körzettel rendelkező tanintézmény. Diákjaink többsége átlagos jövedelmi szintű családokból jön, a kirívó gazdagság körökben nem jellemző. Megjelenik egyes családoknál ugyanakkor a lakhatáshoz, rokkantsághoz, lakás és munka elvesztéséhez kapcsolható szegénység, a felbomlott szülői kapcsolatok hatása. Ezzel együtt a „problémás” családok, gyerekek aránya nem nagy, van módunk az odafordulásra, egyéni bánásmódra a nehéz helyzetben lévő gyermekek esetében. Az intézményen belül a gyermekvédelmi feladatok ellátására van kijelölt személy.

A mai gyerekeket leginkább a függésnek való kitettség sodorhatja veszélybe, legyen az drog, számítógép vagy telefon okozta addikció. E téren nyugodt intézménynek számítunk. Diákjainkra nem jellemző a kábítószeres érintettség; a mobilhasználat az épületen belül tanítási időben erősen korlátozott. Eddig minden felsős és gimnazista osztály részesült felvilágosító, drogprevenációs, bűnmegelőzési, a számítógépes veszélyekről szóló foglalkozásokban, előadásokban. Ez a gyakorlat 2021-ben sajnos többségében elmaradt. A COVID-19 vírus okozta intézkedések hatása még nem teljesen felmérhető, de számítani lehet a mentális problémák számának további növekedésére is.

Gyermekvédelmi adatok az iskolában – 2022.01.21.	érintett gyermekek száma (fő)
veszélyeztetett gyerekek száma	130
hátrányos helyzetű gyerekek száma	3
halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek száma	0
védelembe vett gyerekek száma	0
családok átmeneti otthonában élő gyerekek száma	1

nagycsaládosok száma	130
étkezési kedvezményben részesülő gyerekek száma	171

A veszélyeztettség okai	érintett gyermekek száma (fő)
Anyagi nehézségek	11
Lakhatási nehézségek	1
Gyermeknevelési problémák	11
Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavar, beilleszkedési nehézségei	58
Családi konfliktusok	11
Szülők, család életviteléből fakadó konfliktusok, problémák	2
Szülői elhanyagolás	2
Tankötelezettség mulasztás	1
Családon belüli bántalmazás	–
Szenvedélybetegség	–
Fogyatékoság, speciális nevelési igény (SNI)	12

A gyermekvédelem fő feladata a veszélyeztetett állapot feltárása, a bántalmazás, elhanyagolás felderítése, a leszakadás, lemorzsolódás megakadályozása. Ennek végrehajtását a járványhelyzet megnehezítette, növekedett a látencia veszélye. Az egyes jelzőrendszeri intézményeknek belső és egymás közötti működésük során ezért törekedniük kell a még pontosabb, alaposabb munkára, nagyobb figyelemre, gyorsabb reakciókra, hatékonyabb együttműködésre.

Megyeri Úti Általános Iskola

Gyermekvédelmi adatok	érintett gyermekek száma (fő)
veszélyeztetett gyermekek száma	29
hátrányos helyzetű gyermekek száma	33
halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	6
védelembe vett gyermekek száma	3
intézeti elhelyezett gyermekek száma (Aranyhíd)	1
nagycsaládosok száma	51
étkezési kedvezményben részesülő tanulók száma	123

A veszélyeztetettség okai	érintett gyermekek száma (fő)
Anyagi nehézségek	8
Lakhatási nehézségek	6
Gyermeknevelési problémák	8
Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavar, beilleszkedési nehézségi	9
Családi konfliktusok	2
Szülők, család életviteléből fakadó konfliktusok, problémák	3
Szülői elhanyagolás	2
Tankötelezettség mulasztás	8
Családon belüli bántalmazás	2
Szenvedélybetegség	1
Fogyatékoság, speciális nevelési igény (SNI)	2

Pécsi Sebestyén Ének-zenei Általános Iskola és AMI

<i>Gyermekvédelmi adatok az intézményben</i>	érintett gyermekek száma (fő)
veszélyeztetett tanulók száma	1
hátrányos helyzetű tanulók száma	15
halmozottan hátrányos tanulók száma	6
védelembe vett tanulók száma	-
szakellátásban elhelyezett tanulók száma	-
nagycsaládosok száma	10
étkezési kedvezményben részesülők száma	40

A veszélyeztetettség okai	érintett tanulók száma (fő)
Anyagi nehézségek	-
Lakhatási nehézségek	-
Gyermeknevelési problémák	-
Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavar, beilleszkedési nehézségei	-
Családi konfliktusok	-
Szülők, család életviteléből fakadó problémák	-
Szülői elhanyagolás	-
Tankötelezettség mulasztás	-
Családon belüli bántalmazás	-
Szenvedélybetegség	-
Fogyatékoság, speciális nevelési igény (SNI)	-